

ПОЛИТИКИН

5

динара

БРОЈ

1306

ЗАБАВНИК

7.1.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ДЕВОЈКА
ИЗ СВЕМИРА

Рипер Веровати или не!

НИКЕЛ КОИН

ДЕВЕТОГОДИШЊА КОБИЛА
КОЈА ЈЕ ЗА ВРЕМЕ
ТРЕНИНГА ДОБИЈАЛА
САМО ПЛОВЦИЈА ЈАЈА И ПИВО,
ПОБЕДИЛА ЈЕ У ВЕЛИКОМ
ЕНГЛЕСКОМ СТИГМ-ЧЕЗУ
1951. ГОДИНЕ У ТРЦИ У
КОЈОЈ СУ ОД
36 ЈАХАЧА САМО 3
СТИГЛА НА
ЦИМ.

ХОТЕЛ ВИНДЗОР

У ДЕНВЕРУ (САД)

ОТВОРЕН 1880. ГОДИНЕ ИМАО ЈЕ
ПИВНИЦУ ЧИЈИ СУ ЗИДОВИ
БИЛИ УКРАШЕНИ СА 3000
СРЕБРНИХ ДОЛАРА.

МАГСИ

ПАС БАДИЈА СМИТА
ИЗ МАЈАМИЈА (САД)
ВЕРЕ СЕ ПО
ДРВЕКУ.

У СКЛОПУ ЛЕТЊЕ ПАЛАТЕ

ЈЕДНЕ ОД КИНЕСКИХ ЦАРИЦА
ИЗ 19. ВЕКА ПОДИГНУТЕ
СЕВЕРОЗАПАДНО ОД ПЕКИНГА
НАЛАЗИ СЕ И
ВЕЛИКА МЕРМЕРНА
ГРАЂЕВИНА У ОБЛИКУ
БРОДА.

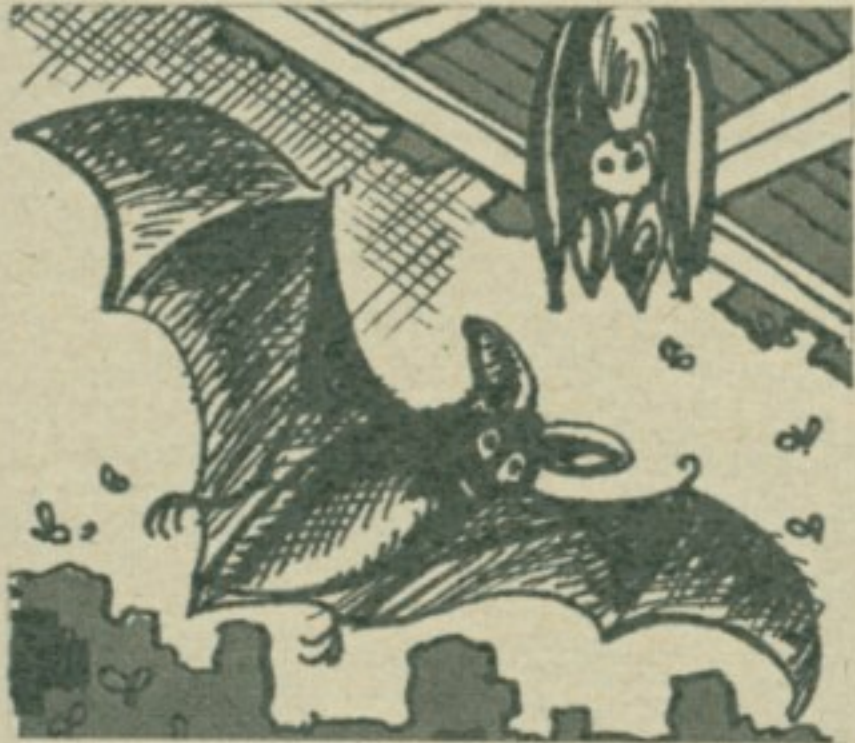
НА НАДГРОБНОМ СПОМЕНИКУ ТОМАСА ФЛЕЧЕРА

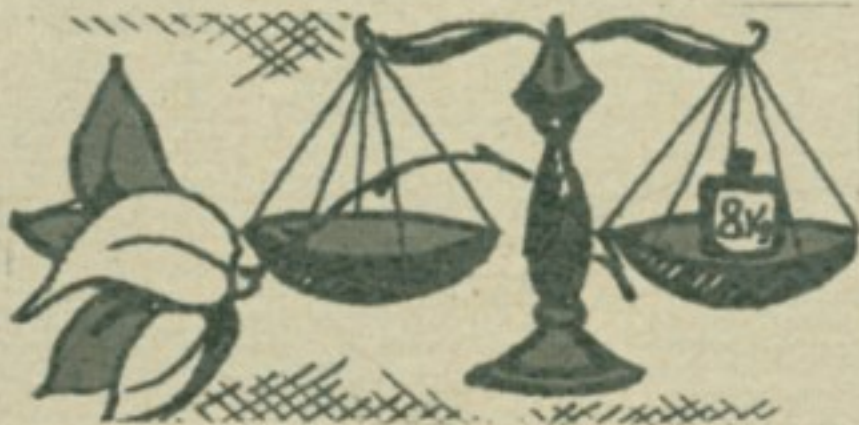
КОЈИ ЈЕ УМРО
1764. ГОДИНЕ У
ВИНЧЕСТЕРУ, У ПОКРА-
ЈИНИ ХЕМШИРУ,
ПИСАО: „ОВДЕ ПОЧИВА
У МИРУ ЈЕДАН ХЕМ-
ШИРСКИ ГРЕНАДИР
КОГА ЈЕ У СМРТ ОТЕ-
РАЛО МАЛО УЛАД-
НО ПИВО. ВОЈНИЦИ,
ИЗБУЈИТЕ ПОУКУ
ИЗ ЊЕГОВЕ НЕС-
РЕКЕ И КАД
СТЕ ПРЕГРЕ-
ЈАНИ ПИЈТЕ ЖЕСТОКА
ПИВА ИЛИ НЕ ПИЈТЕ
УОПШТЕ“!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

вероватно због инсектицида
који се масовно користе, на
француским пољима слепи ми-
шеви (и сами чудесни живи „ин-
сектициди“) сваким даном су
све малобројнији. За послед-
њих десет година њихов број
се умањо за педесет до шездесет
од сто.

за зубне протезе знали су
још Феничани, Грци и Етрур-
ци. Међутим, у средњем веку
она је потпуно ишчезла.

највеће цветове има једна
врста љиљана паразита који ра-
сте на југоистоку Азије. Цвето-
ви наранџасте и беле боје ши-
роки су 92 сантиметра, дебели
1,9 сантиметара а тешки око 8
килограма.

најкраћа улица у Паризу је
Улица Дегре у другом арондис-
ману. Дугачка је пет метара и
седамдесет и пет сантиметара а
широка три метра и тридесет
сантиметара. Улица се састоји,
све у свему, од степеништа са
четрнаест степеница.

прва бициклическа трка од-
ржана је 31. маја 1868. годи-
не у великом парку у Сен Клуу
на Сени. Победник, извесни По-
линини, о коме нема других по-
датака, прешао је тада један

километар за два минута и 33
секунде. Прва бициклическа
трка на друму Париз — Руан
одржана је следеће, 1869. годи-
не. Победио је Енглец Џејмс Мур.

један студент са универзита-
та Јужна Калифорнија успео
је да на такмичењу у кошарци
које је организовао његов фа-
култет изведе 2523 слободна ба-
цања. Он је пуних пет часова и
тридесет минута бацао лопту у
кош а да ниједном није прома-
шио.

пас птичар постојао је још у
време фараона у Египту.

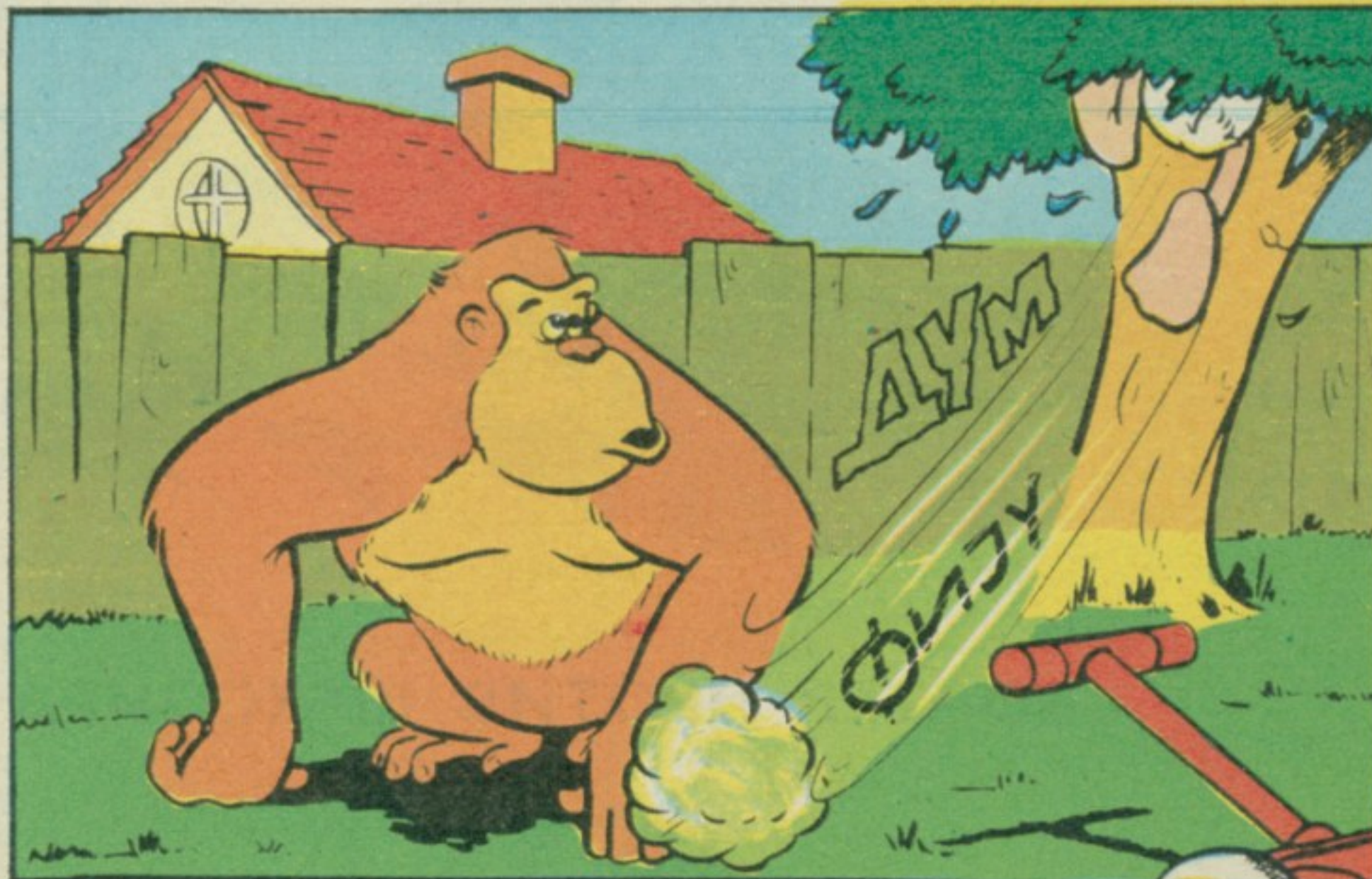
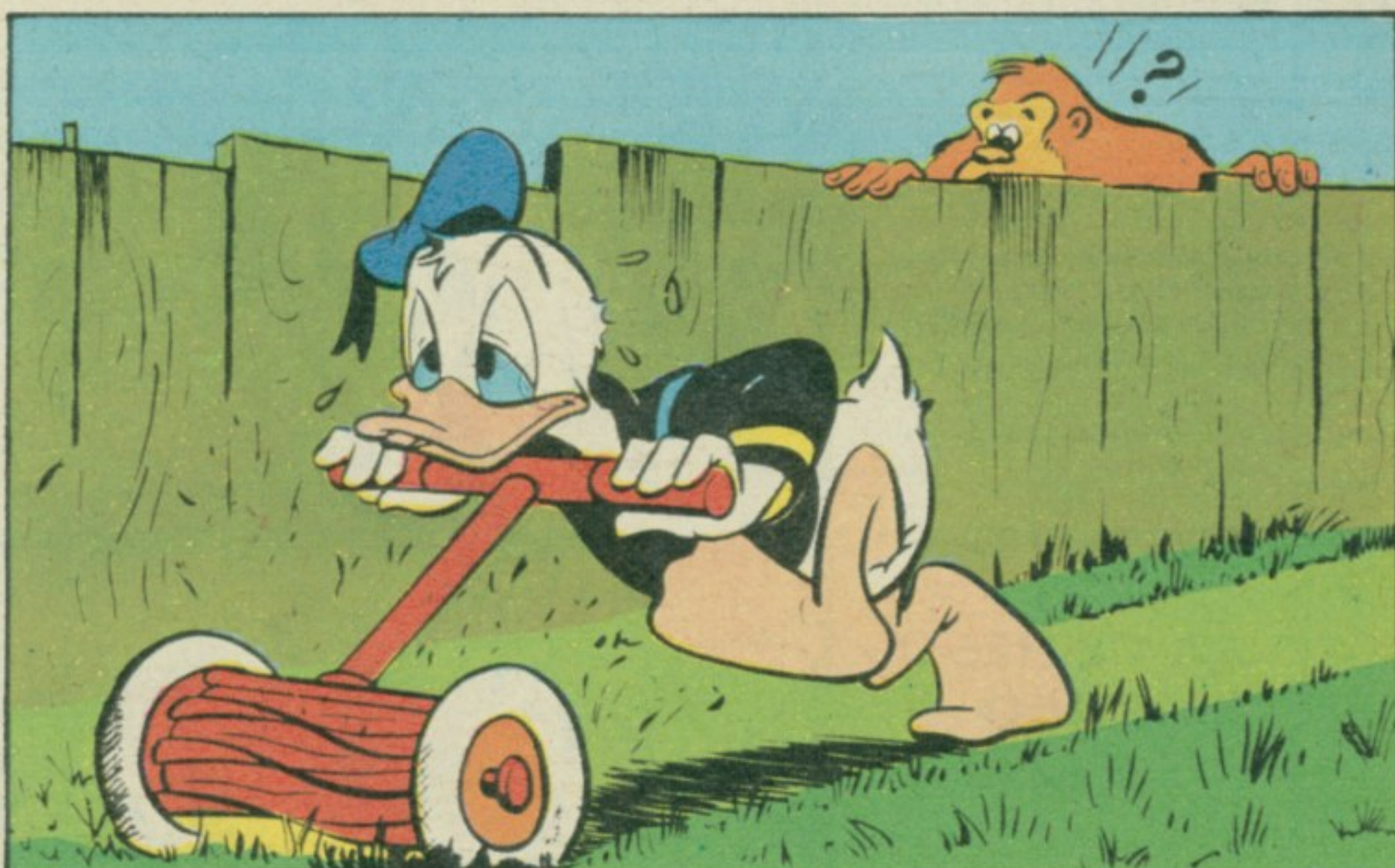
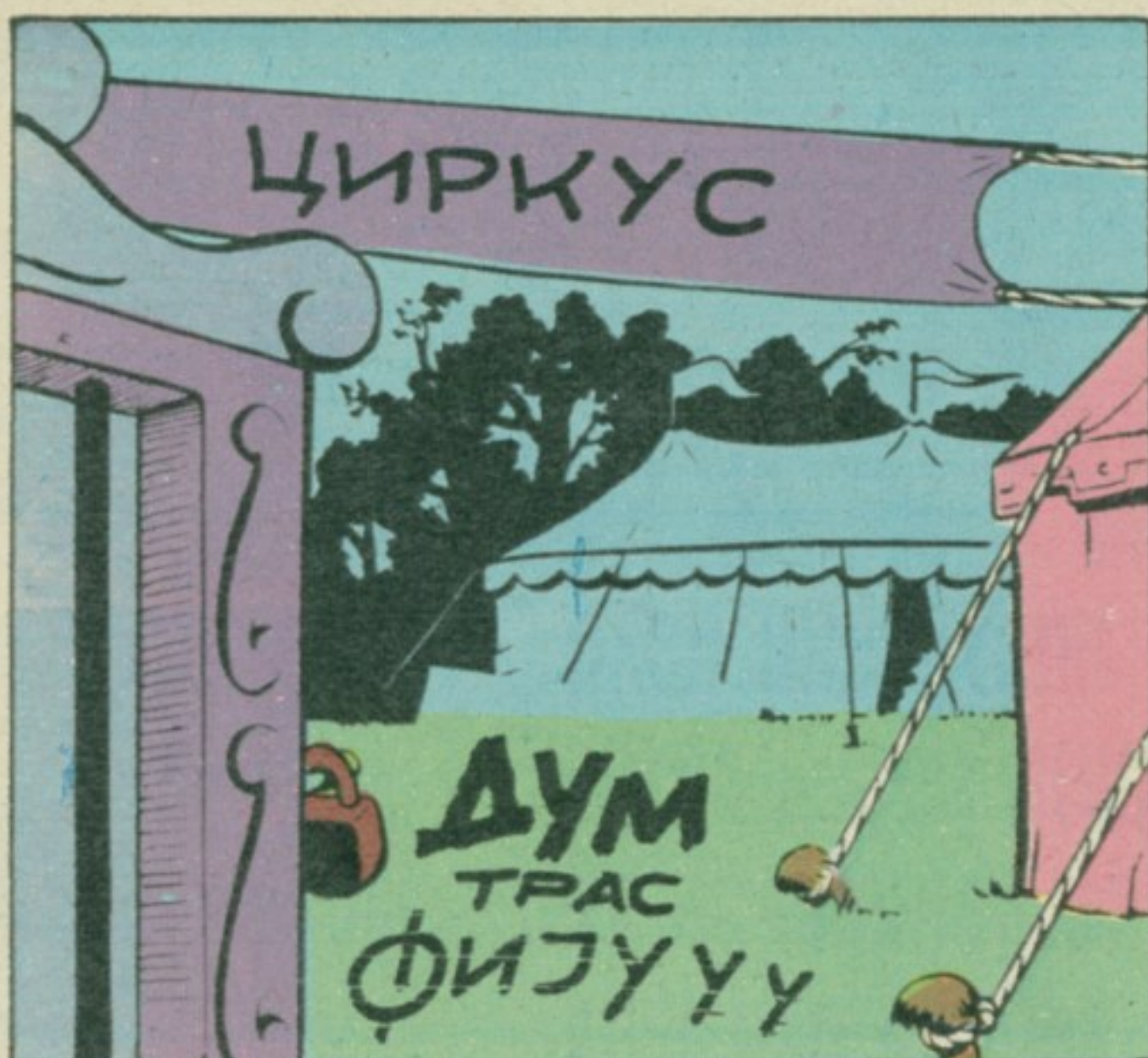
за најстарије дрво на свету
сматра се један бор који расте
у Невади на висини од 3275 ме-
тара. Стручњаци су 1964. годи-
не прегледали стабло овог др-
вета и утврдили да је старо ви-
ше од 4900 година.

драмом „Краљица Марго“
Александра Диме Оца 20. фе-
бруара 1847. године отворена је
дворана Историјског позоришта
у Паризу. Представа је почела
у шест часова увече а заврше-
на је у три часа ујутру следе-
ћег дана, после петнаестог чина.
Творац познатог дела „Три мус-
кетера“ није волео кратке позо-
ришне представе. У његовој пр-
вој верзији комад „Гроф од Мон-
те Христа“ прерађен према исто-
именом делу играо се две ве-
чери у наставцима.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Тих дана, средином јесени 1942. године, киша је упорно лила. Шеснаестогодишња Анка Ковачевић, прва жена борац у западном делу биоковског краја, није ни слутила да ће је она умало стати главе.

Док је полако корачала у тамној ноћи спотичући се о камење и као сечиво оштро растиње између њега, размишљала је о задатку. Део Биоковског одреда у којем је била и она морао је, кренувши са биоковске косе изнад Подгоре, да се пробије у Опузен и избави из заточеништва симпатизере НОБ-а које су похапсили Италијани.

Од места одакле су пошлели па до Опузена, у делти Неретве, пред партизанима је било више од педесетак километара пута и то преко тла посутог камењем и макијом, љутим кржљавим растињем које је заједно са мноштвом оштрих каменчића секло ђонове обуће као после неколико дана хода! Осим тога, бункери добро наоружаних италијанских војника налазили су се готово свуда. Било их је толико да дању нико жив није могао непримећен да прође тим крајем.

КАО ДА СЕ НЕБО ОТВОРИЛО

★★★★★★★★★★★★

Партизани су одлучили да се крећу само ноћу а дању прикривају у стајама, далеко од насеља. Биле су то, углавном, стаје њихових људи, такозваних веза. На несрећу, чим су кренули, још прве ноћи почела је да пљушти киша. Као да се небо отворило! Било је све хладније. Почео је да завија ветар.

Борци нису посустајали. Грабили су напред надајући се да ће киша ипак престати. Свака пада па „стане“, говорили су. Али, ова

АНКИН ХОД ПО МУКАМА

Четворица снажних партизана положила су своју другарицу поред ватре, а затим јој, чврсто је држећи за руке и ноге, принели табане пламену.

АНКА КОВАЧЕВИЋ ПРЕ ТРИДЕСЕТ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ

није престала да лије. Ни те ноћи ни следећег дана који су уморни људи провели сушећи се поред ватре у некој стаји.

Са првим мраком дат је знак за покрет. Недовољно осушена одећа била је за тили час опет мокра. Вода се сливала људима низ окловратнике и увлачила под одећу, западала у цокуле, падала је само падала. Колона се отегла, преко камења, кроз шуму, па опет преко камења...

— Ма, што не престане једном, враг је однео! — бесно је одрезала Анка, најмлађи борац у одреду, хватајући се за стабло неког дрвета да предахне.

Кожни опанци на њеним ногама сасвим су се расквасили и са вуненим чарапама које је носила претворили у неподношљиву масу која је отежавала ионако тежак ход.

Млада партизанка је пре срећна дочекала зору када су се склонили у једну од стаја. Одмор јој је био и те како потребан јер опанци су се већ потпуно распали и једва личили на обућу.

СВЕ ЈЕ БИЛО УЗАЛУД

★★★★★★★★★★★★

Киша није престала ни тога ни следећих осам дана и ноћи! Последње капи пале су баш осме ноћи када су биоковски партизани били при крају свога пута, тачније када су се нашли пред селом Кула Норинска и великим италијанским бункером поред којег нису могли да прођу осим да га освоје. И баш кад су заузимали положај с намером да га нападну, на небу се појавио месец, први пут откако су кренули на пут! Месечина као

дан расула се читавим крајем. Наравно, од напада на бункер није могло бити ништа јер је испред њега био велики брисани простор, једини којим му се могло прићи.

Зар толики напор узалуд? — питали су се разочарани партизани. Чекати следећу ноћ с наодом да ће месец заћи за облаке значило је остати цео сутрашњи дан на терену који је врвео од Италијана и усташа. Морали су одустати од задатка и вратити се назад.

Повукавши се око двеста метара у дубину шуме, биоковски партизани су се брзо договорили о новом маршу. Журили су да одмакну пре него што сване. И тек тада приметили су пригушен плач Анке Ковачевић. Седела је на земљи наслоњена на дрво, ногу испружених испред себе. Њен плач прерастао је све више у јецај. Рукама се држала за главу. Помињала је оца, мајку, своје родно село. Котишину под Биоковом код Тучепа...

САМА У ШУМИ

★★★★★★★★★★★★

Борци приђоше девојци и почеше да је дрмусају. Јекнула је и упрла десну руку према табанима. Сви их погледаше и устукнуше: табани су били потпуно надувени и нагрижени од кише. Распаднути опанци личили су на дроњке. Држали су се само за опуте обавијене око ногу. Ситни каменчићи измешани са поломљеном макијом продрли су у табане читав сантиметар. Из безброј рана текла је сукувица и нека бела течност. Девојка није могла ни да се помери. Сваки покрет било којим делом тела наносио јој је бол.

Партизани се згледаше. Нису више смели да се задржавају. Времена за прављење носила није било. Командант приђе Анки и замоли је да се повуче још дубље у шуму.

— Послаћемо по тебе човека с коњем чим дођемо до прве стаје — покушао је да је умири. — Буди храбра!

За неколико минута партизани су се сврстали у колону која се ускоро изгуби у шуми.

Анка погледа небо. Свитало је. Била је сама, уплашена. Учинило јој се да су стабла почела да се мичу. Вриснула је и затворила очи. Сузе су јој текле низ образе. Дахтање је сменило јецање. Дисала је дубоко, с прекидима. Почела је да размишља. Схватила је да мора да се склони још дубље у шуму, јер, кад сване, Италијани ће је сигурно наћи. Њихове патроле стално крстаре. Окренула се на бок па на груди. Полако се придигла и клек-

ВОЛТЕР ПРОТИВ ШЕКСПИРА

Д а велики људи немају увек најлепше мишљење о ремек-делима људског духа најбоље сведочи критика Шекспировог „Хамлета“ коју је 1748. године написао Волтер.

„Енглези не верују претерано у духове па ипак уживају у трагедији „Хамлет“, у којој се дух једног краља појављује на позорници... Ја никако не оправдавам све у тој трагедији; то је једна простачка и неуљудна драма, коју не би сварила ни најпростија светиња. Хамлет полуди у другом чину а његова љубавница у трећем; принц убија оца своје драгане под изговором да убија пацова, а јунакиња се баца у реку; гроб се копа на позорници и гробари празнословје, што им и приличи, држећи ло-

бање у рукама. Њиховим скарадним простаклацима Хамлет одговара будалаштинама, ништа мање одвратним. У међувремену један други глумац осваја Пољску. Хамлет, његова мајка и очух банче на позорници; песме се певају за столом, свађа се, туче, убија — човек би помислио да је овај комад дело пијаног дивљака. Али, усред свих тих неотесаних неправилности, које до дана данашњег чине енглеску драму тако бесмисленом и варварском, могу се у „Хамлету“ наћи, извесна узвишена места, достојна највећег генија. Изгледа као да је природа измешала у мозгу Шекспира највећу снагу и величину са најнижим и најодурнијим што безуман простаклук може да смисли.“

ла па почела да бауља. За два часа прешла је четвороношке, рањавих колена и уз страшне болове једва километар и по!

ДОСТА ИЗЛЕЖАВАЊА!

★★★★★★★★★★★★

Изненада, пред девојку бану нека сељанка. Водила је коња за собом.

— Ти си Анка? — упита кратко.

Млада партизанка подиже главу. Да ли то добро види или је очи варају. Ипак, климнула је главом.

— Твоји су ме послали по тебе. Чекају те у селу Кокорићима. Хајде на коња, одвешћу те!

Анка је била пресрећна када је угледала другове. Они су је пажљиво скинули с коња и одвели до огњишта у дворишту оближње куће. Распалили су ватру, а онда почели да јој ваде каменчиће и траву из табана. Урлала је од болова. Најзад јој је пришао један стари Далматинац и намазао табане неким уљем. Није приметила када је главом дао знак четворици кршних бораца.

Ворци зграбише девојку за руке и ноге и примакосе њене табане на неколико сантиметара од пламена. Држали су је снажно.

Селом се проломио језив врисак какав дотада нико, вероватно, није чуо. Анка се отимала, увијала, грчила, молила људе да је пуште, преклињала... Најзад, онесвестила се.

Када је дошла себи, ноге су јој до чланака биле увијене у крпе. За дивно чудо, није осећала никакав бол. Да ли то сања, питала се. Померила је ноге једанпут, па још једанпут. Бола није било. Одахнула је али није се више померала. Није смела. Поподне се однекуд појавио човек који јој је уљем мазао табане. Пошто јој је скинуо „завоје“, благо ју је погледао и рекао:

— Доста излежавања! На ноге!

Гледала га је са чуђењем. Мислила је да се стари Далматинац шали. Међутим, поново је наређено. Опрезно је устала и плашљиво стала на ноге. Али, гле: стајала је на табанима као да су најздравији! Закорачила је. Од бола ништа! Почела је журније да хода, потом се дала у трк. Њен ход по мукама био је завршен.

★ ★ ★

Анка Ковачевић живи данас у Макаарској као пензионер. Носилац је Споменнице 1941. и неколико одликовања. Прошла је цео рат, али се после оног марша никада није пожалила на ноге. Марш је добро запамтила. На жалост, тајну чудотворног лека није сазнала.

М. Тодоровић

АНТИЧКИ ГРАД ЛЕНШТИНА

Једна од легенди о лењости Сибарита каже да се неки богаташ онесвестио гледајући роба како копа јарак!

ВРЕЉНИ СУ ПРОТЕРАНИ

За људе жељне раскоши лење и похлепне кажемо да су „сибарити“. Израз потиче још из 8. века пре наше ере, по старом граду Сибарису на обали Тарантског залива у јужној Италији.

Основали су га Ахајци, одушевљени плодним земљиштем између река Сибарис и Кратис. Колонија Ахајаца изванредно је напредовала захваљујући изванредним климатским условима за развој земљорадње и виноградарства. Развивала се и трговина јер је све више трговаца навраћало у овај богати град.

Какав животи!

За нешто мање од сто година Сибарис је толико напредовао да су све погребне његових становника биле више него задовољне, па су се Сибарити бацили у луксуз и нерад мислећи првенствено на јело и пиће. Негде око подне почели би да позивају пријатеље и госте, а ако ови у том тренутку не би били слободни позвали би случајне пролазнике, тек толико да им неко прави друштво. Тада би почеле богате гозбе уз најразличитије врсте јела и најбољих вина које би потрајале до зоре.

Плашећи се да неко не поремети њихово уживање или их, можда, пробуди пре поднева, Сибарити су били зачетници борбе против буке. Преселили су све занатске радионице изван градских зидина а прича се да чак ни пегловима није било дозвољено да кукуричу у граду.

Изненађење у Сибариси

Када би се богати Сибарити пробудили, волео је да право из кревета уђе

у каду са топлем водом. Да се не би раскладила робови су у одређеном временском размаку у каду сипали нове количине топле воде. Уколико би роб сувише брзо и ревносно доносио нове канте топле воде постојала је опасност да испече господара. Они су, међутим, доскочили, па су робовима везивали једну ногу уз другу. Чекајући следећу гозбу одмарали су се милујући пудлице.

Овакав начин живота изазвао је бес и завист Грка из других колонија. Наречито су их критиковали због њихове лењости, поготово откако су Сибарити вино до луке преносили цевима а не друмовима. Кружиле су још многе приче о лењости Сибарита. Једна од њих каже да се неки богати Сибарит онесвестио када је угледао роба како копа јарак!

Запрепашћење је изазвао и један богати грађанин који је вежбао скок удаљ.

— Зашто не пустиш роба да скаче уместо тебе? — упитао га је отац.

— Зашто га ти не пустиш да једе место тебе? — одговорио је младић.

Није тешко замислити изненађење једног Сибарита када је посетио Спарту, државу рада и војничког васпитања. На повратку је изјавио да би умро кад би остао само неколико дана дуже!

Коњи су зашћирали

Колонија ових лењих, али не и глупих људи, простирала се на територији од око 3.000 квадратних километара. Почели су, међутим, да напредују и други градови, као на пример Кротон, око 60 километара удаљен од Сибариса. Становници Кротона завидели су Сибаритима на привреди и трго-

вини, али највише на начину живота. Пошто су били велики моралисти, предвођени филозофом Питагором започели су чарке са Сибарисом и, 510. године пре наше ере, дошло је до рата. Не зна се тачан узрок рата али се сматра да су се сиромашни слојеви становништва у Сибарису побунили а Кротоњани су им притекли у помоћ.

Сибарити су били веома слаби ратници. Јахали су веома ретко а коње су учили да играју уз звуке флауте. Неки извори тврде да су кротонски шпијуни чули за ово и обавестили своје војсковође. Када је дошло до одлучујуће битке, и када су Сибарити коњицом кренули у напад, Кротоњани су извукли флауте и почели да спирају а коњи Сибарита да играју.

Тешко је, ипак, поверовати у ову причу. Вероватнија је друга која тврди да су Спартанци Кротоњанима ставили на располагање неколико одреда обучених ратника.

У сваком случају, Сибарити су изгубили рат а град је био потпуно срушен. Становници града покушали су поново да га

саграде али се у то доба излила из корита река Кратис и избрисала све трагове о постојању града.

Данас се на месту некадашњег Сибариса, града лењости и раскоши, налази италијански град Теранова ди Сибари.

М. Ј.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Ко је открио Мартиник, вулканско острво у Малим Антилима?
- 2 Шта је хипотенуза?
- 3 Медиевалан је:
- 4 Знате ли где се налази Рт Добре Наде?
- 5 Шта је медреса?

ОДГОВОРИ:

1) Мартиник је открио Кристофор Колумбо 1502. године; 2) Хипотенуза је правоугаони троугао; 3) Медиевалан је средњовековни; 4) Рт Добре Наде налази се у Јужној Африци; 5) Медреса је школа у којој се подучавају исламске науке.

1 **ГРАД ОД ВОЈНЕ ПОСТАЈЕ** — Сан Франциско, један од највећих градова на свету, основан је 1776. године, кад су Шпанци на месту будућег велеграда подигли војну постају. Насеље у Заливу бола названо је Мисија св. Франциска од Азиса. Кад је 1849. у Калифорнији избила велика грозница и трка за златом, исушене су мочваре, раскрчене шуме и грмље и град се брзо проширује. Већ крајем прве године златне грознице Сан Франциско има око 20 000 становника. Овај град на обали Пацифика, са изузетно повољним положајем и пријатном климом, растао је несметано све до пролећа 1906. А тада се догодила катастрофа.

3 **ВАТРА! ВАТРА!** — Читав град био је ужаснут. Иако је земља дрхтала целог дана, најјачи потрес трајао је непун минут. А кад се тутњава мало стишала, свуда су се зачули повици: „Ватра! Ватра!“ Рушевине, поломљене плинске цеви, преврнуте трамваје, рањенике и дрвеће захватили су снажни пламени језици. Али, људи нису устукнули и похрлили су да гасе пожар. Како су сва три извора за снабдевање града водом била порушена, ватрогасци и остали грађани су врећама натопљеним у вино штитили кровове од варница које је развејавао ветар. Међутим, док би ватру обуздали у једној улици или делу града, она би се разбуктала на другом месту.

2 **ТАЧНО У ПЕТ И ТРИНАЕСТ...** — Уочи 18. априла у Сан Франциску, који је 1906. године имао око 400 000 становника, гостовао је славни певач Енрико Карузо. Уморни од дневног посла, људи су тога дана отишли на починак. Али, у само свануће, у пет часова и тринаест минута, земља се уз стравичну тутњаву језиво затресла: тако је почео најстрашнији земљотрес који је икад погодио Северну Америку. Зграде су се љуљале, димњаци се стрпоштавали, на улице је испадао намештај.

4 **ДВА ДАНА У ПЛАМЕНУ** — Носећи само најнужније ствари, грађани порушеног и запаљеног Сан Франциска бежали су пред ватреном стихијом. А пожар је беснео два дана и две ноћи и изгледало је као да је дошло до смака света. Што је начео земљотрес, докрајчио је пламен. Међутим, погинуло је много мање људи него што се мислило на почетку: настрадале су свега 452 особе. Материјална штета процењена је на 500 милиона долара. Ватра је начинила пустош на простору од 12.000 квадратних километара.

У ЗАЛИВУ БОЛА

5 **ЊУЈОРК ЈЕ ПОТОПЉЕН!** — Највећи део настрадалих породица логоровао је у градском парку, где се кувало и спавало под ведрим небом. Само у току једне ноћи у парку је рођено двадесеторо деце. Али, као и увек за време великих катастрофа, шириле су се разне приче. Тако се причало да је померање земље у Сан Франциску изазвало високу плимину испред Њујорка и да је цео овај

циновски град под водом. Затим се говорило да се Чикаго сурвао у Мичигенско језеро, да су звери из зоолошког врта побегле и да нападају људе. Ову несрећу користили су многи шпекуланти и лопови, па је војницима градоначелник наредио да такве стреља на лицу места. А грађани Сан Франциска трудили су се да помогну свом граду.

6 **БЕЗ ЛЕКОВА** — На улице разореног града, где је изгорело 28 000 зграда, пао је pepeo и гар до чланака. Међутим, људи се ни тада нису предавали. Иако је лекова било сасвим мало, лекари и болничари радили су вредно и без одмора. Под шаторима су почели да се одвијају готово уобичајени послови, с именима фирми исписаним на дрвеним таблама. По рашчишћеним деловима тротоара отворене су скромне радње без крова, с бедном количином робе. Иако је 200 000 становника остало без сигурног крова, град се није предавао и људи су се полако опорављали од шока.

7 **ПОВРАТАК ЗЛАТУ И СРЕБРУ** — Велика катастрофа пре седамдесет година само је привремено и донекле зауставила овај велики град у његовом развоју. Захваљујући богатим налазиштима злата и сребра у његовој околини, Сан Франциско је победио готово све последице земљотреса и најезде пламена, и растао из сопственог pepela. Иако је у њему било тешко живети, људи су се све више насељавали у Заливу бола. Пошто Сан Франциско лежи на раселини Св. Андреј, дугачкој око 1000 километара, која је веома подложна земљотресима, грађани увек живе у страху од новог земљотреса.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Ћу полудети од глади, почео сам да копам по пртљажнику авиона где сам нашао кутију сасушене рибе.

ДОБРО ПОЗНАТ ЗВУК

Отворио сам кутију. Унутра су комади рибе били поређани у облику кайшева и одмах су својом живом бојом и ужасним мирисом изазвали гађење код мене. Али друге није било — или појести ово чудо из кутије, или умрети. Узео сам комад и ставио га у уста. Био је тежак и за жвакање и за гутање, али је ипак некако заваарао глад. Сваких неколико дана загезао сам кайш за по једну рупицу, јер сам слабио невероватном брзином.

Жвакао сам до бесвести комадиће сушене рибе, а и њих је бивало све мање. Већ је прошло више од шест недеља откако сам на овом снегу и леду, а помоћи ниоткуда. Знао сам — наде је било све мање.

Покушавао сам да прекратим време мислећи на супругу и синове, али су ме оваква размишљања доводила до очајања. Чинило ми се гада да је можда боље да се убијем него да у овој снежној пустињи умрем од глади или хладноће. Ионако мала залиха сушене рибе је потрошена и сада стварно нисам имао шта да ставим у уста.

Нашао сам огледалце у авиону и погледао се. Ужас! Претрнуо сам од страха! Мршав, лица испијеног и зараслог у браду изгледао сам себи као мртвац. „А то ћу ускоро и бити...“ — мислио сам.

А онда, педесет осмог дана самовања нисам могао да верујем својим ушима. Учинио ми се да се варам, али не! Био сам у праву. Тај звук никако није могао да ме превари — био је то шум авионског мотора! Потрчао сам према малом авиону са скијама уместо точкова, који се управо спустио на ледену површину. Био сам спасен!

Касније сам сазнао да је потрага за мном почела већ следећег дана али нису успели да нађу мој авион. Нигде није било трага олупине, нигде дима, никакво сигнално платно није било рапето на леду па је после неколико недеља објављено да сам страдао на дужности!

М. Ј.

ВУКОВИ И СУВА РИБА

Неколико недеља после нестанка пилота Робера Гошјеа објављено је да је страдао на дужности и трагање је обустављено. Али, док су сви губили наду, он се још добро држао!

Погледао сам у висиномер. Ка заљка је показивала да постепено губим висину! Вукао сам командну полугу к себи из све снаге и напрезао машину до крајњих граница, али авион се није дизао. Погледао сам кроз прозор кабине да бих отприлике одредио висину, али ми се десило оно чега се плаше сви пилоти који лете у пределима поларног круга: белина гла потпуно ме је заслепила. Нисам могао да разликујем небо од земље, односно леда!

Тргао сам нагло командну полугу, али било је касно! Реп авиона закачио је снежни нанос тако да је авион пао на трбух, отклизао се стотињак метара и свом снагом се „носем“ зарио у једно брдо снега! Стакло кабине је прело у парампарчад и снежна прашина засула ме по лицу. Хладне капи почеле су да ми цуре низ лице и врат, али на то уопште нисам обраћао пажњу.

Гледао сам испред себе укочено, покушавајући сам себи да представим ситуацију у којој сам се нашао! **Без панике!** — говорио сам себи — **Само без панике!** Кроз неколико тренутака страх се претворио у немоћни бес. Изиспао сам из авиона, сипао на лед и почео из све снаге да шутирам улубљени труп. Ударао сам све док нисам изнемогао а онда сам немоћно сео у снег и загледао се у празно...

ЗЛАТНА ПРАВИЛА

Зовем се Робер Гошје и радим као пилот у једној специјалној канадској летачкој агенцији, задуженој да преноси робу или превози групе ловаца у белу дивљину близу арктичког круга. Често су ми се догађале мање незгоде у току лета, али ова, која ми се десила у фебруару 1967. године, остаће ми у сећању до краја живота. Летео сам, по задатку, негде изнад

јер се може догодити да спасиоци не дођу недељама... Вратио сам се у кабину и наместио што сам удобније могао. Извукао сам ћебад покушавајући да се утоплим.

УБИТИ ВОЂУ

Сваког дана сам јео онолико колико сам одредио за тај дан, а онда бих начуљио уши, покушавајући да чујем звук авиона који би ми донео спас. Нису, међутим, само глад и хладноћа били против мене. Неколико пута ме је посетио чопор гладних вукова! Док сам био у кабини мували су се око авиона завијајући и гребући канцама по трупу. Из дана у дан били су све досаднији, па сам морао неколико пута да употребим пушку.

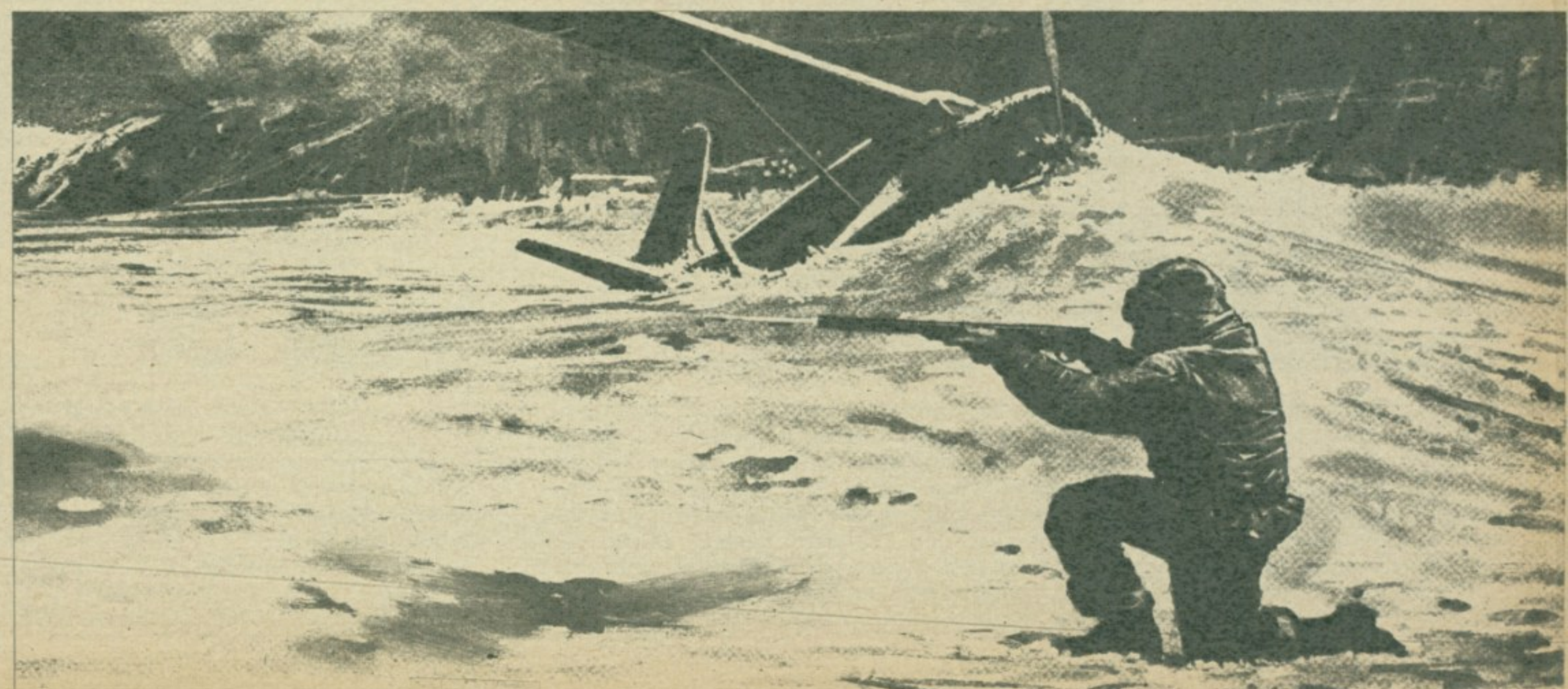
Није било довољно муниције да пуцам у сваког од њих па сам одабрао вођу за мету и пуцао. Када би вођа чопора пао крваве главе, остали вукови су се бацили на њега и почели да га комадају. После неколико крвавих тозби вукови су се повукли да се више не врате!

Након три недеље, колико сам се већ смрзавао у олупини авиона, запао сам у тешку кризу. Сада ме је, поред хладноће, почела да мучи глад, а моје залихе хране биле су већ сасвим исцрпљене. Мислећи да

језера Велики медвед када је авион из мени необјашњивих разлога почео да губи висину!

...Знао сам да седењем на снегу нећу ништа постићи, а онда сам почео да се присећам златних правила арктичких летача. Правило број један: остати у авиону, јер ће њега спасилачке екипе тражити из ваздуха. Осим тога авион је у тој ситуацији најбоље склониште. Правило број два: штедети снагу

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ТАЈНА КОВЧЕГА ЧЕРНИНГ КРОСА

Крај пролећа пре равно пола века донео је иначе хладнокрвним Енглежима доста узбуђења када су 11. маја све новине објавиле вест да је на лондонској железничкој станици Черинг Крос у једном овећем, црном ковчегу пронађен — раскомадан женски леш!

На позив магационера који нису више могли да издрже задах из тог ковчега, службеници Скотланд Јарда дошли су 10. маја да га отворе. Чак и прекаљеном полицајцу, какав је био инспектор Корниш, оно што је угледао унутра, у окрвављеном платненом чаршаву, изазвало је мучнину. За тренутак је окренуо главу, а онда се стресао па наредио својим људима да ковчег пренесу у Скотланд Јард како би истрага могла одмах да почне.

Шта се догодило Мини?

Лекарски увиђај показао је да је смрт наступила још пре три седмице иако је ковчег предат у гардеробу Черинг Кроса пре само четири дана, 6. маја. Али, начин на који је леш био умотан као и згузвани и натрпани делови женске одеће крај њега говорили су да је убица све радио у великој журби. Самим тим постојала је нада да је направио неку омашку која ће га одати. Чим су сви предмети из ковчега дезинфиковани, Корниш је почео брижљиво да их испитује.

Неколико појединости одмах су му скренуле пажњу: одећа је била очигледно прво што је убица дошло под руку да уклони трагове крви. У тој брзини чак није скинуо етикету са именом власнице, „П. Холт“, која је била пришивена испод оковратника једне спаваћнице. Било је ту и неколико салвета са фирмом „Грејхаунд“, употребљених у исту сврху.

„Грејхаунд“ је име велике угоститељске компаније чији се хотели налазе расути по читавој Енглеској. Корниш је одлучио да прво утврди ко је била особа П. Холт, што није било нимало лако јер је то презиме у Лондону веома често. Инспектор је стрпљиво кренуо да куца на све адресе на којима је оно било регистровано.

После тридесет безуспешних покушаја ухватила га је нервоза. Заједно са умором почео је да га обузима и бес јер се списак ближио крају. Најзад му врата једне сиве куће у четврти Странд отвори љубазна жена:

— Да, ја сам Патриша Холт, изволите?

П. Холт! Али, ова жена је жива и здрава, севну Корнишу кроз главу. Ипак, он се одлучи да јој покаже ону спаваћницу па отвори торбу из које запахну јак мирис лизола.

— Препознајете ли ово? — упита госпођу Холт.

Она разрогачи очи и узвикну:

— Моја нова спаваћница, на шта само личи сада! Ах, та Мини!

— Мини? Ко је Мини? — живну инспектор.

— Моја бивша служавка... Отпустила сам је пре месец дана јер нисам била задовољна њом и ето, постарала се да ме покраде на одласку — запенуша Патриша Холт.

Корниш јој укратко објасни у чему је ствар. Када је чула шта се догодило Мини, Патриша Холт се готово онесвестила. Јед

ЧУВШИ ДА МУ ЈЕ СУПРУГА УБИЈЕНА, ИТАЛИЈАН СЕ НИЈЕ ЗАЧУДИО. РЕКАО ЈЕ ДА ЈЕ ТАКО НЕШТО И ОЧЕКИВАО!

— Супруга! Зар вам личим на некога ко би се женио? Ха, ха, ха...

Смех му застаде у грлу кад инспектор помену ковчег. Ствар се одмах разјаснила: Ролс је познавао Мини, али до овог тренутка није знао да се она представљала као његова супруга! Та она је била удата за неког Италијана Бонатија, објашњавао је Корнишу и било је јасно да не лаже.

Бонати је становао у Сохоу, познатој четврти лондонског подземља. Док је ишао тамо, Корниш је размишљао и чинило му се да је случај постајао јаснији. Из разговора са

уместо у проклетој болници! Извадили су ми пола утробе и јуче ме отпустили да им не цркнем тамо...

Ово је било сасвим неочекивано. Бонати је говорио истину: показао је Корнишу отпусну листу из болнице на којој је јасно писало да је тамо доспео још пре него што је убиство извршено и остао до претходног дана. Дакле, његов алиби био је чист као суза!

Италијан се није зачудио што му је жена убијена:

— Каква је била, тако нешто морало јој се једном десити — рекао је ин-

Предао му га је отмен, млад човек одевен у црни реденгот са тамним наочарима. Носач се још сетио да је човек изашао из таксија и да су ковчег једва извукли, а таксиста се љутио и псовао да ће му оштетити кола, толико је био тежак.

Сада је Корниш кренуо од једног таксисте до другог, стрпљиво и професионално, док најзад није нашао оног ко је 6. маја у 5 сати по подне довео на станицу елегантног, високог младића са црним ковчегом. Таксистина прича слагала се са носачевом, али требало му је више од сат времена док је, полако возећи горе-доле по улици Роучестер Роу, заједно са нестрпљивим Корнишем, успео да међу једнаким, типично енглеским фасадама, препозна зграду из које је оног дана заједно са клијентом износио црни ковчег. Корниш се попео до врата која му је таксиста показао и на њима прочитао име Робинсон.

Стан је био празан. У њему је све било беспрекорно уредно, али, како је инспектор сазнао од суседа, власник, „необичан и повучен млад господин“ није се појављивао већ данима. Корниш је све детаљно претресао и у једној фиоци пронашао — салвете са ознаком „Грејхаунд“!

Како у толиким хотелима пронаћи неког са тако честим енглеским презименом као што је Робинсон? Једини начин да се убица уђе у траг био је кренути од једног до другог „Грејхаунда“ и Корниш је стрпљиво и упорно наставио истрагу.

Имао је и мало среће: већ у Лондону, у четврти Јустон, у хотелу „Грејхаунд“ радио је неки Робинсон као бармен, све до пре месец дана од када је, једноставно, нестао. Његов опис подударало се са носачевим и таксистиним описом отменог, стаситог младића, дакле, све се слагало! Корниш је сазнао још једну појединост: бармен је имао обичај да увече шета Хајд-парком. Инспектор се удружио тамо — да тражи „иглу у пласту сена“!

Чекање се исплатило

Пуних осам дана седео је Корниш од јутра до касно у ноћ на једној клупи са новинама у рукама иза којих је неопажено посматрао пролазнике. Када је најзад, у сумрак последњег дана угледао високог, елегантно одевеног младића како наилази стазом, одмах је знао да

ва је успела да одговори на даља Корнишова питања. Све што је о несрећници још знала било је да се зове Емили Ролс и да њен супруг навраћа у један бар у улици Вардур. Корниш из истих стопа одјурити тамо.

На кривом трагу

Први човек на кога је Корниш налетео у бару био је главом — Ролс, кршна добричина и весељак, који се на „лукаво“ постављено питање где му је супруга, грохотом насмејао:

Патришом Холт и Ролсом схватио је да Мини није била баш верна супруга. „Бонати је, као и сви јужњаци, сигурно плах и убио је Мини у настану љубоморе, а онда није знао како да се отараси леша, мислио је. Зато је решио да Бонатија изненади и збунити, па када му је овај отворио врата свој оскудно намештеног стана он га још с прага упита:

— Шта сте радили 6. маја на Черинг Кросу?

Италијан који је очигледно био болестан и једва стајао на ногама одговори тешко дишући:

— Камо среће да сам 6. маја био на Черинг Кросу

спектору резигнираним тоном и замолио да га пусти натраг у постељу. Корниш се опрости и тромо пође у магловито вече. Тек сада ништа није било јасно, а трагова више није било. Преостало је само да се врати на почетак: Черинг Крос.

Злочинац је ишчезао

Тамо је почео детаљно да испитује све службенике станице, док се најзад један носач није сетио да је 6. маја носио неки огроман, изузетно тежак црни ковчег у гардеробу.

је то човек којег чека. Пришао му је и — ставио лисице!

Био је то збиља Робинсон. Када се већ нашао у Скотланд Јарду, притешњен доказима, признао је злочин. Објаснио је како је несрећна Мини од њега тако дрско затражила новац да је он ошамарио. Срушила се и у паду треснула главом о мермерни камен тако да је на месту остала мртва.

— Уплашио сам се и по што нисам знао шта да радим, спаковао сам је у ковчег и однео на станицу! — објаснио је Робинсон.

То ипак није узето као олакшавајућа околност. Према енглеском закону, осуђен је на смрт и казна је извршена убрзо по изрицању.

М. К.

НЕОБИЧНО ПРИЗНАЊЕ

Када се завршио други светски рат, аустралијски поручник Том Паркер још се није био ни родио. Упркос томе у градићу Серферс Парадејзу, на источној обали Квинсланда, познат је као — ратни херој. Он је тај градић спасао од непријатељске акције започете у другом светском рату, због чега је и примио ратну медаљу за храброст.

У јануару прошле године недалеко од докова овог туристичког места на пучини се појавила морска мина, заостала из другог светског рата. Била је прекривена шкољкама и алгама, а њени оштри шипови претили су, да чим додирну обалу, активирају мину која би разнела и део града.

Аустралијска врховна војна команда послала је у Серферс Парадејз групу морнара специјално обучених за демонтажу мина, међу којим се налазио и млади Том Паркер. Убрзо су сви схватили да је мину немогуће онеспособити и управо када су решили да се врате на копно, млади потпоручник је одлучио да то сам покуша. У обичном чамцу довео се до мине која се све више приближавала оба-

ТРАКТОРОМ ПРОТИВ МИНЕ

ли и хладнокрвно, као да је реч о дечјој играчки, почео с ње клештима да скида шкољке. Тако је ослободио неколико њених прстенова, око којих је закачио ланац са сидром и причврстио је за дно. Затим је целу обавио шаторским платном.

Читаву ноћ учио је да вози — трактор. А ујутру, је док су га узбуђени грађани посматрали догледом, помоћу овог возила, ужета дугачког три стотине метара и шаторског платна, извукао мину на једну пешчану плажу удаљену од града.

Тек после тога почео је најопаснији део посла — клештима је требало ослободити затварач на мини од шкољки и других наслага. Пошто је био зарђао и готово срастао за мину, Том је успео да га одстрани. Затим је извадио упаљач и тако демонтирао мину.

Становници Серферс Парадејза одмах су затражили од војних власти да Тому Паркеру доделе одликовање за ратне заслуге. Ово вредно признање из другог светског рата му је и додељено иако има само двадесет година!

АРХИТЕКТА ПОД НАДЗОРОМ

КРЕМЉ РИЗНИЦА ИСТОРИЈЕ

Велики дивљи вепар Втрчао је из безумљено између дрвећа, покушавајући да побегне групи руских племића који су тог јутра кренули у лов. На челу групе коњаника налазио се племић Стеван Кучка који је из све снаге мамузао коња покушавајући да стигне преплашену животињу.

Изненада се из облака појавио огромни двоглави орао, тушито се ка земљи, великим канцама зграбио вепра и одлетео према брду изнад реке Москве. Мада је Кучка са осталим племићима стигао на чистину на врху брда, затекао је само крваве остатке вепра.

Истовремено збуњен и одушевљен призором, каже даље легенда, схватио је овај догађај као „провиђење“ и решио да на месту где је грабливица испустила плен сагради ловачко насеље које касније постаје престоница Русије. Поред саме реке Стеван Кучка је саградио дрвену тврђаву, почетак великог Кремља.

Са њобу свирају химну

Од 12. века Москва и њени кнезови почињали су да добијају све већи значај у Русији, а онда, 1237. године татарска племена, под вођством Џингис-кана, продрла су преко низија палећи и убијајући. Москва је била сравњена са земљом, а татарска власт трајала је преко 200 година.

Средином 15. века Иван III, московски кнез, прогласио се владаром читаве Русије. После великих борби и ратова, ослободио се татарске власти и од тада су Русијом владали само руски цареви!

Упоредо са Москвом развијао се и Кремљ. Подигнути су камени зидови, а унутар њих почеле су да ничу и нове грађевине: палате великог кнеза, племићке палате, манастири и прва камена црква — Ус-

пенска, коју је саградио цар Иван I Калита. У овој цркви већина царева је крунисана и сахрањена.

Крајем 14. и почетком 15. века у Кремљу настаје низ нових зграда а у црквама се појављује и зидно сликарство. Јачањем централистичке власти великог кнеза Ивана III Васиљевича, Московски Кремљ се претвара у веома значајно утврђење. Нове зидине, грађене од 1485. до 1495. године очуване су, без неких већих измена, све до данас. Грађене су у облику троугла, дуге 2200 метара а високе преко дванаест метара. На сваком од углова налазе се округле куле, а на свакој страни троугла мале четвртасте тврђаве.

Црква светог Василија, која гледа на Црвени трг, са својим чувеним избијеним куполама право је ремек-дело архитектуре. Руски цар Иван IV Грозни био је толико одушевљен њеним изгледом, да је неколико година држао архитекту „на оку“, да овом случајно не би пало на памет да негде изгради сличну цркву!

Сваки руски цар унео је у Кремљ нешто своје. Михаил Романов је у 17. веку испунио Кремљ сатовима, са торњевима и без њих! Довео је стручњаке из Немачке да направе сатове, који су, смештени на куле зидова Кремља, сваког сата свирали царску химну!

Пад и усјон

Од комплекса царских и кнежевских палата до да-

РУСКИ ЦАР ИВАН IV ГРОЗНИ БИО ЈЕ ТОЛИКО ОДУШЕВЉЕН НЕОБИЧНОМ ГРАЂЕВИНОМ ДА ЈЕ ЊЕНОМ ТВОРЦУ СТРОГО ЗАБРАНИО ДА НЕГДЕ САГРАДИ СЛИЧНУ!

нас је очувано веома мало. Остала је само Крунидбена дворана, тзв. Грановитаја палата, на којој се истичу ренесансни утицаји јер су је градили италијански мајстори. За жене је у Кремљу изграђена палата Терима, рад руских мајстора Константинова и Шарутина. Сачињавају је асиметрично распоређене мале интимне собе.

Петар Велики је за несвесно време прекинуо вековну доминацију Кремља

и Москве у Русији када је изградио нову престоницу у Петербургу. Године 1740. министри, чиновници, кнезови и трговци били су принуђени да се преместе, створе нове домове 500 километара далеко од Москве и Кремља.

А онда, 1812. године, Кремљ се вратио у жижу интересовања. Нови господар Европе Наполеон Бонапарта започео је напад на Русију и неке делове Кремља дигао у ваздух.

Заузео је Москву, али његова радост била је кратка. Мистериозни пожар уништио је Москву и том приликом уништено је три четвртине грађевина!

Мир је потрајао све до 1917. године, када је избила социјалистичка револуција у Русији. После победе револуционара, организатор револуције и вођа болшевица Владимир Иљич Лењин, са осталим вођама револуције пребацио се у Кремљ јер је центром руског живота сматрао Москву а не Петроград.

Када је 1924. године Лењин умро, његово тело је балсамовано и смештено у гигантски мермерни маузолеј саграђен на Црвеном тргу, одмах уз зидине Кремља.

Други светски рат био је нова опасност која је Кремљу претила уништењем. Хитлерова армија дошла је на око десет километара од Москве коју су пилоти Луфтвафе бомбардовали више од десет месеци. Кремљ је преживео и ову опасност захваљујући углавном изванредном маскирању.

Хиљаде људи долазе данас да прошетају по монументалним зидинама, великим трговима и вртovima. Ту могу да виде дванаест изванредних катедрала, огромно царско звоно изливено 1733. тешко преко 200 тона, велики царски топ са огромном цеви, калибра 880 мм. Од значајнијих зграда совјетске епохе истиче се Палата конгреса комбинација железa, бетона и стакла, изграђена 1961. године.

М. Ј.

Зузана Халупова: „Зима у Ковачици“

Снимио: Душан Јовановић

Зима 1977.

ДЕЦЕМБАР						
п	у	с	ч	п	с	н
		22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ЈАНУАР						
п	у	с	ч	п	с	н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 31	25	26	27	28	29	30

ФЕБРУАР						
п	у	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

МАРТ						
п	у	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20

Марија Балан: „Цвеће“

Снимио: Душан Јовановић

Тиролеће 1977.

МАРТ						
п	у	с	ч	п	с	н
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

АПРИЛ						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

МАЈ						
п	у	с	ч	п	с	н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

ЈУН						
п	у	с	ч	п	с	н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21					

Студеница, Дечани, Сопоћани, Милешево, Грачаница, Старо Нагоричино и многе друге манастирске цркве блиставе су споменици средњовековне српске архитектуре и ризница декоративне уметности.

За многе је и данас загонетка како су те грађевине, старе и више стотина година, очуване све до сада, а неке се налазе у таквом стању да се човеку чини као да су тек недавно подигнуте. Поготову што су грађене у време када није било архитектуре, планова, механизације и када се све радило готово голим рукама а колико-толико писмени људи у Србији могли су се избројати на прсте.

Монументална архитектура српских црквених грађевина у средњем веку развила се захваљујући ондашњим владарима који су подизали цркве као своје задужбине. Многе од њих очуване су до данас јер су их градили веште руке мајстора од најбољег материјала.

СЕЉАЦИМА САМО ГРОШ

Цркве су зидане споро, по неколико година. За чувену дечанску цркву, на пример, утрошено је читавих осам година рада! Подизане су углавном у шумовитим крајевима и у близини места где има доста камена. Због тога и није чудо што су најлепше, као она у Сопотанима, Студеници или Милешеву, саграђене крај каменолома. Тако је грађа била мајсторима надокнада руке, док се креч и остали материјал припремао на самом градилишту.

Радовима је руководио мајстор градитељ, такозвани протомажстор или „начелник зиданија“. Физичке послове обављали су сељаци. Свима је плаћано за рад. Краљица Јелена је приликом изградње Градца давала сељацима и храну, понегде је уз новац добијала пшеница и друге

ВЕЧИТЕ ГРАЂЕВИНЕ

Наши средњовековни манастири, подизани готово голим рукама, одолели су зубу времена и неколико стотина година захваљујући чудесној градитељској вештини неимара од којих се већини ни име не зна.

животне намирнице. Народна песма о зидану Раванице каже да је надница мајстора градитеља износила — један дукат! Поред тога, припадале су им и три оке вина дневно и право на слободну недељу. Помоћни радници нису могли да се похвале зарадом: њихова дневница била је само — један грош.

Највише угледа имали су мајстори из Приморја који су важали за изузетне познаваоце обраде камена. Већина мајстора, страних и домаћих, непозната је,

зна се за само неколико имена. Од Приморца, поред надалеко чувеног калуђера и мајстора Вита из Котора, неимара Дечана, има помена и о извесном Десини из Рисна, који је са својим сином Блажом зидао Давидовицу на Лиму, касније готово уништено. О домаћим протомажсторима има више података. Зна се, рецимо, да су Цркву Богородице Љевишке у Призрену зидали и фреске у њој насликали Никола и Астрапа. Из једне повеље цара Душана види се да је неки Карба „сам својим рукама зидао“ Цркву Свете Петке у Козјаку на Брегалници, док се у једној другој Душановој повељи помиње да су на зидању Цркве Светог Арханђела код Призрена радили Петрош, Воислав, Срдан, Нос и Вохин. Но, за разлику од осталих мајстора, извесни Рада Боровић лично се побринуо да му се име не заборави па је на прагу цркве Манастира Љубостиње урезао своје име!

Иако су протомажстори једва знали да срчу слова, приликом зидања богомоља решавали су и најкомпличованије проблеме статике и вршили најсложеније грађевинске захвате. Тешко би се данас усудио тек свршени млади архитекта да преузме на своја плећа зидање, на пример, Цркве Светих апостола у Пећкој патријаршији,

где у оквиру једног комплекса постоје три цркве. А ондашњи мајстори радили су без цртежа и плана. Све што су замислили држали су у глави и само понекад бацали поглед на модел цркве који би направили од гипса или дрвета пре почетка изградње!

САЧУВАТИ ФРЕСКЕ

Темељи цркава грађени су од ломљеног камена измешаног са живим (вршним, непашеним) кречом а зидови подизани од тесаног камена и опеке која је изгледом личила на данашњу циглу. Била је дебела највише пет сантиметара и добро испечена, тако да је имала мало шупљина и порозности. Малтер је прављен од чистог речног (кварцног) песка и добро уташеног креча; у њему није смео бити ни један једини грумен. Обично су редови тесаног камена и опеке слагани наизменично и повезивани малтером. Када се таква маса после неколико година сасуши и стегне, претвара се готово у гранит. Како су зидови ретко кад били тањи од метра, њих није могло да пробије никакво топовско буле!

Не зна се колико је кубика камена одлазило у црквену грађевину, али а-

ко Дечани, колос од цркве, имају у основи ширину 33, дужину 36,5, а високи су преко 30 метара, онда није искључена претпоставка да су „прогутали“ и преко сто вагона камена!

Све су богомоље засвођаване; нема у средњовековној Србији ниједне цркве са равном, дрвеном таваницом. Лукови и стубови су зидани од „сиге“, лаког шупљикавог кречног камена да не би били превелики терет зидовима, јер већ су морали да носе тежак оловни кров.

Кровови су постављени преко сводова. Имали су конструкцију или од греда преко којих су полагане даске, а све прекривано оловним плочама дужине је дан и ширине пола метра, или је преко свода стављана прво иловача па преко ње олово. Плоче су састављане порубом и за вертикалне зидове, који су избијали на кров, закиване клинцима. Олово је доишено из Приморја и Солуна. На радилишту је топло, мешено као тесто и у рамовима на столковима ливено у плоче.

Известан број манастирских цркава пропао је зато што су Турци скинули олово с њихових кровова и претопили га у муницију. Неке су обновљене и покривене ћерамидом, међутим, такве цркве касније су углавном пропаале. Најгоре су прошли Сопотани. Срећом, на време је извршена реконструкција и цркви је враћен првобитни изглед. Тако је сачуван велики део њених најлепших фресака.

ПОПИСА СЕ ЦРКВА

Под црква грађен је од каменних плоча које су слагане у шаре. Прозорско стакло допремано је у разним бојама из Италије у облику малих кругова, затим углављено у прозоре начињене од оловних плоча изрезаних у кружне отворе.

Цркве су споља или остављане неомалтерисане или је на зидове набациван малтер. Радије су зидови облепљивани мермерним плочама.

Изнутра је грађевина малтерисана са три слоја. Горњи, фини слој, садржавао је млевени мермер уместо песка. Сва површина зидова у унутрашњости цркве морала је бити испртана. Живопис је рађен „ал фреско“, односно на живом (неосушеном) малтеру. Називао се писаније, па се у то време говорило да се „црква пописала“. Да не би пуцао, малтер је армиран плетом, понекад и свињском длаком.

Приче како су у малтер стављана јаја да би му дала чврстину чиста су измишљотина. Истина је само да су те вечите грађевине подизане једино уз помоћ скела, чекрка, конопца и нешто ручног алата.

М. Тодоровић

ДОСЕТЛИВИ
СВИФТ

Енглески књижевник Џонатан Свифт (1667—1745) присуствовао је једном приликом великој националној свечаности у Даблину. Одједном, нека дама попе се на клупу испред њега и заклони му видин. Узалуд су његови пратиоци молили жену да седне. Најзад, Свифт гласно рече:

— Мислим да ова лепушаста и симпатична дама не би ста-

јала на клупи над би знала да на свакој чарапи има по једну рупу.

Дама је брзо села покривајући ноге.

— Нако сте то могли рећи над није истина? — упита Свифт један од пријатеља.

— Нако да није истина — одговори Свифт — зар би она могла да увуче ноге у чарапу да на свакој нема по једна рупа?

41

КАРОЉИ ТАКАЧ, мађарски официр, на Олимпијади у Лондону 1948. године победио је у гађању из пиштоља, иако је пуцао левом руком. Наиме, Такач је у једној експлозији изгубио десну руку и после тога почео је да се служи левом и тако се извештио да је доспео у национални олимпијски тим.

42

ЏИМ ТОРП, члан америчке екипе, путовао је на Олимпијаду у Шведску 1912. године, са својим друговима бродом. Пошто није волео да тренира, он је на броду одмерио даљину коју би морао да прескочи да би победио у скоку удаљ и стално је посматрао. Торп је победио у овој дисциплини, а победио је у петобоју и десетобоју, што се никад ни пре ни касније није догодило у историји олимпијских игара.

43

ФАИНА МЕЉНИК, совјетска атлетичарка, светска је рекордерка у бацању диска с резултатом 70,5 м. То је за 30,88 м бољи резултат од оног који је постигла Пољациња Хелена Конопацка (39,62 м) када је 1928. године победила у Амстердаму на првом олимпијском такмичењу за жене у овој дисциплини.

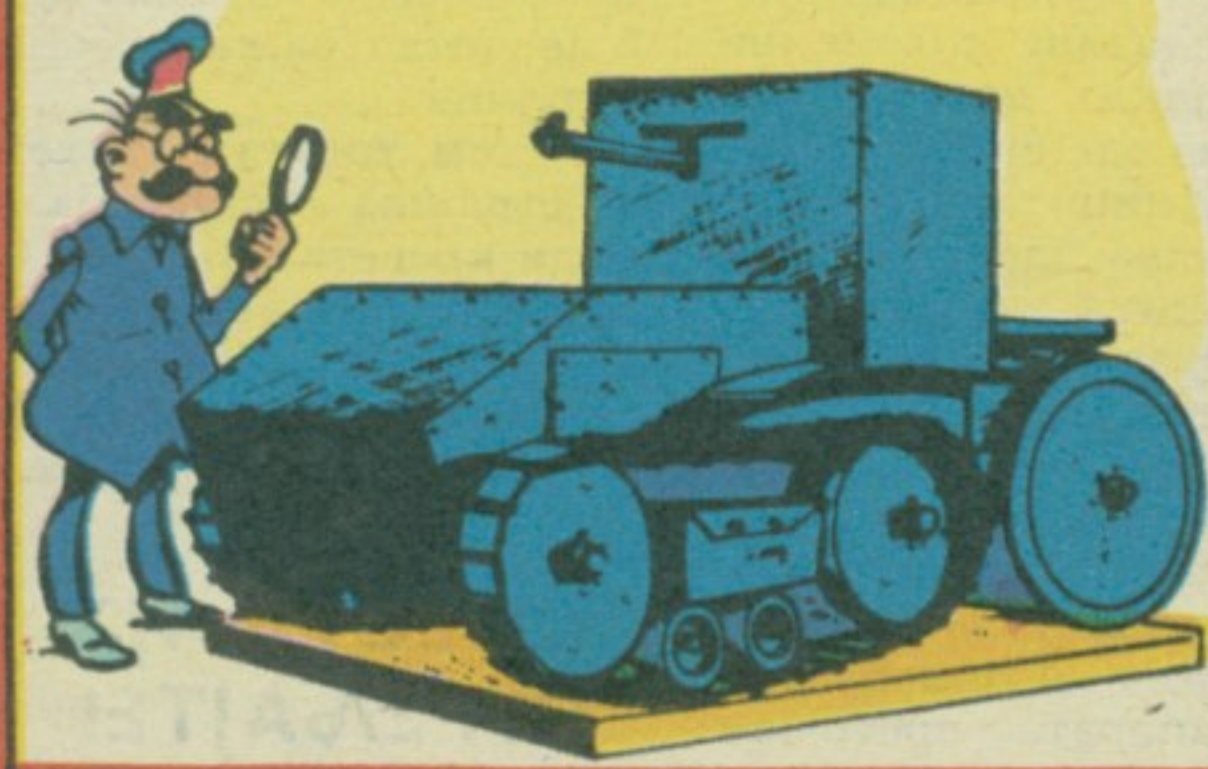
44

НАЈМЛАЂИ члан југословенске олимпијске екипе у Монреалу 1976. године биће пливач из Крања Борут Петрич, чије су дисциплине 1.500 м и 400 м краул. Када олимпијске фанфаре ознаке почетак такмичења у овом граду, Петрич ће имати 14 година, 6 месеци и 19 дана.

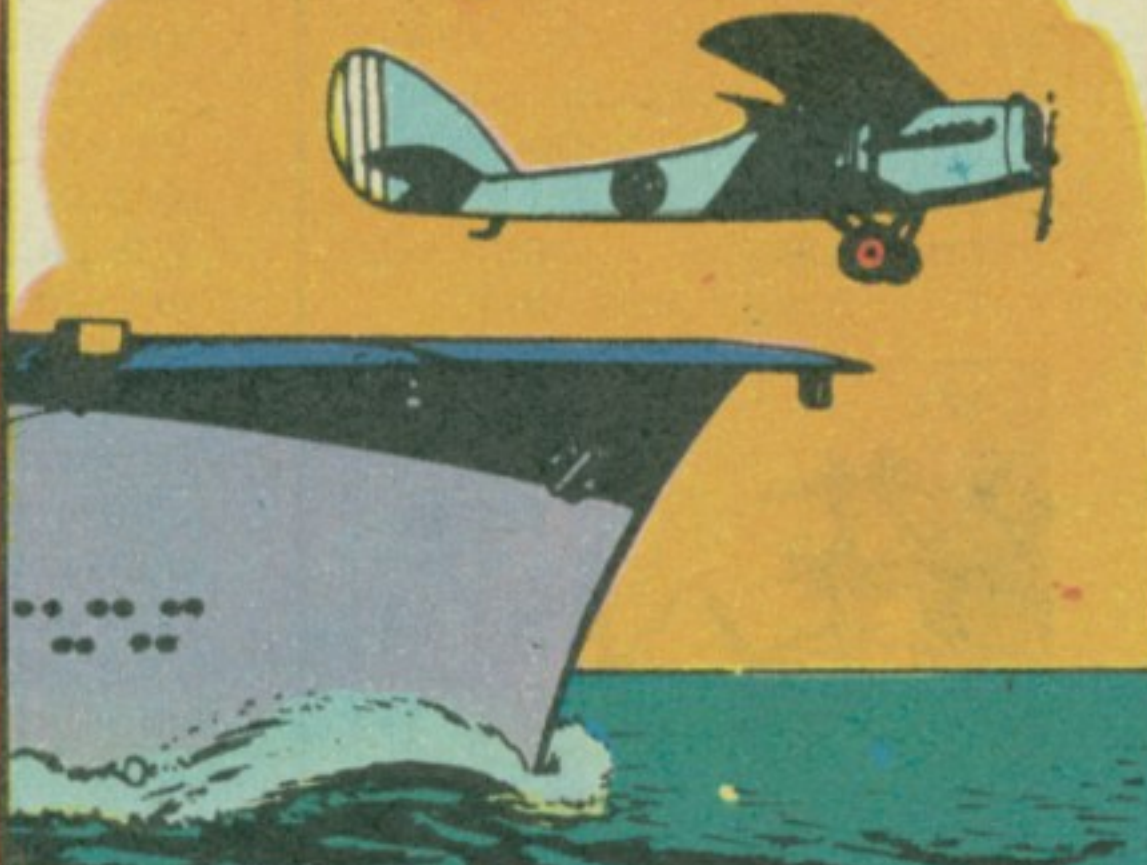

Слобода се брани и оружјем... 39

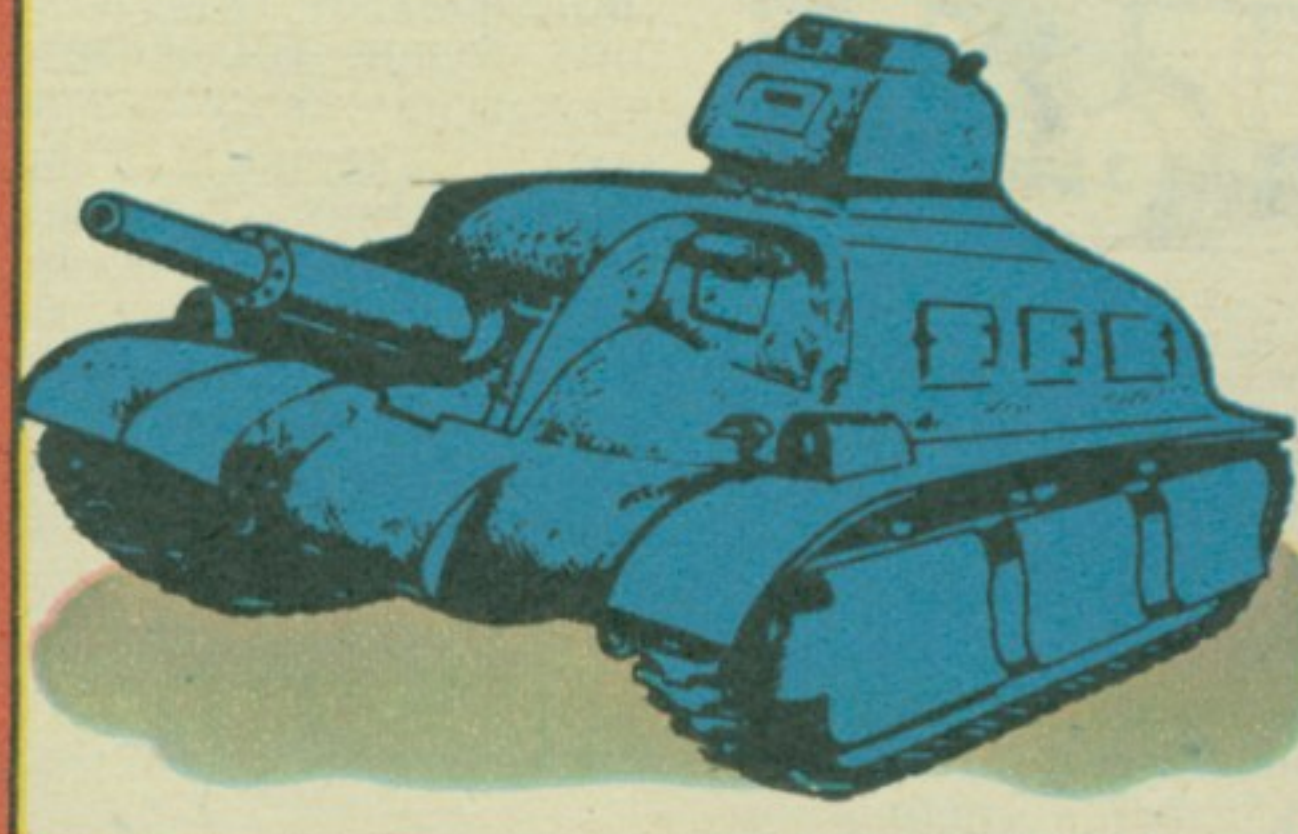
Рат је завршен. У моди су, пролазној, тенкови са једним чланом посаде.

1922. то је доба када неке нације, на челу са Америком, претварају крстарице у, за оно време, необичне бродове, такозване носаче авиона.

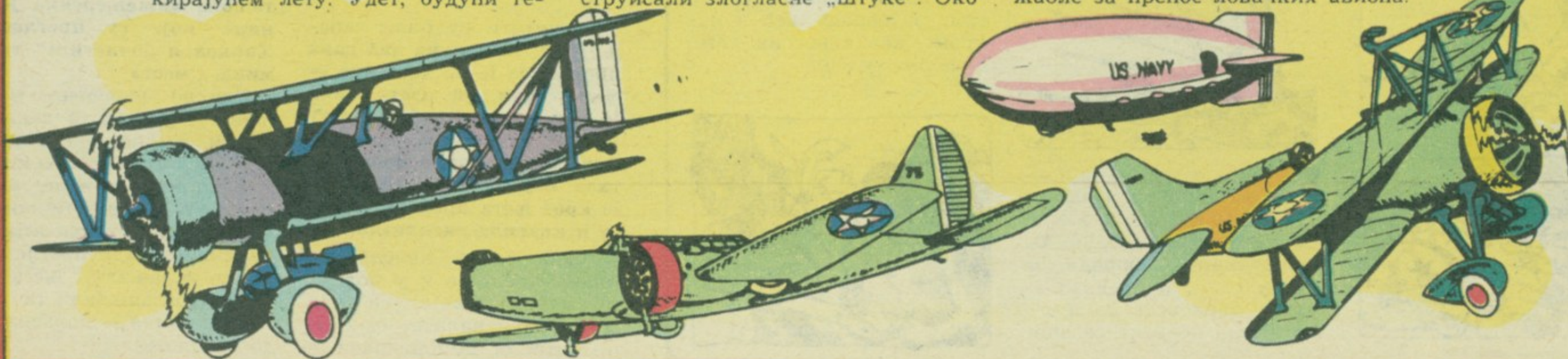
На цртежу је француски тенк Сау-40, са шасијом Сомје, конструисан 1935. године, наоружан једним тоном калибра 47 милиметара. Брзина тенка износила је 40 километара на час.

После првог светског рата авијација се после краћег застоја све више развија. Американци конструишу „кертис — хок“ први бомбардер који може да избацује бомбе у пикирајућем лету. Улет, будући ге-

нерал немачког ратног ваздухопловства купио је од Американаца два бомбардера овог типа. Немци су ове бомбардере добро проучили и касније по угледу на њих конструисали злогласне „штуке“. Око

1930. појављује се авион-једнокрилац. Почине ера великих бомбардера. Године 1932. америчка морнарица покушава да користи дирижабле за пренос ловачких авиона.

НЕСВРСТАНИ СВЕТ - ИНДОНЕЗИЈА

НА 10000 ОСТРВА

Највећа острвска земља на свету је Индонезија: простира се на скоро 10000 острва, од којих је само 3000 насељено, са у-

купном површином од 1.904.345 квадратних километара. Око девет десетина целокупне територије ове земље, у којој живи

близу 107 милиона становника, налази се на острвима Борнео, Суматра, Целебес, Јава и Западни Иријан.

До другог светског рата Индонезија је припадала Холандији која је колонизацију ових територија започела почетком 17. века. Сурова експлоатација рудног богатства и пољопривредних производа изазвала је у овој земљи низ побуна и устанака од којих је највећи велики јавански рат. Трајао је пет година, од 1825—30, али су га Холанђани у крви угушили.

Ипак, народ не жели да се с тим помири, па се 1927. године оснива Национална странка, са Ахмедом Сукарном на челу, која тражи независност Индонезије.

После готово три и по столећа холандског колонијализма, 17. августа 1945. године Индонезија је прогласила своју независност, а Сукарно је изабран за председника Републике. На том положају остао је све до 1968. године када је Привремени народни консултативни одбор наименовао генерала Сухарта за новог председника.

Почетком 20. века стварају се прве политичке странке а касније и идеје велике октобарске револуције стигле су и до ове земље, па народноослободилачком покрету дају нови подстрек. Тако се 1920. године оснива Комунистичка партија Индонезије која стаје на чело оружаног устанка (1926—27. године). Колонијалне власти су и њега угушиле.

Чим је и званично призната независност Индонезије, 1949. године, ова земља је постала један од најактивнијих бораца за мир у свету и превазилажење блоковске поделе. Од почетка се опр-

делила за политику неспроставања и била активан учесник свих конференција неспрстваних, од Београда, 1961. године, до Колумба 1976.

Пољопривреда је база индонезанске привреде, али производња пиринча и кукуруза не задовољава потребе. Важне су плантаже културе каучука, кафе, какаоа и уљаносне палме. Сточарство је добро развијено: гаји се око 6 милиона говеда, 5 милиона коза и 2 милиона оваца.

Највећи део шума налази се по дунглама и неприступачан је за експлоатацију. Ипак, око 150 врста палми користи се не само за обраду, већ и исхрану, као кокосова, саго, шећерна, уљана...

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

Касно у ноћ, 13. новембра 1941. године, немачки генерал-мајор фон Браун, командант харковског гарнизона, ушао је у замрачену кућу и за собом бесно залутио врата. Не поздравивши поспаног војника у предсобљу који је скочио са столице да би салутирао, упутио се у своју спаваћу собу и онако у униформи и с чизмама на ногама баacio се на кревет.

Из суседне собе, кроз танке зидове, до њега је допирало ујединачено дисање једног официра. Добро је знао да читав штаб његовог гарнизона који се сместио у тој кући већ спава и због тога га обузе страشان бес. Они мирно спавају, помисли, а Хитлер није задовољан нашим продирањем

ТАЧНО

према истоку. Те вечери телефоном је с њим разговарао и овај га је обавестио да што хитније напусти већ освојен Харков и настави даље, у унутрашњост Совјетског Савеза.

Као да је то лако — гласно промрмља фон Браун.

Јер, када су пре двадесетак дана, 24. октобра, немачке трупе ушле у Харков, наишле су на тешку препреку. На улицама којима су пролазиле колоне њихових тешких возила, или у зградама где су били смештени војници изненада и необјашњиво долазило је до страшних експлозија. Немци су закључили да су Совјети, пре него што су се повукли, по читавом граду поставили мине са успореним дејством. Фон Браун је наредио специјално обучене екипе да помоћу прецизних апарата претраже читав град и пронађу скривене мине.

ВРЕМЕ ЗА СПАВАЊЕ

Резултати су били запањујући: за непуну два дана пронађено је на десетине — мина. Али, 90 одсто било је неисправно: најчешће су имале покварене упаљаче или су биле израђене од метала који је брзо рђао, па је кроз њега пролазила влага и квасила експлозив.

Једна таква неисправна мина нађена је и у подруму зграде у којој се сада фон Браун налазио са својим штабом. Демонтирана је далеко ван града: у њој се налазило толико експлози-

ва да је могла да разнесе цео квартал.

Руси нису претполажили да имамо тако савршене апарате за откривање мина — фон Браун се наглас закикота. Ипак, није му било јасно зашто су их правила са толико недостатака.

Погледао је кроз прозор, зора је већ почела да свиће. Скочио је са кревета да би скинуо чизме, јер је већ било 4 часа и 20 минута, а у 8 је чекао важан позив из Берлина.

У том тренутку заустави га страшна експлозија. Команди кревета на којем је до малопре лежао разлетеше се по соби а после неколико секунди цела зграда била је савијена са земљом.

СМЕСТА ИХ СТРЕЉАЈТЕ!

Одмах је о тој тајанственој експлозији обавештен и Хитлер. Бесно ударајући руком о сто и бацајући с њега све папире, заурлао је:

— Стрељајте Команду батаљона инжењерских јединица које су прегледале Харков и „очистиле“ га од мина. Сместа!

Његово наређење извршено је још истог дана!

Али, тајанствене експлозије су учестале и Немцима никако нису давале мира. Како су се Совјети повлачили, тако су специјални немачки одреди прегледали терен, уклањали с њега мине и проглашавали га „чистим“, а онда — долазило је до експлозија.

Једна од њих омела је немачке планове око инвази-

4 И 20!

**ИАКО ЈЕ У ЗГРАДИ У КОЈОЈ СЕ СМЕС-
ТИО ШТАБ НЕМАЧКОГ ГАРНИЗОНА
ПРОНАЂЕНА И ДЕМОНТИРАНА ОГРОМ-
НА МИНА, КАДА СЕ ТОМЕ НИКО НИ-
ЈЕ НАДАО, ДОШЛО ЈЕ ДО СТРАШНЕ
ЕКСПЛОЗИЈЕ.**

је на Москву и спречила снабдевање хитлеровских трупа муницијом и горивом.

Када су стигли до реке Волге, Немци су видели да је главни мост срушен. То су учинили Совјети пре него што су се повукли, али експлозија није разнела и стубове који су још вирили из воде... Немачка команда донела је одлуку: нови мост треба да се подигне за три дана и то на носачима који већ постоје. Али, иако су га оградиле са неколико редова жице и појачали стражу на оба његова краја, управо када су се на ње му налазиле колоне тенкова, камиона и војника мост је разнела страшна експлозија.

Немци су тада схватили да совјетска армија поседује неко тајно оружје. Али које? — никако нису успевали да одгонетну.

ОРУЖЈЕ КОЈЕ РАЗМИШЉА

Тек, крајем 1942. године успели су да га виде, сниме и проуче, али и поред тога, све до краја рата, нису могли да проникну у механизам његовог дејства.

После октобарске револуције, једног дана, у јесен 1921. године, код Лењина је дошао железнички техничар Владимир Бекаури. Испричао му је да зна начин како помоћу радио везе може да успостави контакт с бродовима који се налазе на пучини, или с авионима, па чак и да активира бомбе. Лењину се допала ова његова прича и одмах је младом раднику омогућио да настави истраживања. Шест година касније, заједно са професором технике Владимиром Миткевичем, он је направио мину која је могла серијски да се производи: названа је „Беми“, према почетним словима њихових презимена. Пред други светски рат, ово тајно оружје било је толико усавршено да се могло активирати и са раздаљине од неколико стотина километара.

Али, то није било једноставно, јер да га непријатељ не би открио морало се прибећи трику. То је први пут учињено приликом опсаде Харкова.

Пре него што су се совјетске јединице повукле, у граду су на многим местима закопале радио-мине, а изнад њих су постављене

неисправне. Јер, Совјети су добро знали: на тим местима апарати ће регистровати метал, екипа ће откопати мину, али се нико неће сетити да поново провери има ли ту још мина.

То се десило и у кући у којој је одсео генерал-мајор фон Браун. У дубокој рупи ископаној у подруму преко огромне радио-мине насута је неколико метара земље, а затим је на ту гомилу постављена покварена мина коју су Немци и пронашли. У тренутку када су били си

гурни да се генерал-мајор са целим Штабом налази у згради, стотинак километара даље, из вороњешке радио-станице, према мини је упућена шифрована радио-порука: експлозија ће се догодити у 4 часа и 20 минута.

Што се тиче минирања моста на Волги и ту су се Совјети послужили лукавством. Повлачећи се пред Хитлеровом армијом срушили су мост али су пазили да стубови-носачи остану неоштећени. Пошто су

знали да Немци неће ништа посумњати, јер им се веома журило према Москви, у стубове су уградиле радио-мине. И оне су „добро размислиле“ пре него што су експлодирале: као што су Совјети претпоставили, Немцима је било потребно три дана док су подигли нови мост. А он је, затим, за само неколико секунди нестао у брзој води реке Волге, заједно са стотинама непријатељских возила и војника.

Б. Јеремин

ТЕЧНОСТ ПРОТИВ ЗАБОРАВА

**Од средњеј бек до данас сасишав масшила ос-
ишао је нејромењен.**

Прво право мастило појавило се у употреби пре три хиљаде година и користили су га Египћани и Кинези. Египћани су мешали чађ или ситно истуцане комаде природно обојених стена са водом и ту мешавину користили за писање на папирусу. Колико год ова мешавина била проста, ипак је представљала прво мастило.

Кинези су направили неупоредиво квалитетнију течност за писање, од оне коју су користили Египћани. Сагоревали су уље у малим ретортама, и том приликом би се на дну реторте издвајао угљен, који су затим мешали са смолом и све то обликовали у штапиће различитих дужина. Када је требало нешто написати, одломком би комад штапића, растворили га у води и добијали мешавину врло блиску данашњем мастилу.

У 11. веку непознати монах створио је мастило на начин који се делимично и данас користи. Храсто-ве шишарке, које садрже ганин, мешао је са зеленим витриолом и гвожђе-сулфатом.

Прсналазач је, вероватно, топлом водом испирао шишарке и после мешања са наведеним хемикалијама добио мастило бледосмеђе боје.

Довитљиви монах био је разочаран бледом бојом мастила али је касније приметио веома интересантну појаву: када је на пир са исписаним текстом изнео на ваздух и светлост, мастило је почело да гаси и добијало је фињу тамномрку боју! Ова особина и данас се сматра доказом доброг квалитета.

Мрко мастило је врло трајно и, без много видљивих промена, може да траје вековима, тако да је њиме написано најмање три четвртине светске историје и књижевности!

За ондашње справљаче мастила највећи проблем био је издвајање танинских киселина из шишарки. Данас се то изводи у посебним посудама под великим притиском а затим се у посуду додаје феро-сулфат и још неке киселине које дају одређена својства мастилу.

Ово мешање врши се у специјалним посудама у које се затим додаје анилинска плава боја. Када

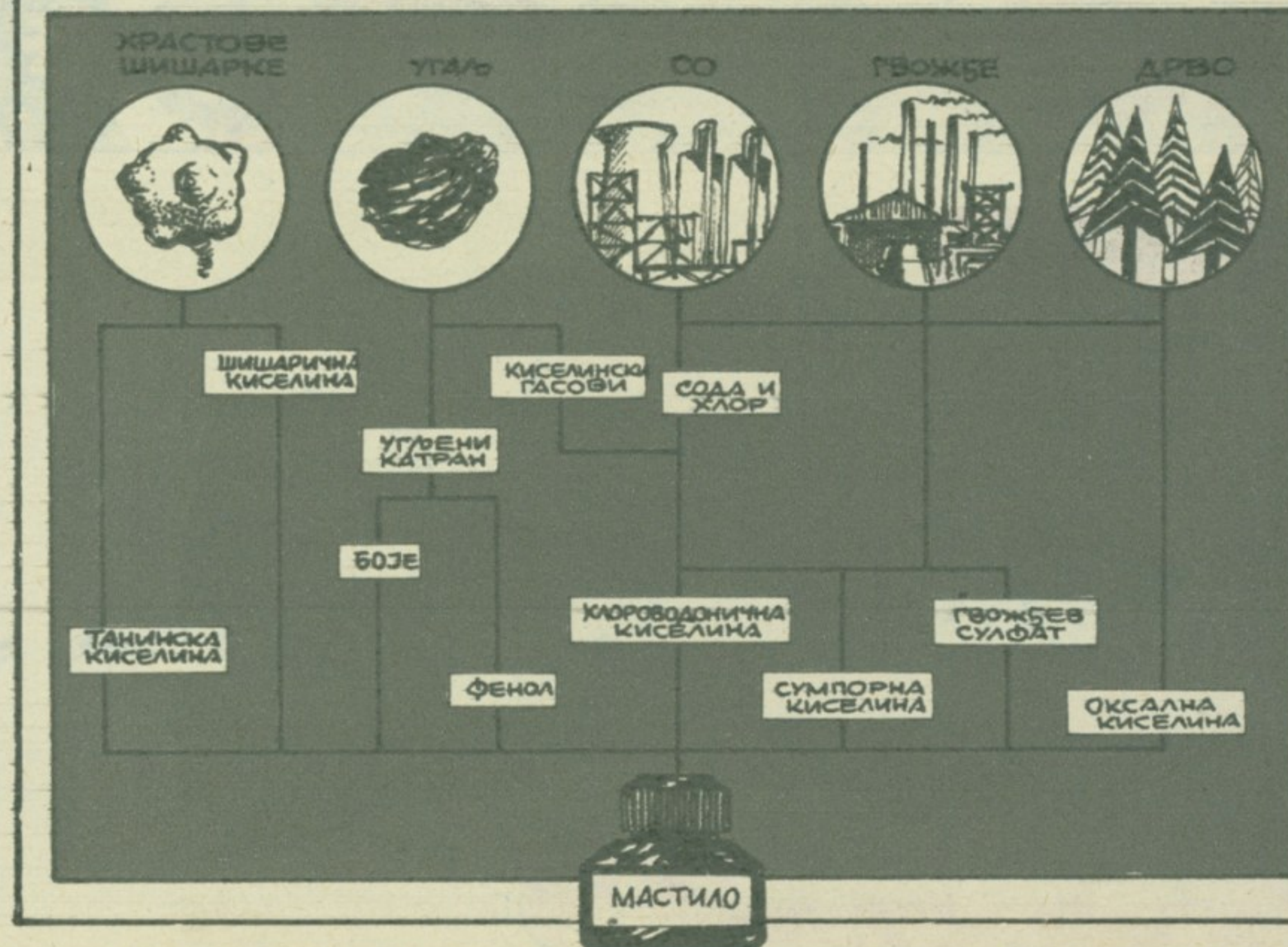
је мешање завршено, течност се премешта у посебне центрифуге где се из мастила издвајају евентуални чврсти делићи.

Мастило се затим сипа у посебне резервоаре који се, један по један, празне у машину за пуњење бочица. На покретној траци напуњене бочице пролазе кроз машину за лепљење етикета а затим се пакују у картонске кутије. Овако направљено мастило задржава плаву боју све док се налази у бочици, а пренесено на хартију, под утицајем ваздуха и светлости, мења боју у готово црну.

Занимљиво је да се данас, у 20. веку за прављење мастила користе исте сировине које су се користиле и у средњем веку! Процес је знатно усавршен али чини се да модерно мастило нема онолику трајност и постојаност као што је имало некада!

Чудно је да и поред великог напретка науке и технике, за постојање трајног средства за писање имамо да захавамо средњовековној мешавини шишарки и воде.

М. Ј.

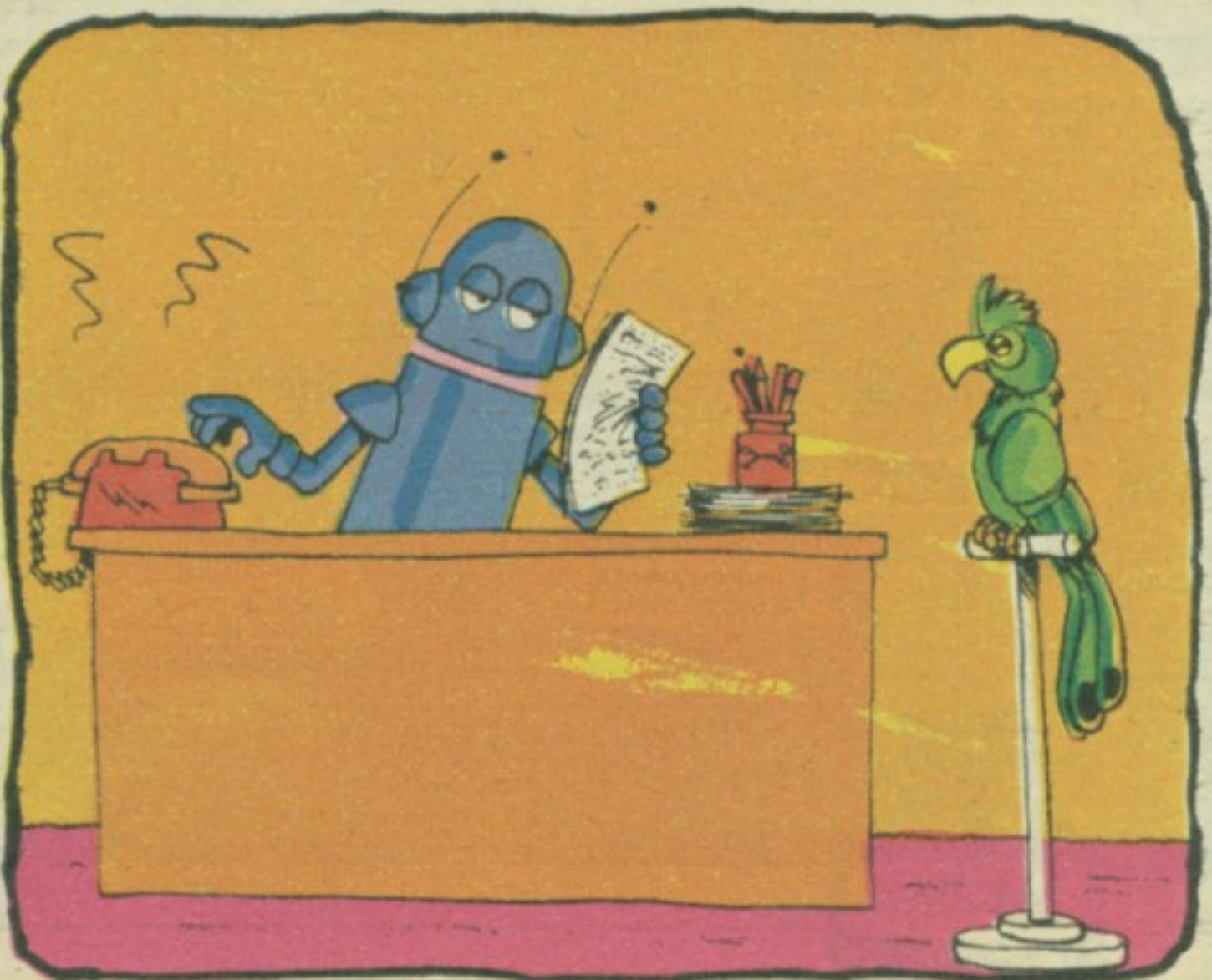

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ДЕВОЈКА ИЗ СВЕМИРА

АВИЈА ЈЕ БИЛА КАО И СВАКА ДРУГА ДЕВОЈКА СА ПЛАНЕТЕ САРИЈУСА СЕМ ШТО ЈЕ СВЕ СВОЈЕ СЛОБОДНО ВРЕМЕ ПРОВОДИЛА КРАЈ МАШИНЕ ЗА УЧЕЊЕ...

АВИЈА, ЗАР НИСИ ВЕЋ ЗАВРШИЛА ДОМАЋИ ЗАДАТАК? ЗАШТО НЕ ПРОШЕТАШ МАЛО СА СВОЈИМ ДРУГАРИЦАМА?

АЛИ, МАМА, ЈА ВОЛИМ ДА СЕДИМ КРАЈ ОВЕ МАШИНЕ! ТОЛИКО ЗАНИМЉИВИХ СТВАРИ МОГУ ДА НАУЧИМ ИЗ ЊЕ!

... И ЗНАМО ДА ЈЕ ЛИШЋЕ НА ЗЕМЉИ ЗЕЛЕНЕ БОЈЕ...

ЗАМИСЛИ, ТАТА, ЛИШЋЕ НА ЗЕМЉИ ЈЕ ЗЕЛЕНО А НЕ ЦРВЕНО КАО КОД НАС!

ТАКО БИХ ВОЛЕЛА ДА ВИДИМ ЗЕМЉУ! ЗАШТО НЕ БИСМО ОТПУТОВАЛИ ТАМО?

НЕ СМЕМО! БИЛО БИ ТО ОПАСНО ЗА СВЕ НАС НА САРИЈУСУ!

НАША ЦИВИЛИЗАЦИЈА ЈЕ МНОГО НАПРЕДНИЈА ОД НИХОВЕ! ЗЕМЉАНИ БИ СЕ УПЛАШИЛИ КАД БИ НАС ВИДЕЛИ!

ПО МИСЛИЛИ БИ ДА СМО ДОШЛИ ДА ИХ ПОКОРИМО И СИГУРНО БИ ДОШЛО ДО РАТА!

У ПРАВУ СТЕ... ПА ИПАК, ТАКО БИХ ВОЛЕЛА ДА ЈЕ ВИДИМ ИЗБЛИЗА!

СУТРАДАН У КУЋИ ЗНАЊА...

ШТА СЕ ТО ДОГАЂА С АВИЈОМ?

ПУСТИ ЈЕ! ВЕЋ НЕКОЛИКО ДАНА РАЗМИШЉА САМО О ЗЕМЉИ!

А САДА ЋЕМО ПРЕКО КОМПЈУТЕРА ДОБИТИ ВАШЕ ОЦЕНЕ!

АВИЈА ЈЕ СИГУРНО НАЈБОЉА У РАЗРЕДУ!

ТАКО ЈЕ И БИЛО...

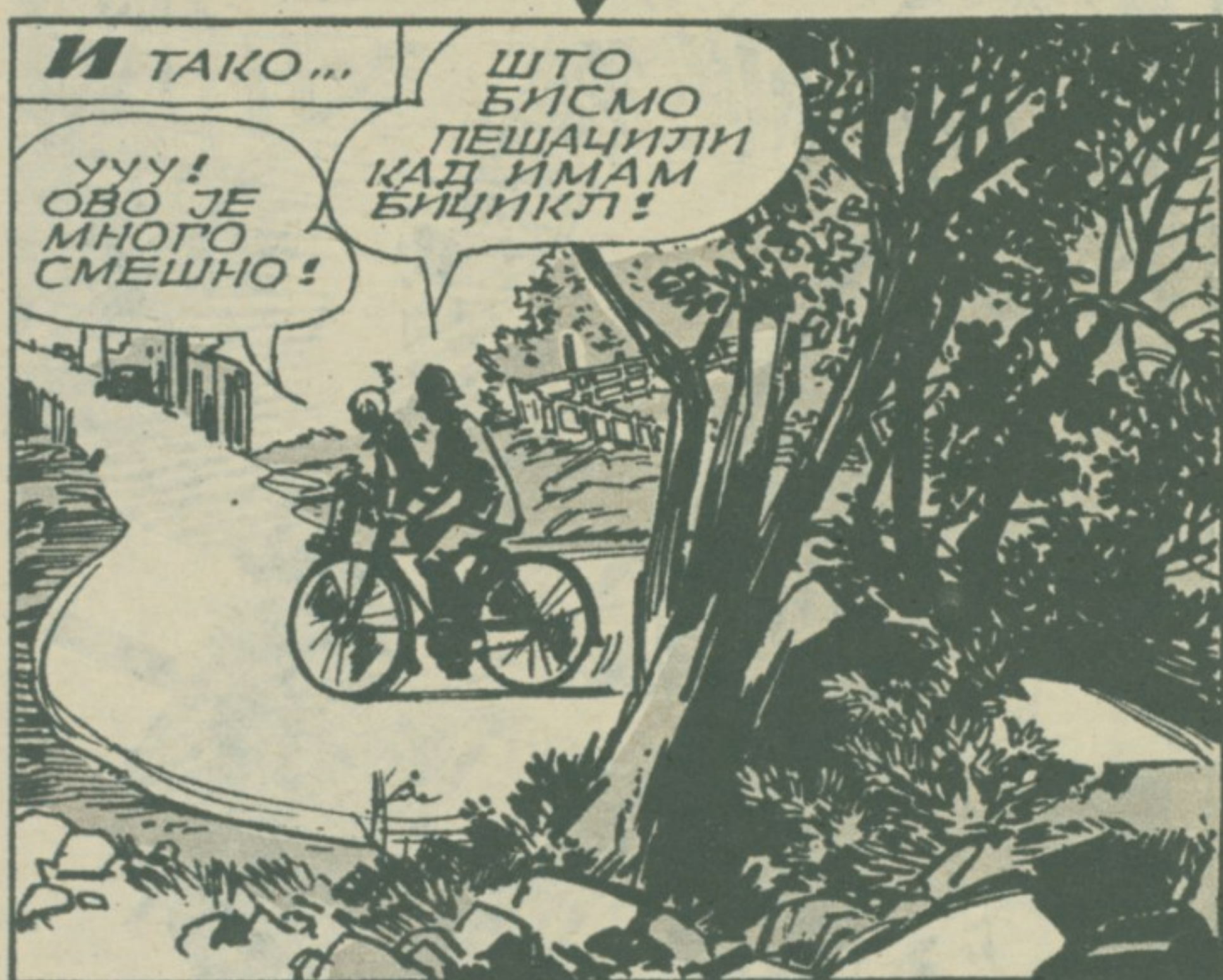
СРЕЋНА САМ ШТО ИМАМ ТАКО ДОБРЕ ОЦЕНЕ!

ЧЕСТИТАМ ТИ, АВИЈА! ТИ СИ ДОБИЛА И СПЕЦИЈАЛНУ НАГРАДУ...

ЈЕ ЛИ ДАНАС ПРВИ АПРИЛ?
НЕ МОЖЕТЕ ТИМ ПАПИРОМ
ПЛАТИТИ, ВЕЋ ОВАКВИМ
ФУНТАМА!

ПОМОЋУ ЕНЕРГИЈЕ
КОЈУ ПОСЕДУЈЕМ,
РАСТАВИЋУ ОВУ
НОВЧАНИЦУ НА
МОЛЕКУЛЕ, А ОНДА
ЋУ ИХ СЛОЖИТИ
ТАКО ДА
ДОБИЈЕМ
ТЕ
„ФУНТЕ“!

ОВО
СТЕ
ТРАЖИЛИ,
ЗАР
НЕ?

...М... МЕНИ НИЈЕ
ДОБРО!
ПРИВИЋА МИ СЕ!
БИЋЕ БОЉЕ ДА
ОДЕМ У КРЕВЕТ!

А ВИЈА ЈЕ
НАПУСТИЛА
РАДЊУ...

САД МОГУ
ДА ПОЋЕМ
У ТУ ЊИ-
ХОВУ
ШКО-
ЛУ!

ГОСПО-
БО
БРОКЛ,
ГДЕ СУ
ВАМ
ОЧИ?

ПА ОВО СУ ЛАЖНЕ
НОВЧАНИЦЕ! ЗАР
НЕ ВИДИТЕ ДА
СВЕ ИМАЈУ ИСТИ
СЕРИЈСКИ БРОЈ!

ЗАИСТА МИ ЈЕ
ЖАО! НЕМОЋТЕ
МЕ ОТПУСТИТИ
С ПОСЛА!

ИЗГЛЕДА ДА
САМ ОПЕТ
НЕШТО
ЗАБРЉА-
ЛА!

ЛЕТИ ЛИ ТО ОНА
ЗАИСТА, ИЛИ МИ
СЕ ПРИВИЋА?

НИСАМ ЖЕЛЕЛА
ДА ДОВЕДЕМ
ОНУ ЖЕНУ У
НЕПРИЛИКУ!

ХЕЈ,
ШТО НЕ
ГЛЕДАШ
КУДА
ВОЗИШ?

АЛИ...
ВИДЕО
САМ ДЕВОЈ-
КУ КАКО
ЛЕТИ...

ЗАБОРАВИЛА
САМ ДА ЉУДИ
ОВДЕ ХОДАЈУ
ПО ТЛУ!

РОДИТЕЉИ
СУ МИ ЛЕПО
ГОВОРИЛИ ДА
БИСМО МИ
НА ЗЕМЉИ
СТВАРАЛИ
САМО
НЕПРИЛИКЕ!

БАШ САМ
ЗАБОРАВИЛА!
МАМА МИ ЈЕ
ДАЛА РАДИО
НА ПОЛАСКУ,
САДА ЋУ ЈЕ
ПО-
ЗВА-
ТИ!

ЈА САМ ОДМАХ ПРИМЕТИЛА ДА ОНА ИЗГЛЕДА НЕОБИЧНО!

СТРАШНО! А ЈА САМ СЕ БАШ ТРУДИЛА ДА ИЗГЛЕДАМ КАО ДЕВОЈКА СА ЗЕМЉЕ!

НЕШТО МИ ЈЕ ПАЛО НА ПАМЕТ! РЕШЕЊЕ ОВОГ ТЕСТА НАЛАЗИЛО СЕ НА МОМ СТОЛУ! ДА ГА МОЖДА НИСИ ПРЕПИСАЛА?

НЕ ВОЛИМ ДА ЛАЖЕМ, АЛИ ОВОГ ПУТА ЛАЖ ЋЕ МЕ СПАСТИ! ТАКО ЋЕ СВИ ВЕРОВАТИ ДА НИСАМ ГЕНИЈЕ!

ТАКО ЗНАЧИ! ХТЕЛА СИ ДА НАС ПРЕВАРИШ!

ЛОШЕ СИ КРЕНУЛА, АВИЈА! ДОЂИ ОВАМО!

ОВО ЋЕ ТЕ НАУЧИТИ ЛЕПОМ ПОНАШАЊУ!

МОГЛА БИХ ДА УПОТРЕБИМ СВОЈ ОДБРАМБЕНИ ВАЗДУШНИ СИСТЕМ, АЛИ НЕЋУ ДА ИЗАЗОВЕМ ЈОШ ВЕЋУ СУМЊУ...

ПОЗНАТИ ГЛАС СПАСАО ЈЕ АВИЈУ...

СТАНИТЕ! НЕ ТУЦИТЕ ЈЕ! ОНА ЈЕ БОЛЕСНА!

ПА, ОН МЕ ЈЕ ЈУТРОС ДОВЕО У ГРАД!

НАШАО САМ ЈЕ У ШУМИ! ИЗГЛЕДА ДА ЈУ ЈЕ УДАРИЛА ГРАНА И ИЗГУБИЛА ЈЕ ПАМЋЕЊЕ!

НЕ ЗНА ГДЕ СТАЊУЈЕ И КО СУ ЈОЈ РОДИТЕЉИ!

ДОЋИТЕ У МОЈУ КАНЦЕЛАРИЈУ ДА РАЗГОВАРАМО!

СЛУЧАЈ ЈЕ ВЕОМА ЗАМРШЕН! НИКО ДО САДА НИЈЕ ПРИЈАВИО НЕСТАНАК СВОГ ДЕТЕТА!

ЗАИСТА МИ ЈЕ ЖАО ШТО НЕ МОГУ ВИШЕ НИШТА ДА ВАМ КАЖЕМ О СЕБИ! ЗАР НЕ БИХ МОГЛА ДА ОСТАНЕМ У ШКОЛИ ДОК СЕ МОЈИ РОДИТЕЉИ НЕ ПОЈАВЕ?

МИСЛИМ ДА ИПАК ТРЕБАМО ДА ЈЕ ПРЕДАМО ВЛАСТИМА И ДА ОНИ УТВРДЕ КО ЈЕ ОНА!

ТО НЕ СМЕМ ДА ДОЗВОЛИМ ТЕЛЕПАТИЈОМ ЋУ УБЕДИТИ ОВУ ЖЕНУ ДА МЕ ЗАДРЖИ ОВДЕ!

ЈЕ
ЛИ
ВАМ
ДО-
БРО?

ДА, ДА... САМО
ОДЈЕДНОМ
МИ ЈЕ НЕШТО
СИНУЛО!

МОЈУ УЧЕНИЦУ
МОЛИ САМЕРС
УСВОЈИЛА ЈЕ
ЈЕДНА ДОБРА
ЖЕНА!
ЗОВЕ СЕ МЕРИ
ТЕРПИН! МОЖДА
БИ АВИЈА МОГЛА
ДА ЖИВИ КОД НЕ
НЕКО ВРЕМЕ!

ТО БИ БИЛО
ДИВНО! ДОПА-
ЗИЛА БИ ЗА-
ЈЕДНО СА МОЛИ
У ШКОЛУ!

Али...

АВИЈА, ОВО
ЈЕ МОЛИ!
ОНА ЋЕ ТЕ
ОДВЕСТИ КОД
ГОСПОЋЕ ТЕРПИН!

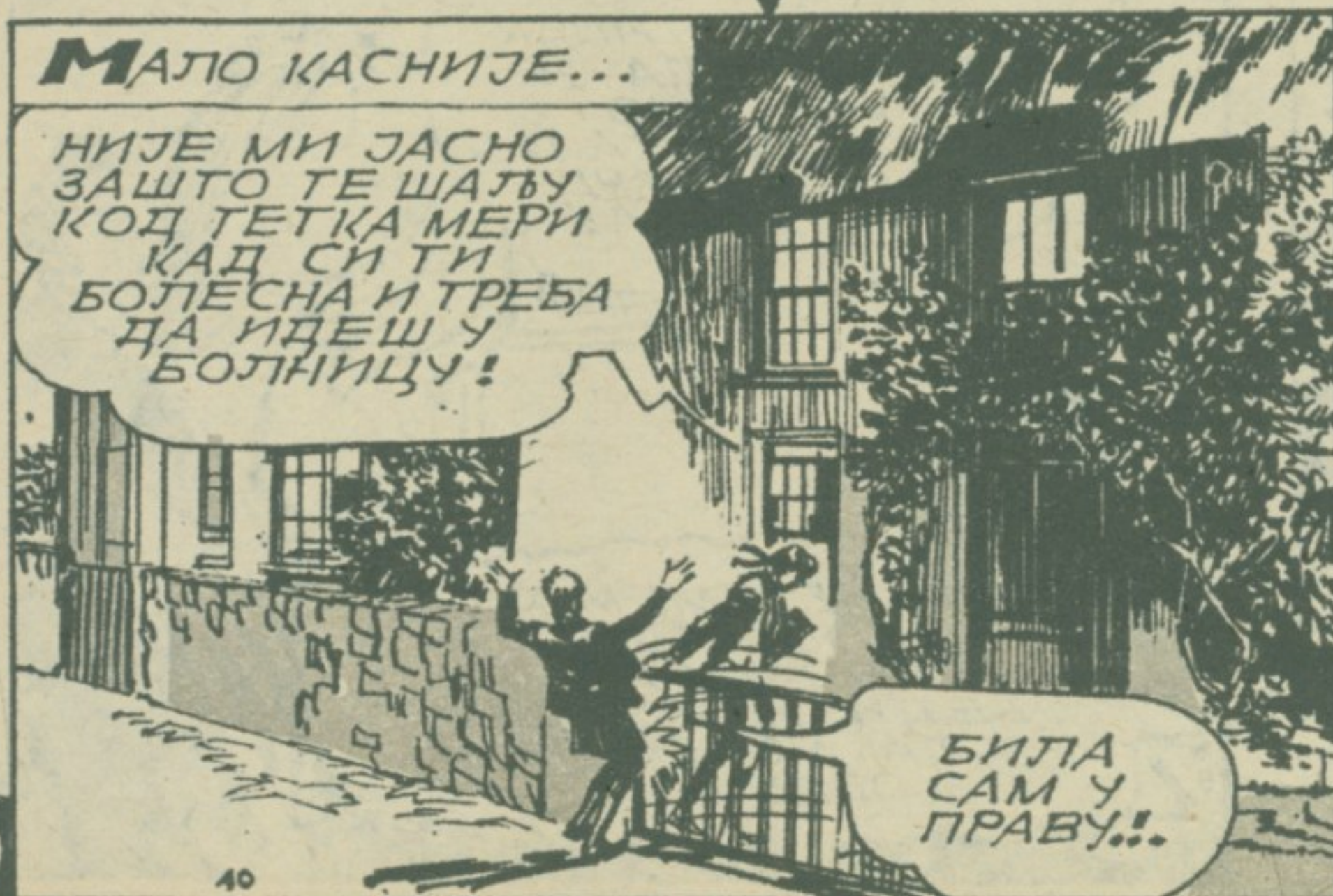
МОЛИ
МЕ СЕ ПЛАШИ!
ТО ЈАСНО ВИДИМ
ИЗ ЊЕНИХ
ОЧИЈУ!

УБРЗО...

АВИЈА,
РАЗГОВАРАЛА
САМ САДА
СА ГОСПОЋОМ
ТЕРПИН!
ОНА ТЕ
ОЧЕКУЈЕ!

САМО КАДА МЕ
МОЛИ НЕ БИ ОВО-
ЛИКО МРЗЕЛА!

МАЛО КАСНИЈЕ...

НИЈЕ МИ ЈАСНО
ЗАШТО ТЕ ШАЉУ
КОД ТЕТКА МЕРИ
КАД СИ ТИ
БОЛЕСНА И ТРЕБА
ДА ИДЕШ У
БОЛНИЦУ!

БИЛА
САМ У
ПРАВУ...

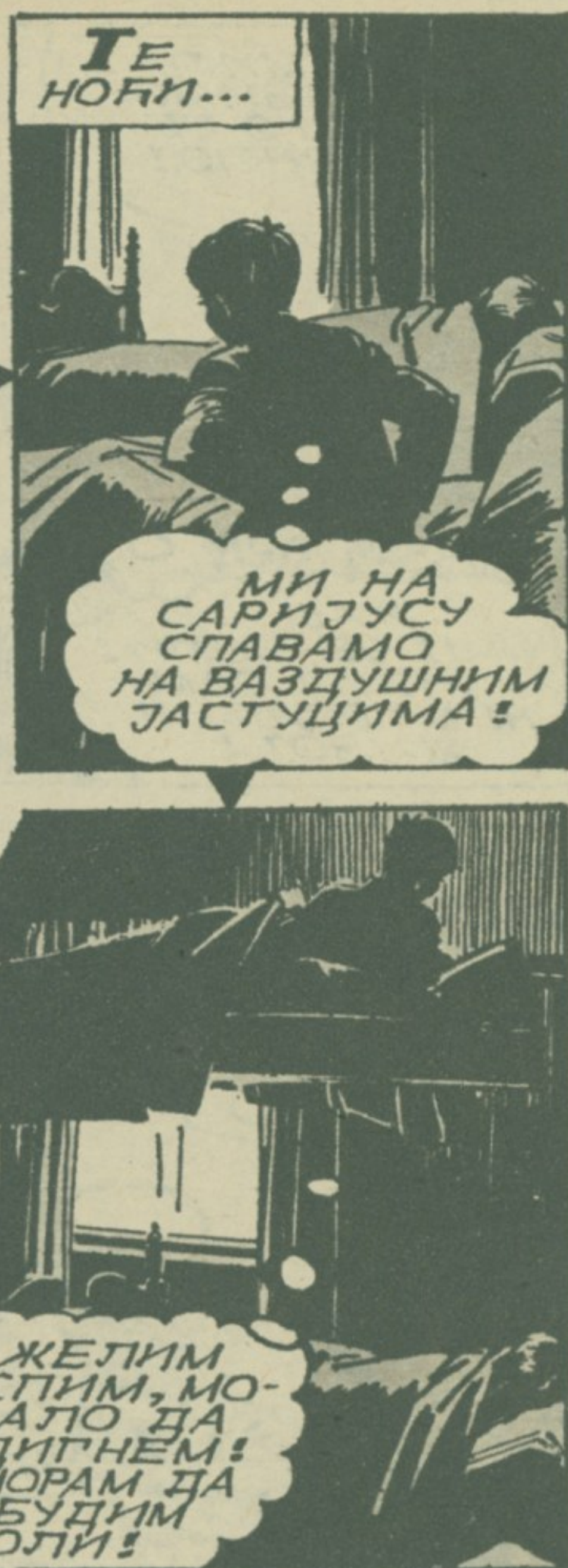
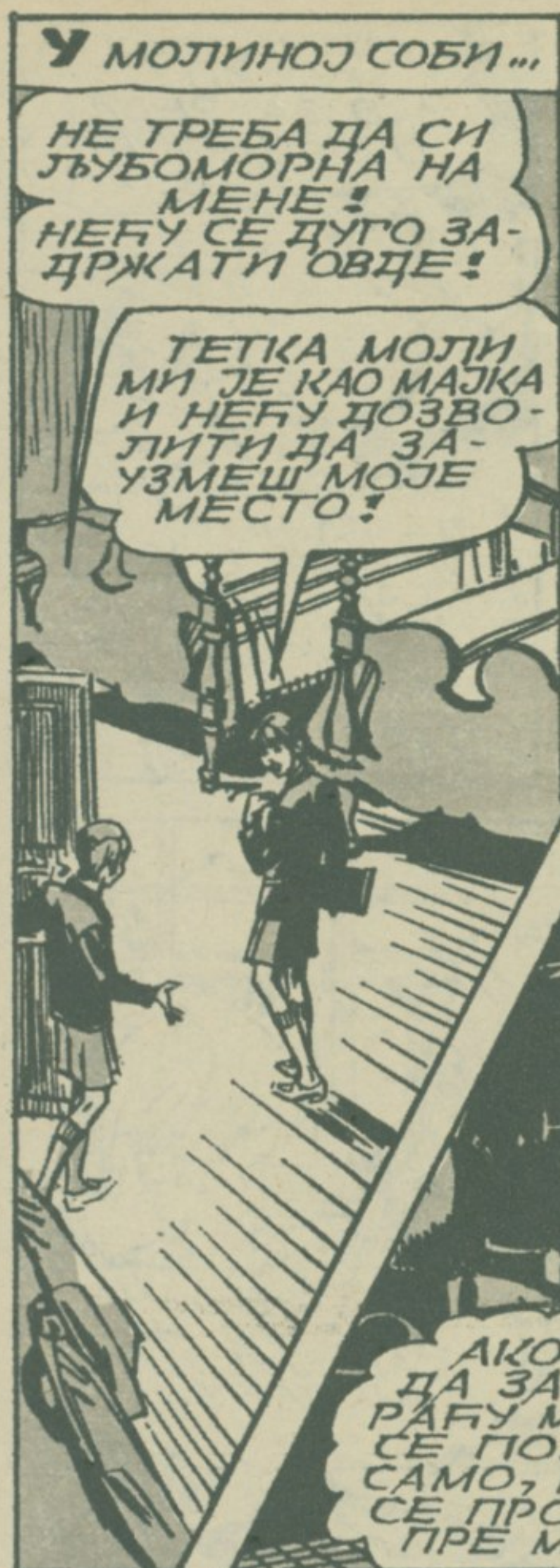

ЈА САМ ТЕТКА
МЕРИ! ЖЕЛИМ
ДА СЕ ОСЕЋАШ
ОВДЕ КАО
КОД СВОЈЕ КУЋЕ!

МОЛИ
СЕ ТАКО
ЧУДНО
ПОНАША!

МОЛИ,
ШТА
ТИ ЈЕ?
ОДВЕДИ
АВИЈУ
У СВОЈУ
СОБУ!

САД ЗНАМ ШТА
ЈЕ С ЊОМ! УЧИЛА
САМ О ТОМ НЕОБИЧНОМ
ОСЕЋАЊУ КОЈЕ СЕ ЗОВЕ
"ЉУБОМОРА"!
МИ СМО ТУ СЛАБОСТ ПРЕ-
ВАЗИШЛИ ОДАВНО!

НЕВЕРОВАТНО!
ОВДЕ САМ ГА
ОСТАВИО!

БРЗО ДА
СЕ ИЗГУБИМ
ОДАВДЕ!

ОВАЈ ПОЛИЦА-
ЈАЦ ЈЕ ПОКВАРИО
РАДИО! КАКО
САД ДА УПУТИМ
ПОЗИВ НА
САРИЈУС!

ПОГЛЕДАЈТЕ!
АВИЈА ЈЕ
УКРАЛА
ОНО!

АВИЈА,
КАКО
СИ СЕ
УСУ-
ДИЛА?

ОНА
ДЕВОЈКА
ЛЕТИ!
ЈЕ ЛИ ТО
НЕКИ ТРИК?

ЗАУСТАВИ-
ТЕ ЈЕ!

СТАНИ!
ДАЈ
МИ ТО
ОВАМО!

БИО БИ МИ ПО-
ТРЕБАН МИНУТ ДА
ИМ ИЗБРИШЕМ СВЕ
ОВО ИЗ СЕЋАЊА, АЛИ
САД МИ ЈЕ СКУП
СВАКИ СЕКУНД!

КУДА ДА
БЕЖИМ?

У ТОМ
ТРЕНУТКУ...

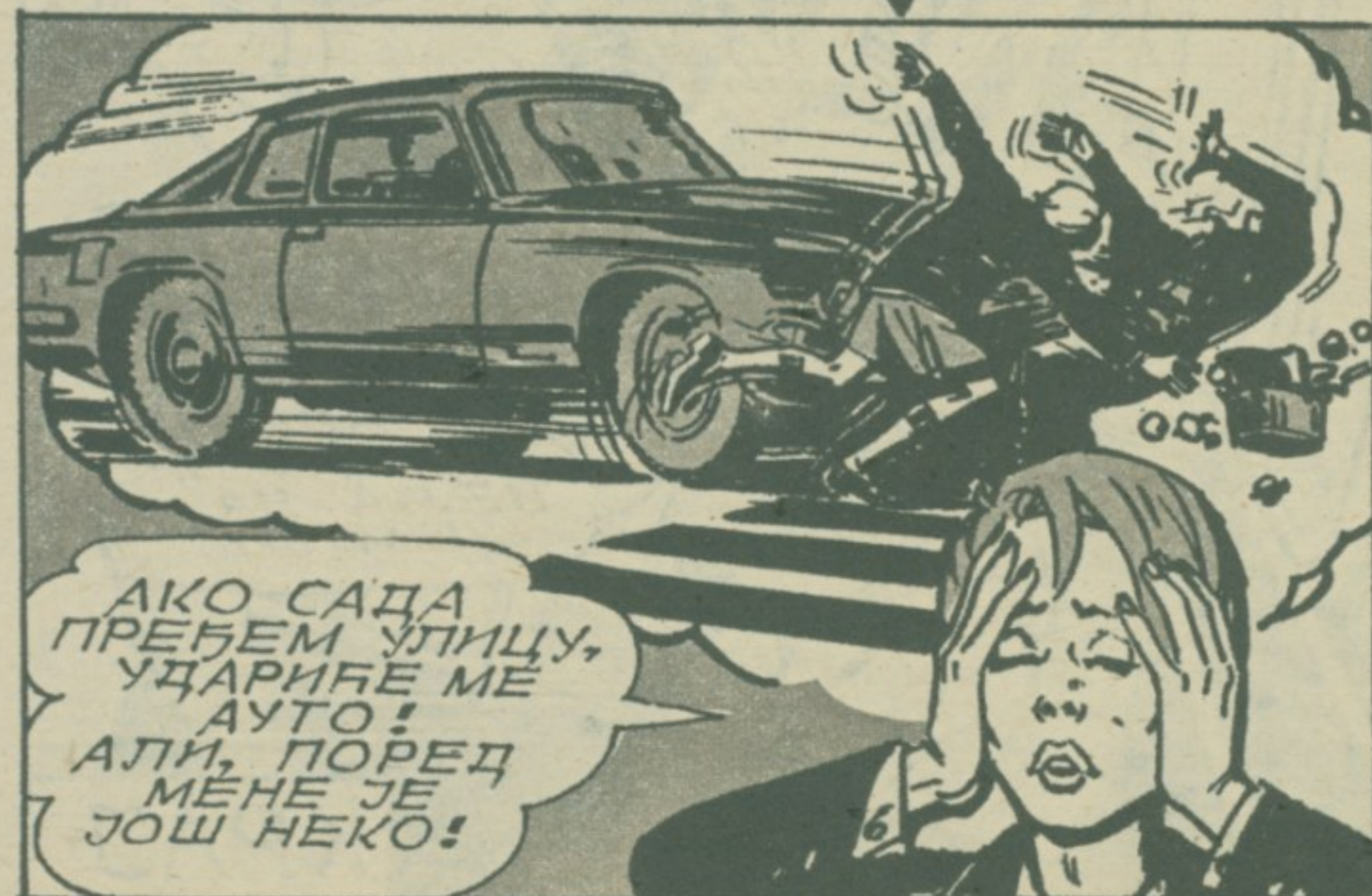
МИ НА САРИЈУ-
СУ ПОСЕЂУЈЕМО
ЧУЛО КОЈЕ
НАС УПОЗОРАВА
ДА СМО У
ОПАСНОСТИ!

ДА, ОВУ
СТАРИЦУ
САМ ВИДЕЛА
У СВОЈОЈ
ВИЗИЈИ!

ПОЛИ-
ЦИЈА!
ЛОПОВ!

СТАНИТЕ! ЖЕЛИМ
САМО ДА ВАС
УПОЗОРИМ ДА НЕ
ПРЕЛАЗИТЕ САДА УЛИЦУ!

АКО САДА
ПРЕЂЕМ УЛИЦУ,
УДАРИЋЕ МЕ
АУТО!
АЛИ, ПОРЕД
МЕНЕ ЈЕ
ЈОШ НЕКО!

ЦРНА БРАДА: ЗЕЛКА

ДАН УОЧИ
НОВЕ ГОДИНЕ
А ЗАТВОР ИПАК
ИЗГЛЕДА КАО
ЗАТВОР ...

МЕЊУТИМ, У ЊЕМУ ЈЕ ИПАК НЕШТО ДРУ-
ГАЧИЈЕ. ПРВОУКИНУТЕ СУ СВЕ КАЗНЕ НА
САМИЦУ. ДРУГО, УПРАВНИК ДРЖИ ГОВОР
КОЈИ ЈЕ ИЗ ГОДИНЕ У ГОДИНУ УВЕК ИСТИ ...

... И ТАКО, ПОВОДОМ
ОВОГ РАДОСНОГ ПРАЗ-
НИКА ОДЛУЧИО САМ ДА
СЕ ЗАТВОР УКРАСИ
И ДА ЗАТВОРЕНИЦИ
ДОБИЈУ СПЕЦИЈА-
ЛАН ОБЕД!

КАО И СВАКЕ ГОДИНЕ
„ПИТОМЦИ“ СУ
ПОШЛИ У ОБЛИЖЊУ ШУ-
МУ ДА НАСЕКУ ЈЕЛКИ-
ЦЕ ...

СРЕБНА
НОВА ...

... МНОГА
ЛЕТА ...

... ЖИВЕ-
ЛИ!

КАД ЈЕ РАСПОЛОЖЕЊЕ
ТАКО СВЕЧАНО, ПАЖЊА
СТРАЖАРА ЈЕ СЛАБИЈА ...

СРЕБНА
НОВА ...

ДЕДИЦЕ
МОЈ ЛЕПИ,
ЕВО
ПРИЛИКЕ
ДА КЛИС-
НЕМО!

ЈЕСИ Л' ТИ
ЛУД? ЗАР САД
КАД ЋЕ ЗАТВОР
БИТИ УКРАШЕН
И КАД НАМ
СПРЕМАЈУ
ПРАЗНИЧНУ
КЛОПУ!?

А ЗАМИСЛИ ДА СМО
НА СЛОБОДИ ...
ПА СВРАТИМО У
КРЧИЦУ ... ПОРУЧИМО
БУРКИЦУ ИЛ'
ПРАСЕНЦЕ ...
ВИНЦЕ УЗ ТО ...

БУТИ,
ДЕРАНЕ
СВИРЕПИ!

ВИДИМ ЈА ДА СТО-
МАКОМ БОЉЕ КАПИ-
РАШ НЕГО ТИМ
ИЗЛАПЕТИМ МОЗГОМ!
ЕВО ШТА ЋЕМО ...

ДВА ЧАСА
КАСНИЈЕ ...

ДОВОЉНО
ЈЕ, МОМЦИ!
ВРАЋАМО
СЕ!
У СТРОЈ!

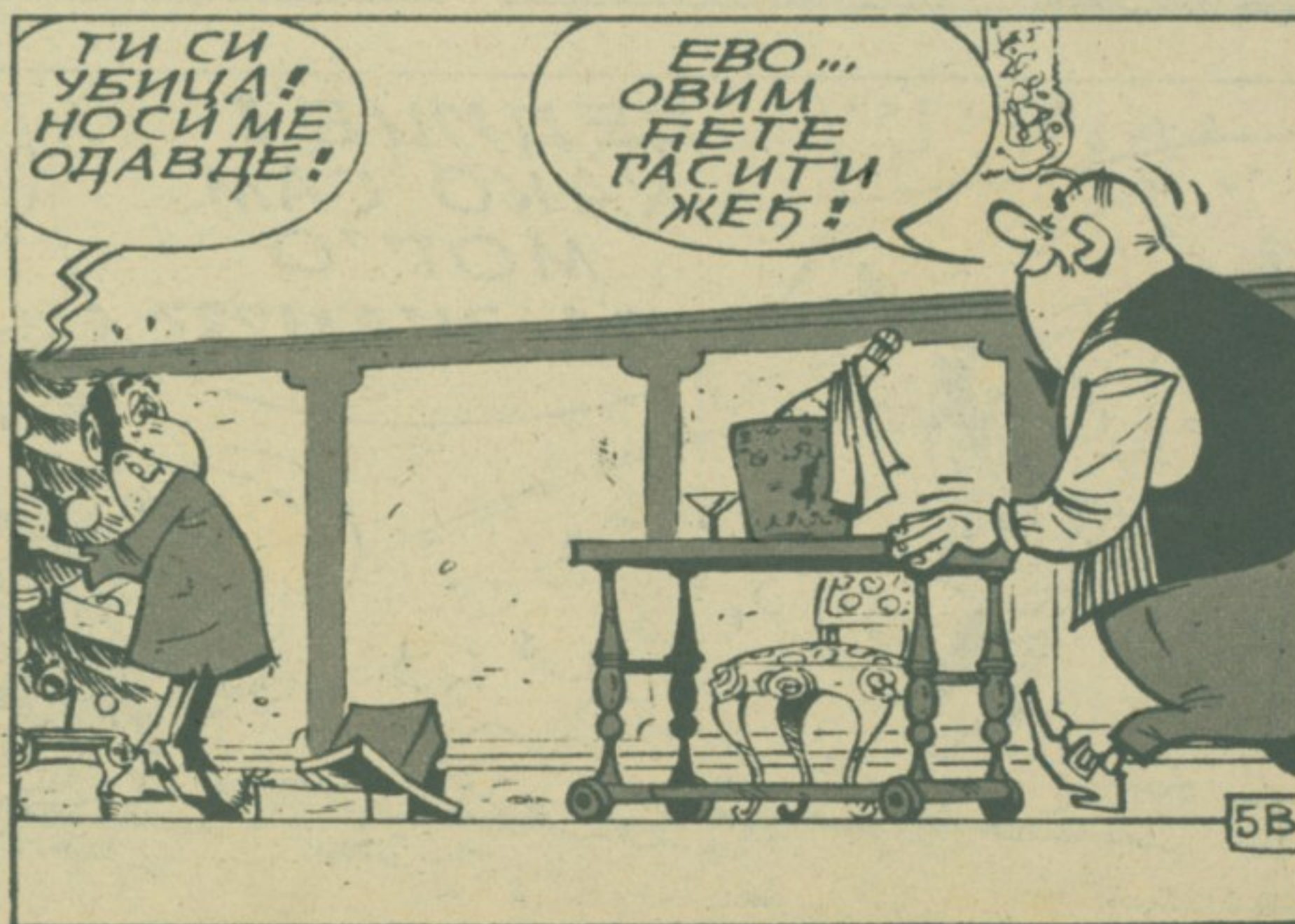
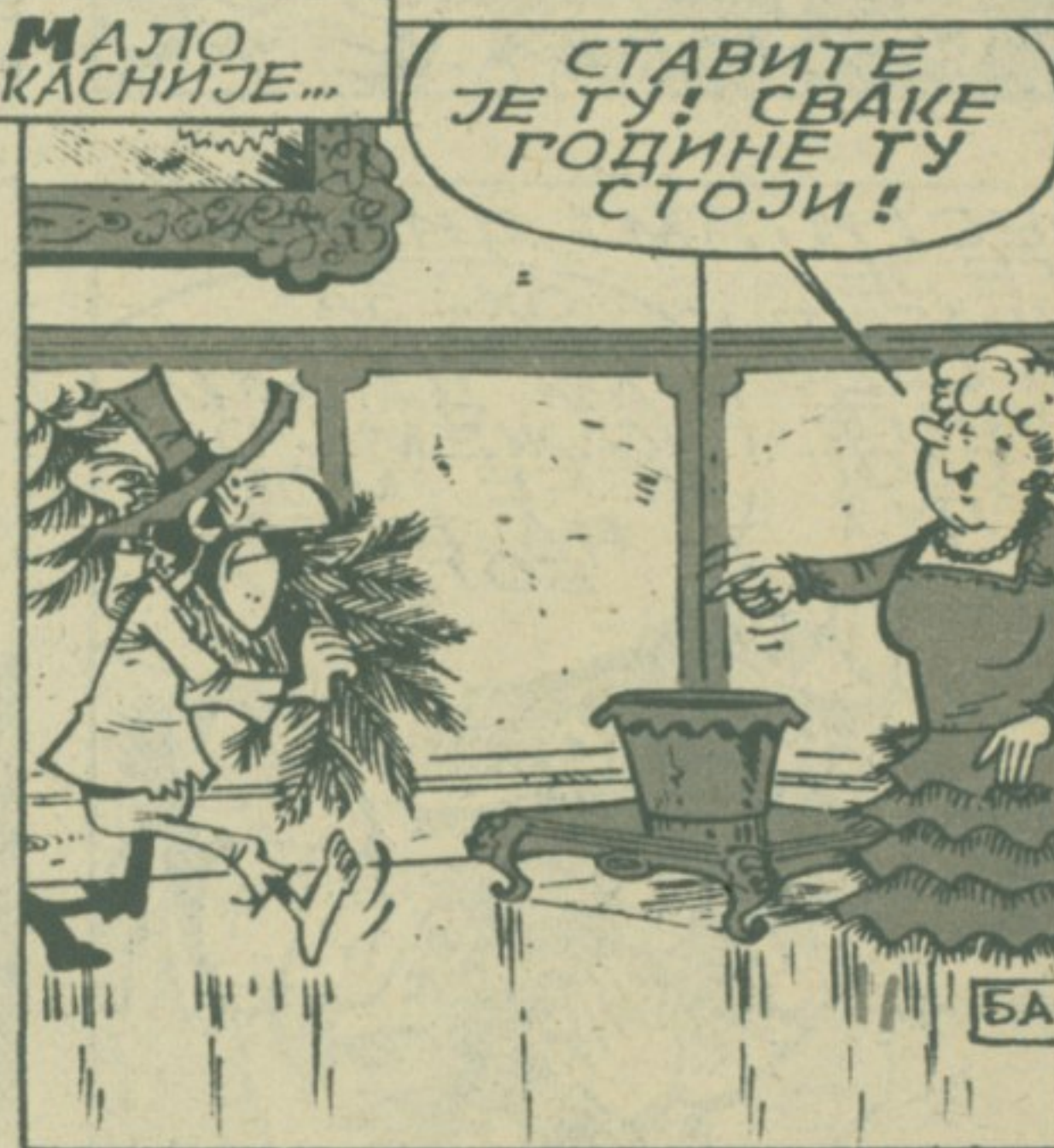
ЕТО
ВИДИШ
ДА НИЈЕ
БИЛО
ТЕШКО,
ДЕДИЦЕ!

НЕ
МРДАЈ СЕ!
ЗАБАДАШ
МИ ГРА-
НЕ У
ОКО!

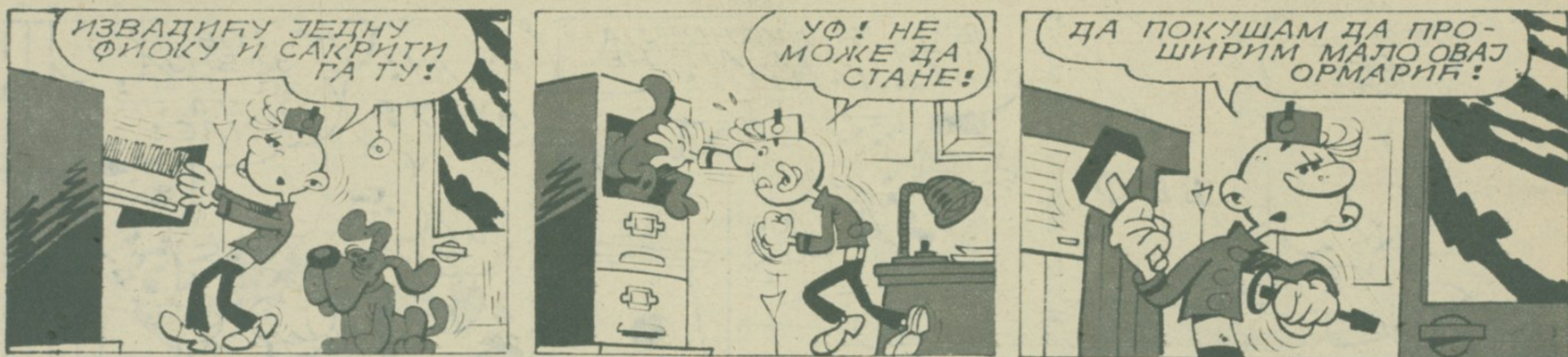

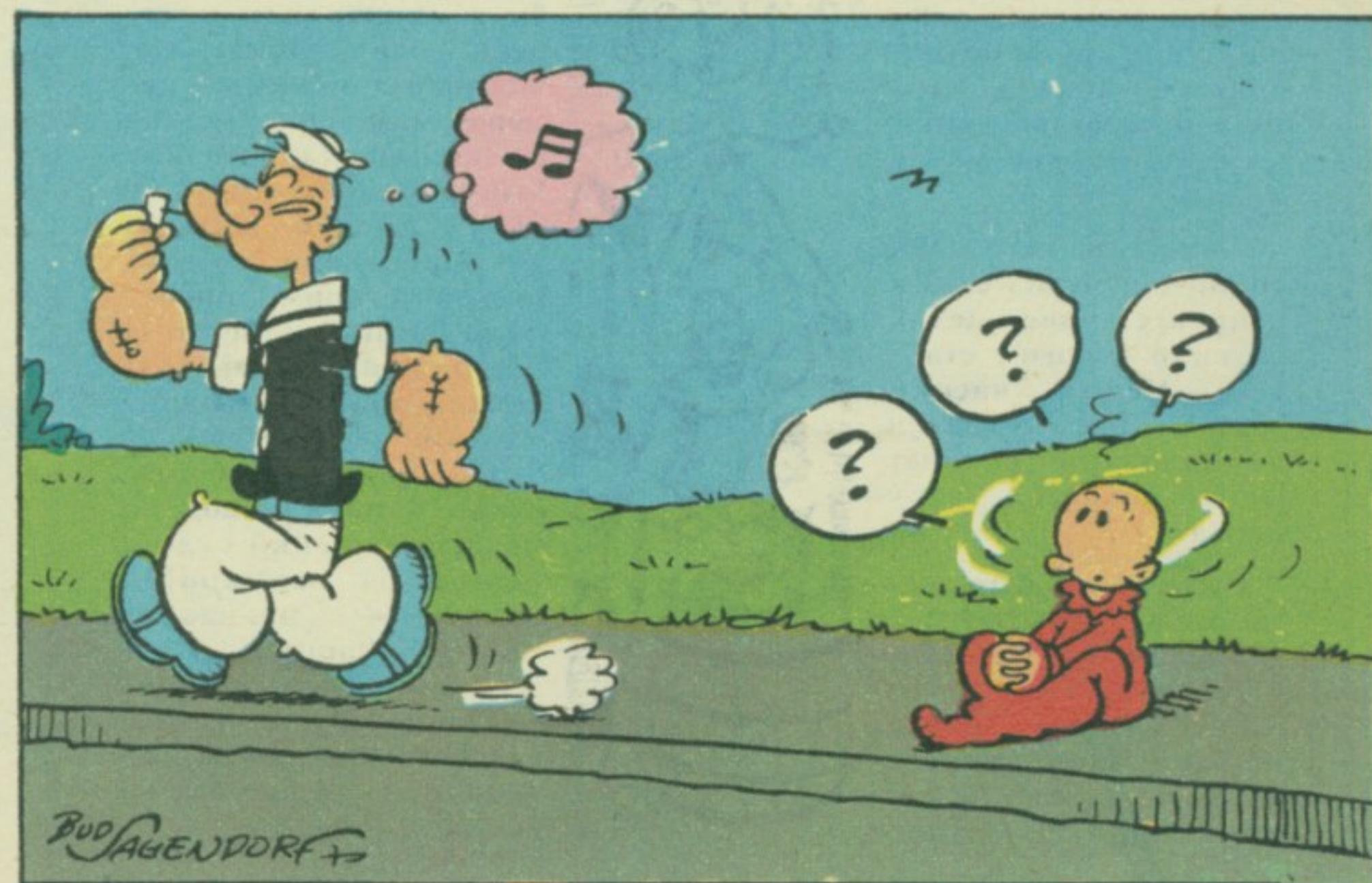
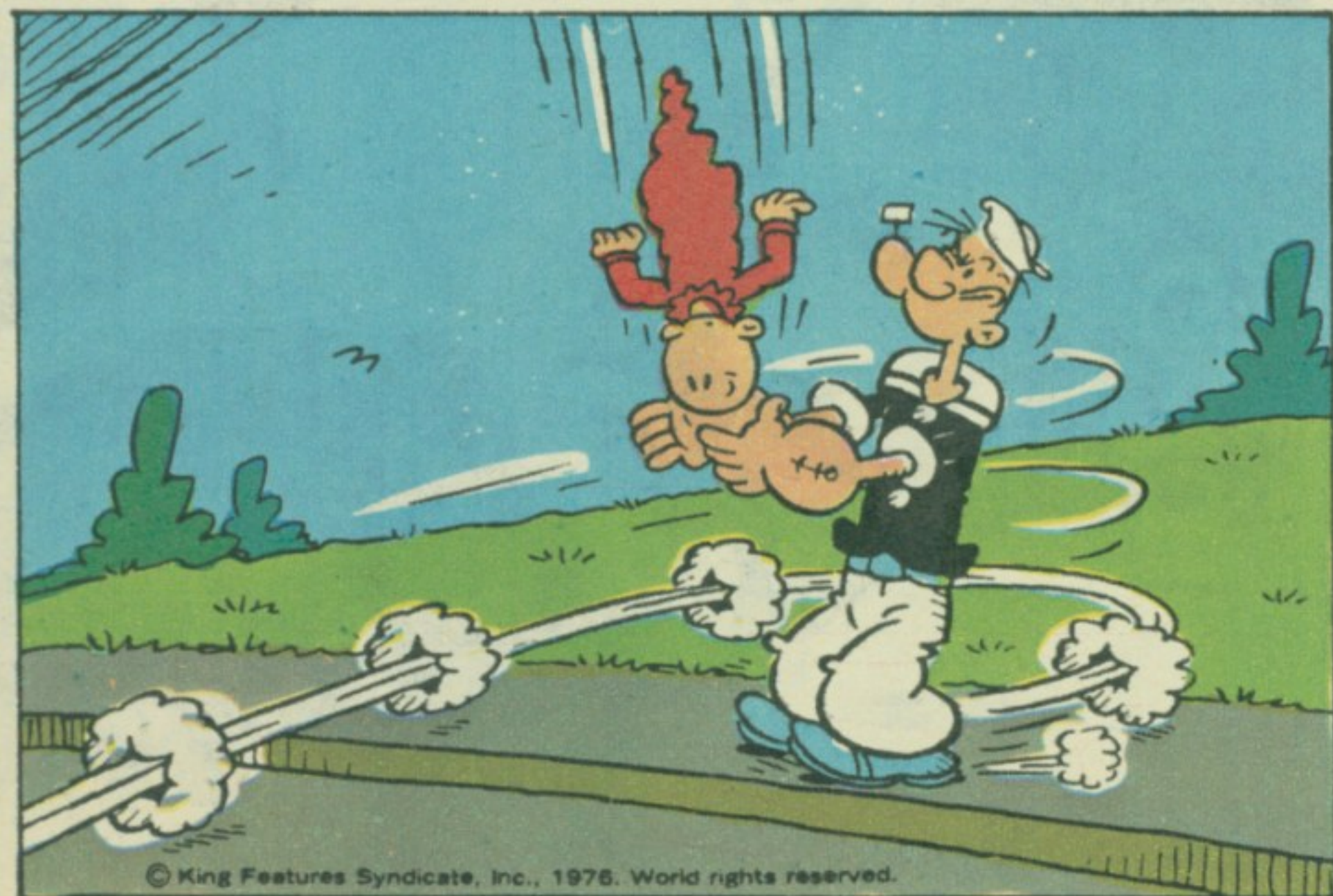
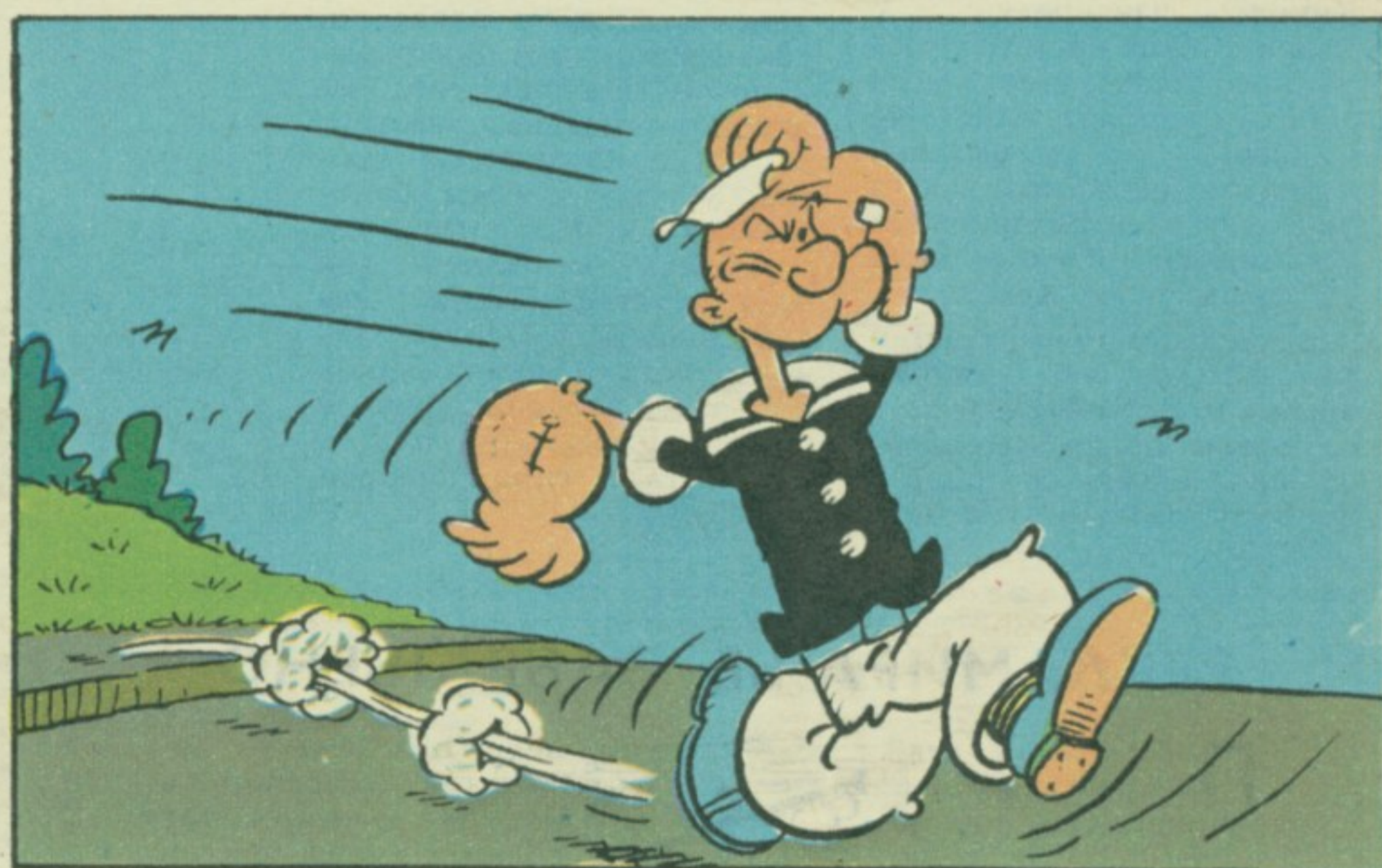
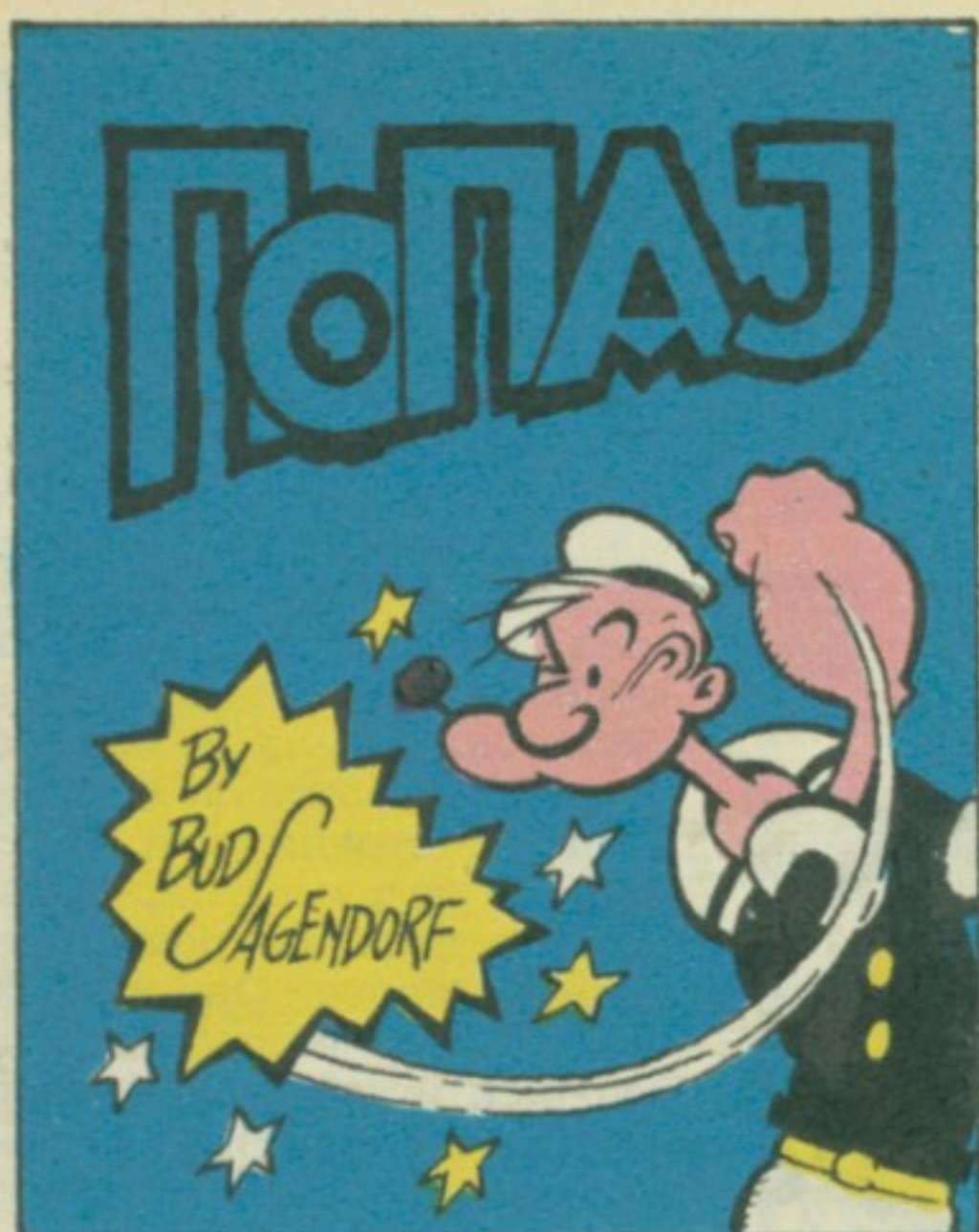

КАКО ЈЕ ТУРСКА ПОСТАЛА РЕПУБЛИКА

ДОЛЕ ФЕС!

Хиљаде босих ногу хрлило је узаним и вијугавим улицима анадолског места Хисара ка малом тргу. Уз пут се придруживало све више света и ђутке настављало ка истом циљу. Једна забраћена старица која је једва ходала од изнемоглости закука чим угледа поворку људи:

— Јоој, где нас то воде...
Кршан, тамнопут момак подухвати је испод лакта и умири:

— Не брини, баба, нико нас не води. Долази Ата-турк, сви треба да га дочекају и виде!

Султан бежи

Човек кога су сви звали Ататурк, „отац турски“, рођен је 1881. у тада турском Солуну. Ту је ишао у школу и због изузетне надарености учитељ га је прозвао Кемал, „изванредни“. У Турској тада нису постојала презимена: дете је на рођењу добијало само име а касније би му околина наденула неки надимак и по томе су се разликовали истоименаци. Тако је мали Мустафа постао Кемал.

Да је заиста био изузетан показало се већ у војној школи у Истанбулу у коју се уписао првих година овог века. Одмах се придружио тајном покрету младо-

гурака који су предводили образовани официри напредних схватања. Циљ им је био да свргну „крвавог султана“, у земљи заведу уставни поредак и модернизују државу.

Пуч је избио 1908. године. Абдул Хамид је схватио да живу главу може сачувати једино ако са ње скине султанску чалму и власт над „болесником са Босфора“, како је тадашњи свет већ век и по називао заостало и труло Отоманско Царство, уступи млађем брату Мехмеду V! Младотурци су тиме били задовољни, али не и Мустафа Кемал: све док династија Османа, угнеждена у Топкапи-сарају већ шест векова, буде и даље на престолу кола ће се кретати само низбрдо, сматрао је он.

Људи су на сунцу сатима стрпљиво чекали да виде свог председника. Када је стигао, занемели су од чуда видевши како је одевен!

Колико је био у праву показало се одмах после преврата, чим су младотурци открили свој прави лик велики националиста — у великој и шароликој земљи у којој су живели и други народи признавали су само Турке.

Мустафа се одвојио од младотурака, али морао је да протекне низ година, да први светски рат дође и прође, и да тек тада постигне оно о чему је маштао. Турска је ратовала на погрешној страни али Мустафа је из рата изишао као херој и стекао огромне симпатије народа. Оне су још више порасле када се као генерал, на челу своје војске, супротставио окупационим условима света које је прихватио султан-играчка у рукама вештијих политичара. Муха

РЕКЛАМИРАЊЕ ЗАБРАЊЕНО

Почетком 16. века у хрватским земљама занатство почиње да добија све већи замах. Поред обућара, уздара и ременара оснивају се и други цехови: бравара, ковача, стругара и шестара (занатлије које праве мачеве и ножеве).

Занатлије већ 1510. године у Крижевцима оснивају прве цехове са врло строгим статутом. Нешто касније, 1521. године, и градечке занатлије оснивају своја цеховска удружења.

Врло строга правила занатске производње регулисана су посебним статутима. Тако је, између осталог, израда поједине врсте робе допуштена само мајсторима који су чланови

цеха. Без дозволе „цех-мештра“ (старешине цеха) на градском тргу се није смела покуповати сва сировина. Да би се заштитили интереси свих занатлија, чланова појединих цехова, мамљење купаца се кажњавало глобом. Удружења занатлија била су толико јака да су спречавала појединим мајсторима превелико богаћење (остао је забележен случај градског златара Крупича коме је 1589. цех одузео „вишак“ богатства). Записи наводе и када је варошки судија једном од најстаријих цехова — „шоштарима“ (обућарима), одузео све цеховске повластике због тога што су своје производе продавали по недопуштено високим ценама.

мед V прогласио га је одметником и послао своје трупе у помоћ савезничким да „опамете“ непослушног генерала.

Били су то последњи тренуци агоније „болесника са Босфора“: Мустафа је и овога пута изишао као Гази, „победник“, и султан је морао да се повуче са престола али и из земље: протеран је на Малту...

Преобуците се!

Сунце је немилосрдно пебло на хисарском тргу а хиљаде пари сјајних мрких очију жмиркало је напрежући се да угледа нешто из правца одакле је Ата турк требало да стигне. Око подне зачу се звук мотора и одмах затим један црни „пакард“, прашњав од суве, анадолијске земље, заустави се испред импровизоване трибине. Када су се врата отворила, изишао је кршан човек у тамном оделу и са белим „панамом“ шеширом на глави! Нарсду се оте узвик — овако нешто никада још нису видели. Зар је то Ататурк, тај толико очекивани јунак?

Мустафа Кемал Ататурк попео се на трибину уз широк осмех и добро знајући зашто народ ћути и зашто је збуњен, отпоче говор речима:

— Нашој младој, напредној републици не треба старинска ношња. Одевајмо се као остали цивилизовани људи на свету: носимо ципеле или чизме, панталоне, кошуљу, сако и шешир!

Мустафа је умео да освоји срца, да придобије људе: говор се завршио овацијама, а мушкарци су побацали фесове, симбол старе султанске Турске. Било је то 1923. године када је Турска проглашена републиком, а Мустафа Кемал првим председником.

Није све ишло тако глатко нити су сви били спремни да измене дубоко усађене навике. Али, Мустафа је имао гвоздену вољу и знао је и да је спроведе. Не само у погледу одеће, не само када је требало одбацити зар и фес: ускоро су и девојчице пошле у школу, обавезно као и дечаци, сви су добили право гласа а старо писмо, арабица, замењено је латиничним. Ни главни град није се више налазио у престоници бившег царства: премештен је у Анкару.

Турска је полако, вођена сигурном руком човека кога је народ називао својим оцем, почела да, раскршћава с феудалном заосталашћу. Презимена су уведена 1934. године и тада је Мустафа Кемал и званично постао Ататурк.

Умро је у Истанбулу четири године доцније, 10. новембра 1938. године. Дан његове смрти обележава се у Турској сваке године.

М. К.

БОЛЕСТ ЗА КОЈУ НЕМА ЛЕКА

Почиње као
обичан
грип, а убија
као куга
— толико је
заразна и
смртоносна ласа
грозница.

Само четири Европљанина преживела су ласа грозницу од како се за њу зна, био је драматичан наслов објављен недавно у једном енглеском недељнику. Мада је писац пропустио да каже колико је становника Старог континента уопште било заражено, зна се да је ова болест данас једна од најсмртоноснијих на свету. Веома је тешко поставити јој дијагнозу, још теже обуздати ширење кад зараза избије, а лек — не постоји! Јер, жртве ове тешке и опаке болести уопште не реагују на антибиотике, најјачи и најпоузданији лек за који свет данас зна.

Три недеље у пластичном џаку

Колико је подмукла „дунглина грозница“, како људи још популарно зову ласу која је име добила по нигеријској области где је први пут примећена 1969. године, говори и податак да су њени симптоми у прва три стадијума готово идентични са предзнацима најобичнијег грипа! Човек се осећа малаксало, боли га глава, затим скаче температура.

Тек тада наступа четврти, карактеристичан стадијум, са тровањем, модрицама које одједном избију по целом телу, па и шоком или нервним поремећајима. Али, тада су изгледи за оздрављење свега 50 одсто. У првим фазама оболели обично нормално општи са околином, а ласа је толико заразна да се преноси и кроз ваздух!

Може се открити и одмах, чим се појаве први знаци, анализом крви и мокраће, само што људи обично не помишљају на њу — све док не буде касно.

У афричким земљама Нигерији, Либерiji, Сијера Леони и Мароку, где је извориште ласа грозни-

це, преноси је врста пацова (mastomys natalensis). Бацили ласа грознице из мокраће ових пацова преносе се на човека преко хране, прашине, чак и ваздуха. Путници који из тих земаља, у време епидемије долазе у Европу, морају да прођу кроз карантин: инкубација траје 21 дан, мада ласа избија обично већ после три десет дана.

Постоји само један начин на који се може поступати са оним ко оболи од ове тешке болести. Да би се остали заштитили од заразе, њега стављају у такозвану тоталну изолацију: пуне три седмице мора да проведе у потпуној самоћи. У тај део болнице нико нема приступа осим малобројно особље, али то није све. Пре сваке визите лекари и сестре навлаче неку врсту скафандера: шлем, рукавице, чизме. Пацијент им на лицу види само очи — па и њих иза маске.

Када се посета заврши, они излазе другим путем, никако не кроз иста, двострука врата на која су ушли. Затим скидају све

са себе и то се одмах спаљује, туширају се, пресвлаче и тек после тога смеју да напусте изолацију. Тако сваки пут!

Има ли наде за будућност?

Цео изолациони комплекс мора бити стерилисан и постела у којој пацијент борави налази се у нарочитом пластичном балону који се по свом изумитељу зове Трекслеров шатор. Ту је болесник херметички затворен, као астронаут у кабини свемирског брода, а унутра је притисак мањи него споља: ако би се балон којим случајем пробио, да ваздух уђе у њега, а не продре напоље! На врху балона налази се уређај за филтрирање ваздуха. Онај заражени, пре него што бива издубан напоље, кроз цеви што воде до врха болничке зграде, пролази кроз стерилизатор — толико је ласа заразна!

Зато и у целом изолационом комплексу влада нешто нижи притисак него

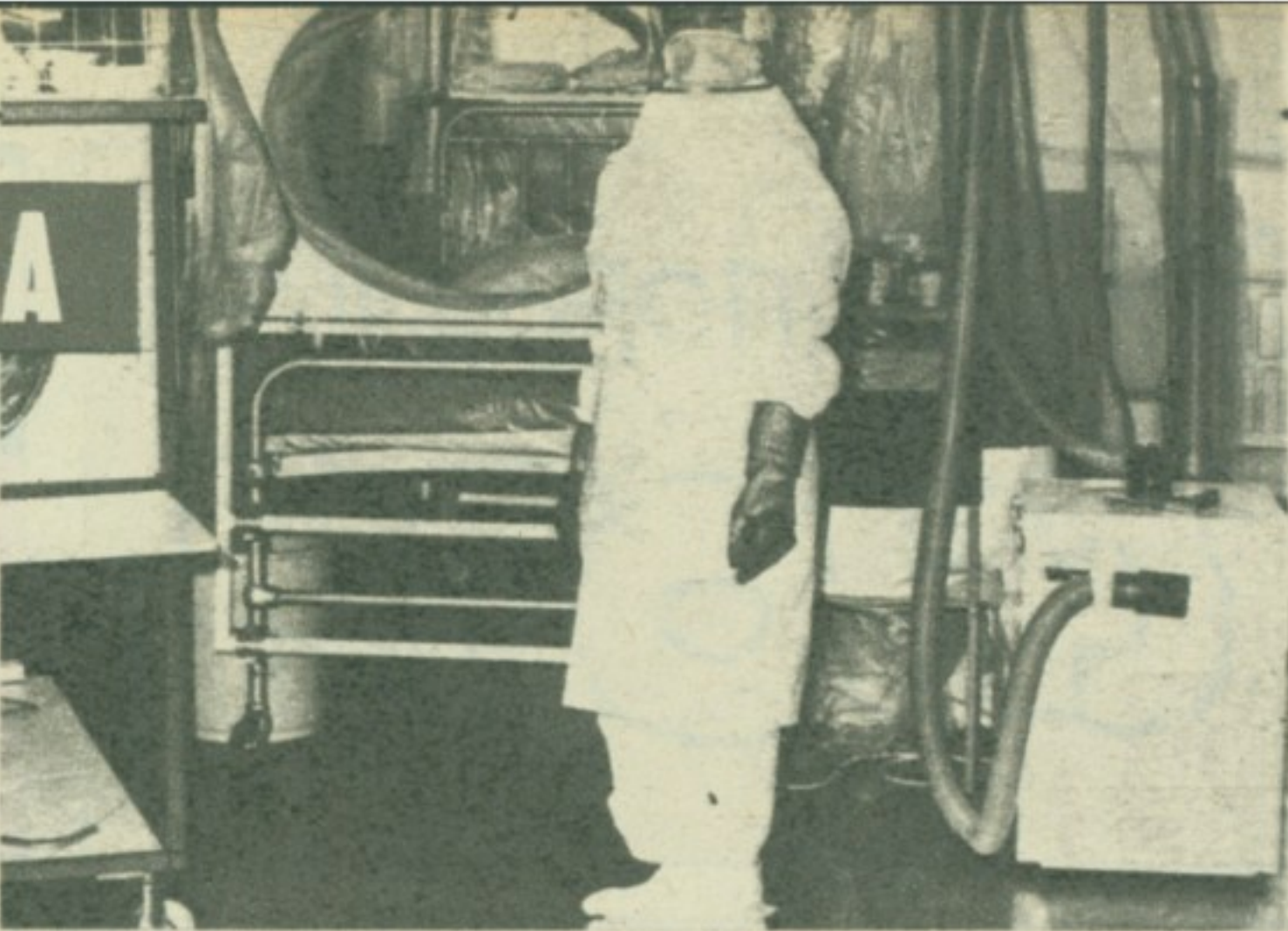
у осталим деловима болнице.

Сва храна и пиће се пацијенту додају у „минибалонима“ израђеним од истог материјала као и шатор, тако да не постоји никакав директан додир између пацијента и људи који се о њему брину.

За ласа грозницу нема лека нити поузданог начина лечења. Једино што може, али не мора да помогне у касним фазама болести, је серум направљен од крви онога ко је већ преболео.

Међутим, за Европљане ипак може бити утешно што врсте пацова које живе на Старом континенту не оболевају од бацила ласа грознице. Осим тога, висок степен изолованости у Трекслеровом шатору за иста спречава ширење болести. А треба се надати да ће медицина пронаћи успешнији и бржи начин лечења од данашњег који се, тако рећи, своди на то да — болест прође сама од себе.

М. К.

ЛЕКАРИ

У СКАФАНДЕРИМА

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: СНОВИ

Признање пред смрт

**Дванаест пушака
грунуло је као
једна и осуђени
се срушио
обливен крвљу.
А већ по његовој
сахрани почело
је да се
шушка како је
— остао жив!**

Мртво тело обливано крвљу покупили су војници, очистили камени плочник Луксембуршког парка и већ сутрадан Неј је требало да буде покопан.

ЋОРЦИ УМЕСТО МЕТАКА?

Иако оптужен за велеиздају што се изјаснио за Наполеона када је Луј XVIII после његовог пада преузео власт, Неј је у очима француске јавности био и остао херој. Цео Париз оплакивао је његову смрт и скандализовао се што ње-

Ускоро је престоницом почело да се шушка како је маршал остао жив! Вест чудна колико и невероватна, а објашњење како је Неј преживео стрељање налик је на бајку. Све је, наводно, смислио и изрежирао — главом војвода од Велингтона, човек који је Наполеону задао одлучујући пораз на Ватерлоу!

— Не слажем се да Неј умре — рекао је Велингтон када је чуо за пресуду изречену популарном маршалу — довољно је већ пропагирао!

Како је Неј и даље имао много следбеника у редовима француске војске, заверу, наводно, није било тешко спровести: војници су

лила као да је крв. После није било тешко да се уместо његовог тела у ковчег стави туђи леш.

УЧИТЕЉ СЕ ОНЕСВЕСТИО

Можда би све остало на нагађању, јер нико, ипак, није са сигурношћу могао да потврди ове гласине, да се још неке чудне подударности нису догодиле убрзо после „стрељања“.

Било је јасно да се маршал Неј више не налази у Француској нити га је ико

роватна сличност овог учитеља са њим, а и време када се појавио у Америци падало је тачно — после децембарских догађаја у Француској.

Учитељ Питер Неј имао је обичај да својим ђацима спомиње како је чувени Наполеонов маршал „на чудноват начин избегао смрт“. А када су синови Мишела Неја, неколико година после очевог стрељања, посетили Америку, отишли су право — учитељу Питеру Стјуарту Неју...

Један од Нејових ученика, Џон Роџерс, испричао је догађај који се збио у разреду 1821. године, када је учитељ добио новине са вешћу о Наполеоновој смрти. Он се тада ухватио за главу, пребледео и срушио у несвест!

Пуних тридесет година предавао је Питер Стјуарт Неј по француским школама у Северној Каролини. Новембра 1846. године, на самртиној постељи, први пут је отворено рекао:

— Ја сам маршал Мишел Неј. Свет ће тек имати шта да сазна о мени.

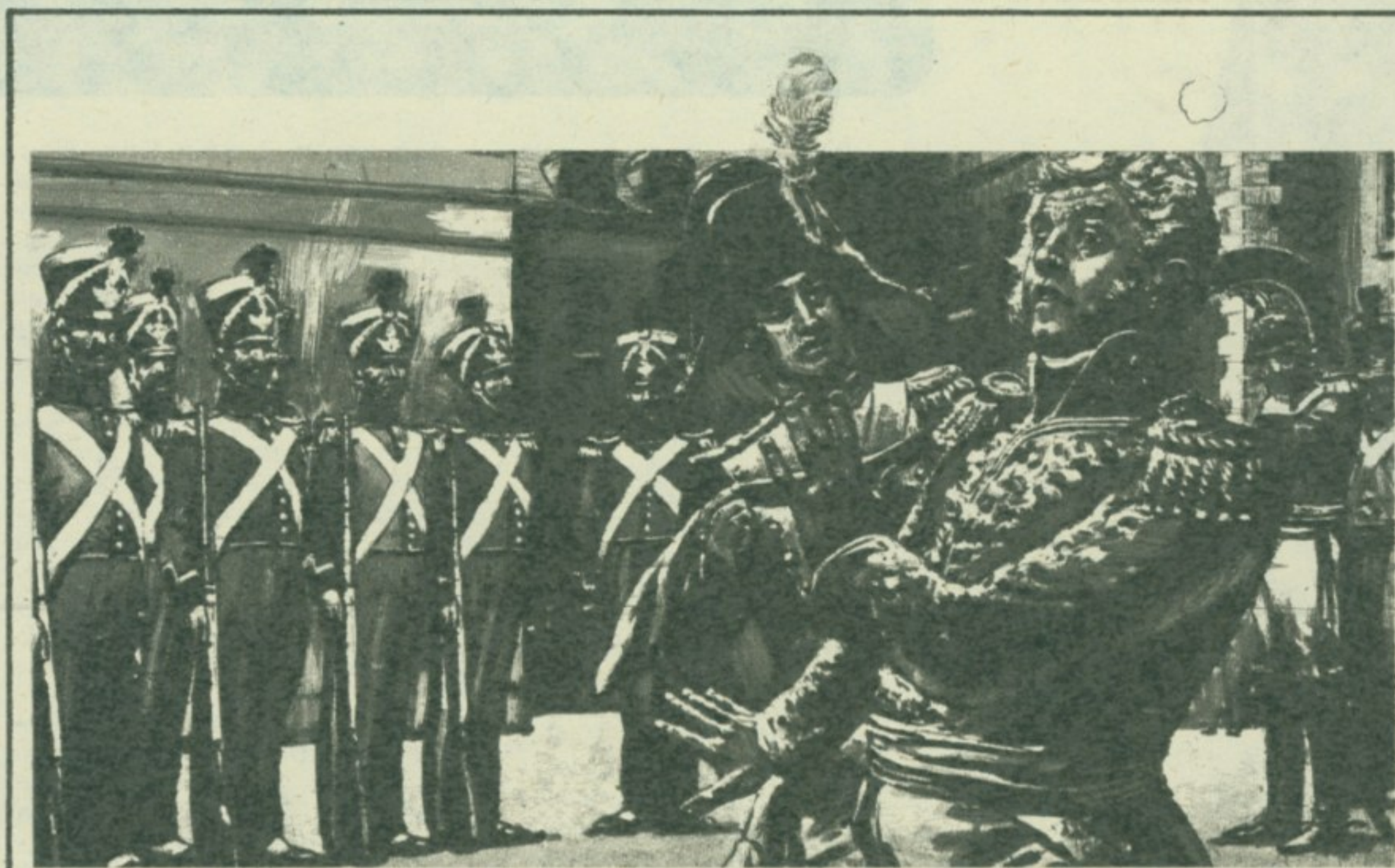
●●●

Породица и пријатељи који су присуствовали последњим часовима необичног учитеља потврдили су ове његове речи. Ипак, загонетка о „другом животу маршала Неја“ није ни данас разјашњена. О томе су написане чак и књиге, али никакав чврст доказ за или против није пронађен. У свим енциклопедијама стоји да је маршал Мишел Неј стрељан 1815. године, а ни помена о некој завери која му је спасла главу.

Није искључено ни то да је Питер Стјуарт Неј био један од оних психопата што по сваку цену желе да „свет о њима чује“, па је искористио подударност презимена и физичку сличност са француским маршлом да изрони из сивила обичности.

То је само претпоставка. Као што може бити тачно и да се Неј зближа спасао, али само неким чудом тајна о његовој правој судбини могла би да изрони из мрачних дубина у којима почива — сто тридесет и једну, или сто шездесет две године!

М. К.

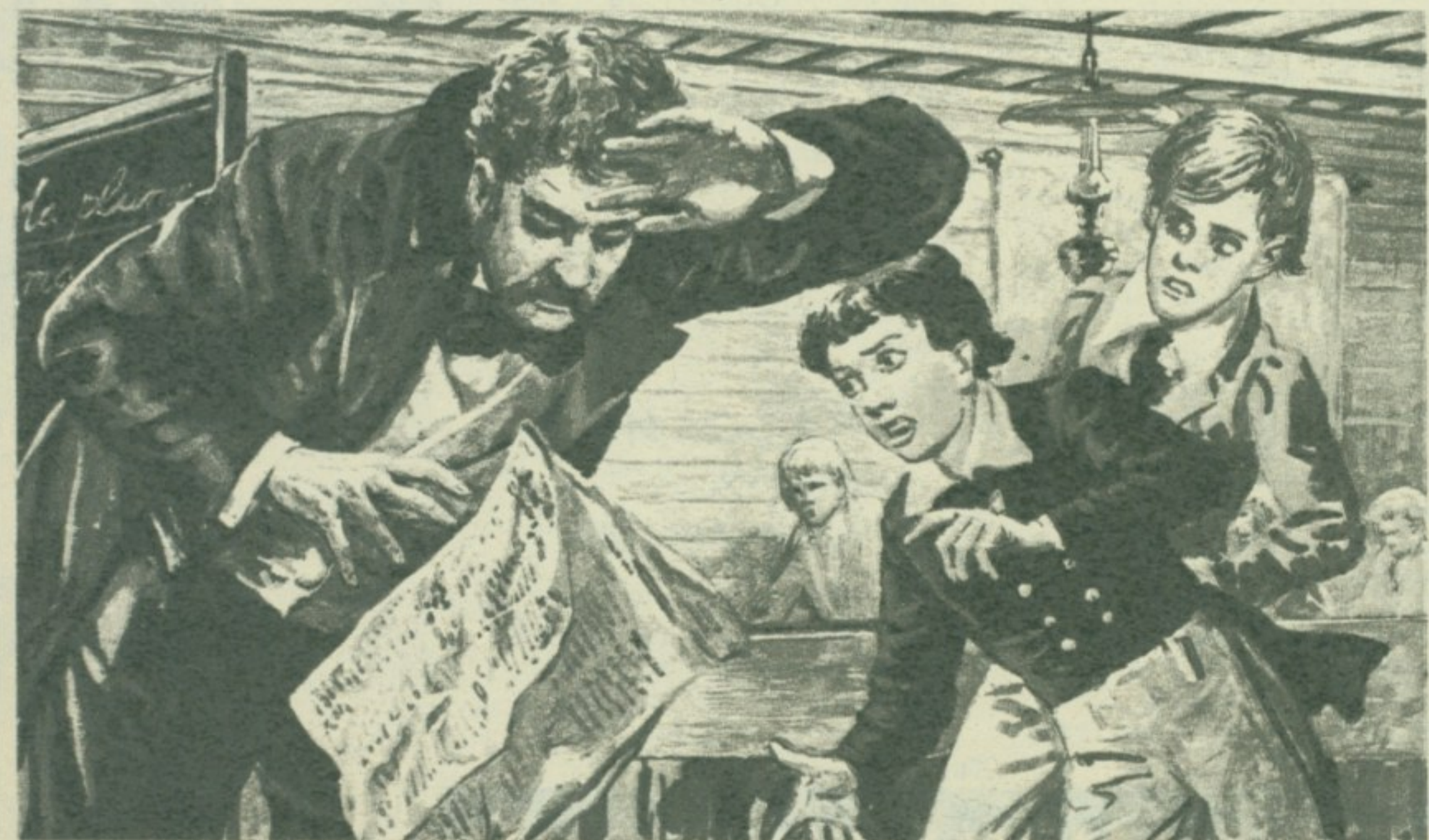

Маршал Мишел Неј није желео да му пред стрељање вежу очи.

гова супруга — није дошла на сахрану! Још чудније било је њено понашање следећих дана: као да није била много уцвељена Нејовом смрћу.

уместо метака имали ћорке, а када је пала команда „Пали!“, Неј је принео руку прсима — како би пробио кесу са црвеном обојеном течностју која се раз-

видео било где у Европи. Али, почетком 1816. године у француским областима Северне Каролине појавио се извесни Питер Стјуарт Неј који се представљао као учитељ. Свима који су знали за маршала Неја одмах је падала у очи не-

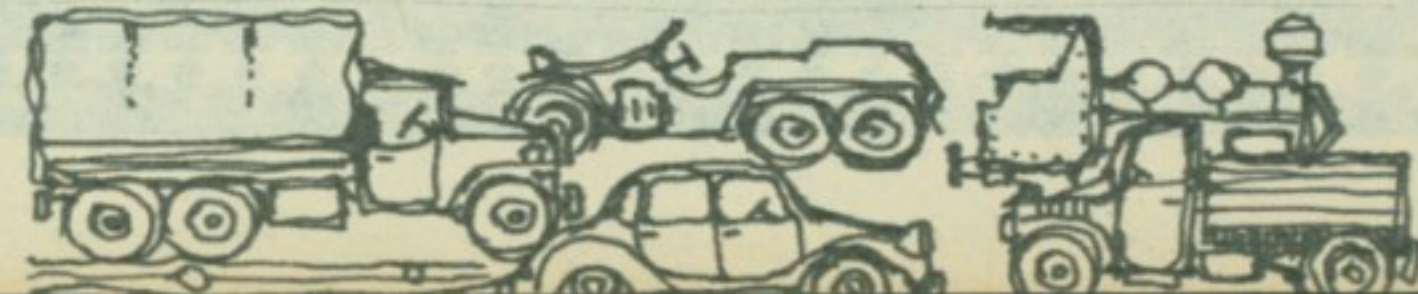
Учитељ је пао у несвест на да је прочитао вест из новина.

Трагичан биланс рата

ПУСТОШ У САОБРАЋАЈУ

По ослобођењу, целокупан саобраћај у нашој земљи пружао је слику страшних пустошења. Не само током рата већ и приликом повлачења, непријатељ је уништио готово све саобраћајнице у земљи. Са пруга је нестало 1000 локомотива и преко 30 хиљада вагона, што је износило три четвртине од укупног железничког возног парка. Украдено је и 35 речних путничких бродова, 115 теретних и 505 илепова. Нестало је и преко осам хиљада чамца. Заувек је изгубљено и 30 хиљада путничких аутомобила, 6 хиљада аутобуса, 20 хиљада кола и преко 2 милиона бицикла.

Током рата уништено је или оштећено 28.380 километара путева, порушено свих 13 великих мостова. Уништено је више од половине броја телефонских централа, из којих је претходно украдено безброј техничких апарата.

Дивљи Бил био је најбржи револвераш Дивљег запада.

ЉУДИ ЧЕЛИЧНИХ ЖИВАЦА

САКРИВЕН У ЈЕДНОЈ ШТАЛИ, НА НАПУШТЕНОЈ ФАРМИ, НЕЈТ ЧЕМПИОН ЈЕ ЧИТАВ ДАН ОДБИЈАО НАПАДЕ ПЕДЕСЕТ УБИЦА. А ОНДА, У СУМРАК, ОНИ СУ НАШЛИ РЕШЕЊЕ.

следећи који не буде поштовао законе Дивљег запада.

ОДЛУЧУЈУЋИ СЕКУНДА

Неколико дана раније, Дејв Тат је варајући на картама узео Билу огромну суму новца. Доћи до богарства на такав начин био је један од највећих преступа у неписаном закону који је од 1865. до 1900. године владао на Дивљем западу, у државама Тексаса, Канзаса, Мисурија... А кршење тих правила значило је исто што и потписати сопствену смртну пресуду.

У то време Дивљи Бил Хикок био је један од најбржих револвераша: за само шест секунди могао је да испразни цео револвер и да га за исто толико времена поново напуни. Поред тога имао је и — челичне нерве. Ниједан противник није могао да предвиди његове покрете: да ли ће револвер зграбити десном или левом руком, хоће ли га извући из чизме или унутрашњег џепа капута, када ће коракнути напред пре него што потегне колт. Његово лице увек је било безизразно и на њему се никада није могла видети ни сенка страха док је проницљиво пратио сваки покрет противника. Јер, револвераша су били људи који су се месецима и годинама обучавали како да убијају.

Такав је био и Вајат Ерп. Он је са своја два брата и неразводним пријатељем Док Холидејом код О.К. Корала 1881. године за само шест секунди усмртио петорицу најбољих револвераша из окупне Клантонове банде. Вајат Ерп је био исто тако добар стре-

лац као и Дивљи Бил. Али, да је дошло до обрачуна између њих двојице, вероватно би победио Дивљи Бил којег су и после смрти звали „принцом револвера“, јер је за секунд брже могао поново да напуни испразњено оружје.

Када је после готово четири године, 19. априла 1865. у Америци завршен грађански рат између Севера и Југа и генерали Ли и Грант потписали споразум о примирју, на хиљаде војника остало је без посла. Незапосленост, немаштина и приче о злату које се наводно налази у западним америчким државама натерали су многобројне бивше војнике и рударе да крену према тим крајевима. Међу њима је било и авантуриста, лопова, беспризорника и окупних убица. Они су упадали у мирне градове, отимали стоку, пљачкали банке и убијали људе. Убрзо су створене читаве банде огрезлих злочинаца, а најгора од њих свакако је била дружина Вихилантеса која је пљачкала усамљене фарме. У случају да пљачкаши или убице буду ухваћени, сваки човек или група грађана могли су да им суде. Најчешће су за криминалцима организоване потере, а кад би их стигле, огорчени људи су их без пороте и суђења, по кратком поступку кажњавали: вешали или линчовали.

НАЈБОЉИ МЕЂУ НАЈГОРИМА

У једној таквој банди Џеси Џејмс научио је да пуца и убија. Упркос томе казније је проглашен за неку

да две противничке банде у исто време нападу неку бану.

Да ниси мрднуо! — промуклим гласом наредио је револвераш Бил Хикок, звани Дивљи, док је нетремично посматрао Дејва Тата који је био удаљен тридесетак метара од њега. — **Иначе, то ће бити твој последњи покрет.**

Изгледало је као да Тат није чуо ово страшно упозорење. Још више набра обрве, пови рамена мало унапред, шумно издахну ваздух, а онда муњевито зграби дршку револвера који је вирио из посребрене кожне футроле обешене о широк каиш.

Тада одјекну шест узастопних пуцњева. Они пренуше неколико каубоја и доконих стараца који су тог спарног јулског дана 1865. године у малој крчми на тргу у Спринглифду, др

жава Мисури, испијали велике кригле пива. Изненађено се погледаше, а затим, један за другим истрчаше на трг да би видели шта се догодило.

Сав обливен крвљу која је текла из шест смртоносних рана у прањини се грчио Дејв Тат, коцкар, разбојник и пијанац. Десном руком стезао је дршку револвера, али није успео да га извуче из корица. Недалеко од тог места, као да га се цео призор уопште не тиче, Дивљи Бил отресао је невидљиве трупке прањине са свог одела, а онда, видећи да га посматрају, добаци уплашеним људима:

— Ослободио сам вас једног лопова, џентлмени! Надам се да сте задовољни. Тако ће се провести сваки

**\$ 500
REWARD**

For the Arrest and
Conviction of

JESSE JAMES

St. Louis Midland
Railroad

**\$ 25,000
REWARD
DEAD OR
ALIVE**

**JESSE
JAMES**

ST. LOUIS MIDLAND
RAILROAD

Многи »хероји«
били су,
заправо,
обичне убице.
Иако је
слављен као
национални
јунак, глава
Џесија Џејмса
била је стално
уцењена.

Нејт Чемпион
имао је само
једну врлину —
храброст!

врсту националног хероја, попут Рсбина Худа, иако сиромасима никада није дао ни један цент. Једноставно, он је био најбољи међу окорелим убицама и придржавао се неписаних закона Дивљег запада који

је имао само неколико ставки: увек пуцај први, а питања постављај после; не пуцај на човека без оружја. Тако постајеш убица који ће ускоро бити убијен, јер ће се за твоју главу расписати уцена; ако »дужни-

ка« јавно позовеш на двобој и, пуцајући у њега тако што му гледаш у лице, победиш — постајеш херој и шериф не сме да те казни.

Поједине фарме биле су удаљене и по 300 километа

ра од најближег града у којем је постојао шериф па су најчешће била мета разбојничких напада.

У многим градовима није било затвора, а у случају и да су постојали, у њих нису могли да се сме-

сте сви криминалци. Сем тога, многи су и ослобађани оптужби јер су шерифи од њих примали често баснословне суме новца као мито.

ПРИЗНАЊЕ ПРОТИВНИКУ

Ипак, неки шерифи прославили су се својом праведношћу и вештином у руковању оружјем. Такав је био и Пери Овенс из Холбрука, у Аризони, који је наоружан само старом »винчестерком« успео да за мање од једног минута убије четворицу коњокрадица. Од тог дана, градом је увек шетао голорук и за преступнике је постао прави закон.

Помоћ шерифа некад и није била потребна, јер су се банде обрачунавале између себе. Такав је био окршај у покрајини Џонсон, у држави Вајоминг, када је педесет наоружаних разбојника упало на једну фарму где се у напуштеној штали сакрио коњокрадица Нејт Чемпион са својим другом Ником Рејом. Читав дан њих двојица су одбијали нападе огорчених убица који су дошли да им се освете због неке раније преваре.

У сумрак, Ник Реј је погинуо, али се Нејт Чемпион и даље није предавао. Тек када су нападачи запалили шталу, морао је да изађе. На самом прагу пао је покошен мецима. Код њега је пронађен лист напире на којем је у последњим тренуцима живота успео да напише:

»... Непрестано пуцају! Мислим да ће сада запалити шталу. Још се није потпуно смркло... Око мене је страхан пламен. Збогом младићи, ако вас више никад не видим...«

Мимо обичаја, његове убице су га сахраниле, одајући му признање за јуначко држање и храброст — две врлине које су се највише цениле на Дивљем западу.

Б. Ј.

ПЕСМА за ову недељу

ЛОШЕ ВИНО

Текст: Арсен Дедић
Музика: Горан Бреговић
Изводи: БИЈЕЛО ДУГМЕ

Не вјеруј ми ноћас
сваког часа нудит ћу ти више.
Не вјеруј ми кад гитара свира
и падају кише из златних висина;
Све је то од лошег вина.

Не љуби ме ноћас
бит ће суза; стихови ће тећи
Не слушај ме, мила, јер ћеш чути
што не желим рећи и није истина.
Све је то од лошег вина.

Не гледај ме тако
док се луди снови множе,
преварит ћу себе
Срце нуди више но што може
и шта му је судбина.
Све је то од лошег вина.
Све је то од лошег вина.

раном, у време када су ова двојица, у тражењу свог сопственог стила, свирали у мање познатим саставима. После тога Вукашиновић је дуже време боравио у Лондону да би по повратку у Сарајево приступио IDEXIMA. Ове је сени са задовољством је прихватио Горанов позив и вратио се старим пријатељима. О једном од најбољих домаћих оргуљаша — Лазару Ристовском чуло се тек када је приступио крагујевачком СМАКУ. Изврсно се уклопио у рад ове групе и сви су били изненађени када је јесенас одлучио да се пресели у Сарајево. Тако је и дошло до стварања нове поставе БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА у којој, када снимају плоче, певач Жељко Бебек свира гитару.

РОД СТЈУАРТ

НОВЕ ПЛОЧЕ

IKE & TINA
TURNER

На новој ЛП плочи прослављеног музичког пара Ајка и Тине Тарнер нашли су се највећи хитови, како и гласи наслов плоче.

ПЕПЕЛ ИН КРИ

Популарна словеначка група ПЕПЕЛ ИН КРИ снимила је недавно још једну, малу плочу. Дитка Хаберл је и даље водећи женски вокал, а на плочи су се нашле две нумере „По битки со генерали вси“ и „Мађија“

Берза плоча

Продајем следеће добро очуване ЛП-плоче енглеске производње LED ZEPPELIN II (120 дин.), PHYSICAL GRAPHITE (200) и QUEEN: „Нот у опери“ (100 дин.) и плоче наше производње: BAD COMPANY „Bad CO“ (50); TIME (50) DEEP PURPLE IN ROCK (60), TO MY (100) NAZARETH „Hair Of The Dog“ (70).

Синиша Павловић
58000 Сплит
Крањчевићева 3

дао на телевизији. Наиме, за све време разговора са водитељем емисије, Пол је имао у устима жвакаћу гуму, што му је касније замислено. У писму Пол обећава да се то више никада неће поновити.

Ако сте љубитељи правог и, како многи још кажу, јаког и бескомпромисног рока, наба-

БИЈЕЛО ДУГМЕ

У прошлом броју објавили смо резултате велике годишње анкете у којој сте сви ви, који редовно пратите нашу ХИТ-СТРАНУ, гласали за оне које сте у прошлој години сматрали најбољим у свету поп-музике. Као што се и могло очекивати, у конкуренцији група највише гласова добило је Бијело дугме, због чега данас као хит недеље доносимо композицију са њиховог најновијег албума „Лоше вино“.

О „дугмићима“ смо писали нешто више у прошлом броју, а данас вас можемо обавестити да је њихов трећи солистички албум, најављен још у новембру, закаснио због недовршеног омота. И ова плоча је, као и претходна, снимљена у лондонским студијама с том разликом што су у њеној реализацији учествовала и двојица нових чланова. Наиме, познато вам је да су после одласка гитаристе Зорана Реџића на одслужење војног рока из групе отишли и бубњар Ипе Ивандић и органи-

та Влада Правдић. Њих су са доста успеха заменили Милић Вукашиновић и Лазар Ристовски. Занимљиво је поменути и то да је Милић Вукашиновић седамдесетих година већ сарађивао са Жељком и Го-

Чишћаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ ДОБОЈА

У добојски гарнизон „4. јули“ ове јесени из свих крајева наше земље дошли су младићи на одслужење војног рока. Међу њима су се обрела и четворица младих Београђана, који су

у нашем главном граду свирали у разним вокално-инструменталним саставима. Одмах по доласку они су основали ВИС „СМБ“ и брзо се уклонили. Тренутно свирају три пута недељно у Дому ЈНА у Добоју, где приређују концерте за војнике, омладину и грађане.

ВИС „СМБ“ чине петоро младића, четворица Београђана и један Загребчанин: Зоран Шћепановић (соло-гитара и вокални солиста), Бранко Ковачић (бас и акустична гитара), Данило Петровић (труба), Бранко Клипа (бубњиви) и Анте Мажуран (соло-гитара).

На слици су чланови ВИС „СМБ“.

Златко Мишковић
М. Купреса 84
74000 Добој
(хонорар 50.—)

ПОП- ЗАНИМЉИВОСТИ

Пол Макартни је преко једног енглеског листа упутио писмено извињење у вези са интервјуом који је недавно

РТВ Љубљана

BRASS
CONSTRUCTIONS

Деветочлана америчка група, која је у последње време стекла завидну популарност, појављује се и на домаћем диско-тржишту са својом великом плочом. Шест композиција снимљених у такозваном фанки-стилу радо ће се слушати по диско-клубовима.

БОРИС БИЗЕТИЋ

Мада још на одслужењу војног рока, београдски певач, композитор и аранжер Борис Бизетић снимио је недавно сингл-плочу и тако подсетио све оне који су га можда заборавили да ће се ускоро вратити. На плочи су две нумере: „Првено вино“ и „Крмпоте“. Ова друга посвећена је мештанима Крмпоте, слободарског краја између Новог Винодолског и Сења, а компонована је на текст Милета Крпана.

вите нову плочу групе AC/DC, под називом „It's a Long Way to the Top“ (Дугачак је пут до врха). Група је још недовољно афирмисана, али после ове плоче петорици младих сви проричу лепу каријеру.

Група МАД тренутно улаже велике напоре како би што боље рекламирали свој нови ЛП „It's a Better Than Working“ (То је боље него радити). Чланови састава се сликају у свим могућим позама, гостују на радио-програмима, одржавају концерте, и све то под паролом „Слушајте актуелне диско-аранжмане уз пратећу старог рока“.

FRIENDS (FRIENDS) — ПРИЈАТЕЉИ

У последње време, нарочито међу тинејџерима, једна група стиче све већу популарност. То је амерички четворочлани састав ФРЕНДС који је своју каријеру почео као играчка група. Наиме, четворица добрих пријатеља из Сан Хозеа, у Северној Каролини, одлучили су једног дана да се јаве на аудицију као играчка група за музички филм „Hello, Dolly“. Мада о игрању нису имали појма, на једном краћем курсу успели су да савладају најосновније елементе и већ после неколико наступних, захваљујући пре свега свом изгледу, ушли су у шоу-бизнис. Тада су спакovali кофере и покушали да се пробаци у самом Холивуду.

Својој групи дали су име ФРЕНДС — Пријатељи — и чим су стекли нешто више новца изнајмили су једну кућицу у којој и данас живе. Више од пола године радили су преко целог дана да би увече снимали у студијима. Велика дисциплина и жеља за успехом уродили су плодом. За ФРЕНДС су чули млади широм Америке, када их

је за своје концерте у Лас Вегасу, Сан Франциску и Њујорку узела као пратећу групу Петјула Кларк. После тога наступали су и са Оливијом Њути Џон, Линдом Ронтад и Карлом Сајмон, а сами су снимили две композиције: „Може се прекренути на добро“ (Maybe Turned out Fine) и „Први састанак после“ (First Meeting After).

На крају упознајмо и чланове састава. Певач је Џеф Холанд (Jeff Holland) рођен 3. маја 1956. године у Холивуду. Има плаву дугачку косу и плаве очи; Лари Колс (Larry Coles), други члан групе, рођен 26. фебруара 1956. године у Дајтону, има црвену коврцаву косу и сиве очи; Џери Еванс (Jerry Evans), рођен 6. јула 1954. године у Сан Хозеу, има плаве очи и тамнокестењасту косу; Тим Мичелс (Tim Michaels) такође рођен у Сан Хозеу, 8. јула 1954. године, има плаве очи и кестењасту косу. Занимљиво је рећи још и то да сва четворица живе веома скромно, не пију и не пуше и готово сваки слободни тренутак проводе вежбајући јер желе да буду најбољи.

МИША МАРКОВИЋ

Непосредно после повратка са велике турнеје по Совјетском Савезу београдски хит-певач Миша Марковић одлучио је да промени дискографску кућу. Донедавно везан за Студио Б, Миша је потписао уговор са продуцентском кућом РТВ и одмах потом наступио на трећој ХИТ-ПАРАДИ. Аплауз који је те вечери добио у Великој дворани Дома синдиката за интерпретацију композиције Марија Михаљевића „Пусти ме да живим онако како знам“ био је срдчан и дуготрајан. Слушаоци радио-програма све чешће у својим жељама траже да чују ту композицију која се, према првим подацима, веома добро продаје. Тако се Миша после вишемесечне паузе поново вратио домаћим дискофилима, и то на најбољи начин и у свом већ добро познатом стилу. Тренутно овај још млад певач има великих планова, а позиви за гостовањем стижу готово свакодневно.

Многе од њих мора да одбије како би имао довољно времена да за фебруар припреми нову плочу као и репертоар за следеће гостовање у Совјетском Савезу.

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златно Пејановић — ПГП РТВ
2. ЈОШ И ДАНАС ТЕНУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Новач — SUZY
3. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцонет — ПГП РТВ
4. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
5. АХА—АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТВ
6. ЖЕНО МОЈА — Душко Лонин — ПГП РТВ
7. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР — Сман — РТВ ЉУБЉАНА
8. ПУСТИ МЕ ДА ЖИВИМ НАКО ЗНАМ — Миша Марковић — ПГП РТВ
9. ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН
10. И ОНДА КРАДОМ ГЛЕДАМ ТВОЈЕ ЛИЦЕ — Тереза Несовија — ЈУГОТОН

3. СРНемачка

1. JEANS ON — David Dundas
2. I ONLY WANNA BE WITH YOU — Bay City Rollers
3. LOST ANGELS — Sweet
4. DANCING QUEEN — Abba
5. DADDY COOL — Bo-ney M.
6. I'LL MEET YOU AT MIDNIGHT — Smokie
7. THAT'S ROCK'N'ROLL — Shaun Cassidy
8. MONEY, MONEY, MONEY — Abba
9. HOROSCOPE — Harpo
10. IN ZAIRE — Johnny Wakelin

ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ САСТАВ »ЕНТУЗИЈАСТИ«

Тренутно најпопуларнија црногорска група, вокално-инструментални састав ЕНТУЗИЈАСТИ, налази се на турнеји по Совјетском Савезу. Овај састав, који је са доста успеха наступао на многим концертним подијумима широм наше земље, са потпуно новим репертоаром отишао је на велику турнеју по Совјетском Савезу од које много очекује. Иначе, ово им је треће гостовање у овој земљи. На претходне две турнеје ови врени музичари били су одлично примљени тако да су сада нека врста звезда програма у коме, поред њих, наступа и познати београдски певач Зоран Миливојевић. Треба поменути да су ЕНТУЗИЈАСТИ после успеха на домаћем диско-тржишту постали једна од најтраженијих група о чему све доче и бројне понуде за гостовања у земљи и у иностранству.

У току лета ЕНТУЗИЈАСТИ су свирали у најпознатијим црногорским летовалиштима, где су

их запознали страни продуценти и покушали да их ангажују. Али већ потписани уговор за турнеју по Совјетском Савезу одвојио их је за извесно време од публике у нашој и још неким европским земљама.

Непосредно пред њихов полетак на пут сазнали смо од вође групе да су се добро припремили за турнеју јер су на претходна два путовања видели да публика у Совјетском Савезу добро познаје забавну музику и да су успех постигли само они најквалитетнији.

Ево имена чланова састава: вођа оркестра Тончи Петровић, свира акустични клавир и оргуље, бубњар и вокал Илија Мили Кнежевић, акустичну и електричну гитару свира Милан Поповић, бас-гитариста и вокални солиста је други Милан Поповић док је за електричним клавиром и оргуљама, љубитељима музике добро знани инструменталиста Драгомир Марушић.

НАПРАВИТЕ САМИ

ВЕТРОВКА ОД НЕБЕТА

Као што се сећате, пре неколико недеља донели смо модел јакне од чоје која се облачи преко главе. Међутим, како су у моди јакне с капуљачом од кариране тканине или небета, решили смо да вам предложимо да направите и једну такву. Поготову што је оваква јакна погодна не само у граду кад дува хладан ветар, већ и за смучање и планину.

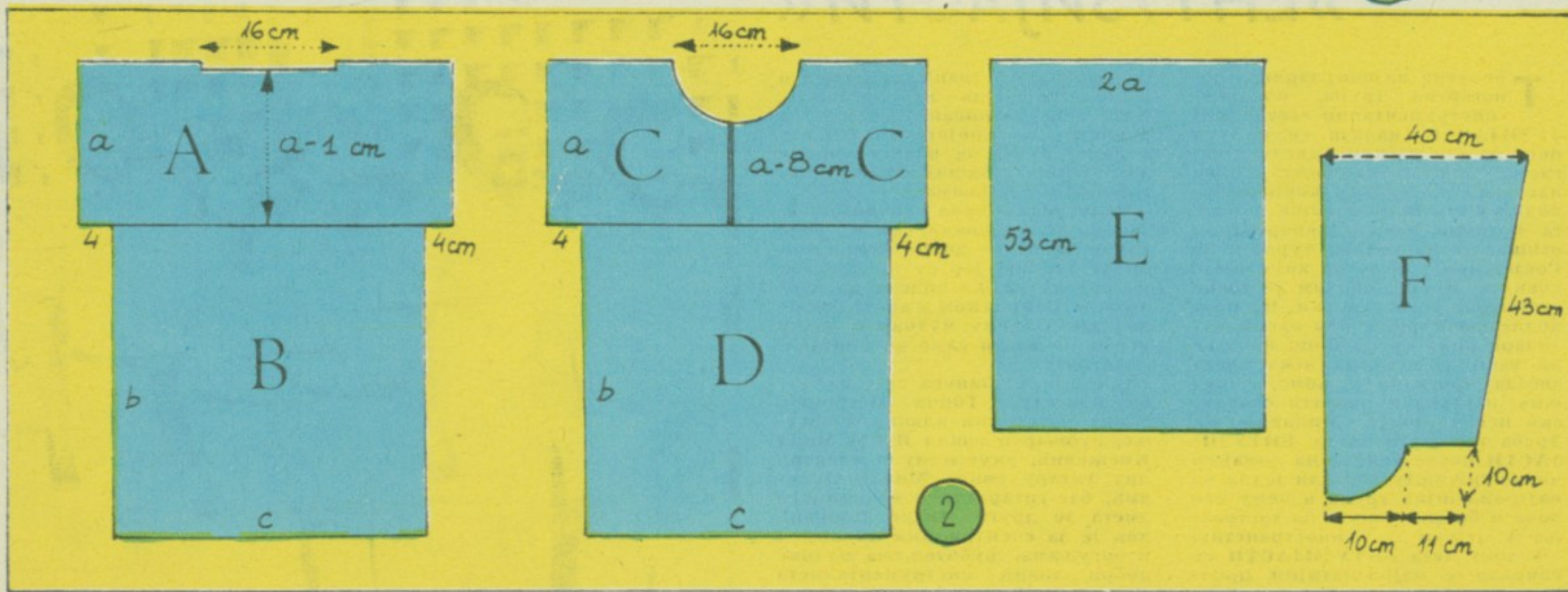
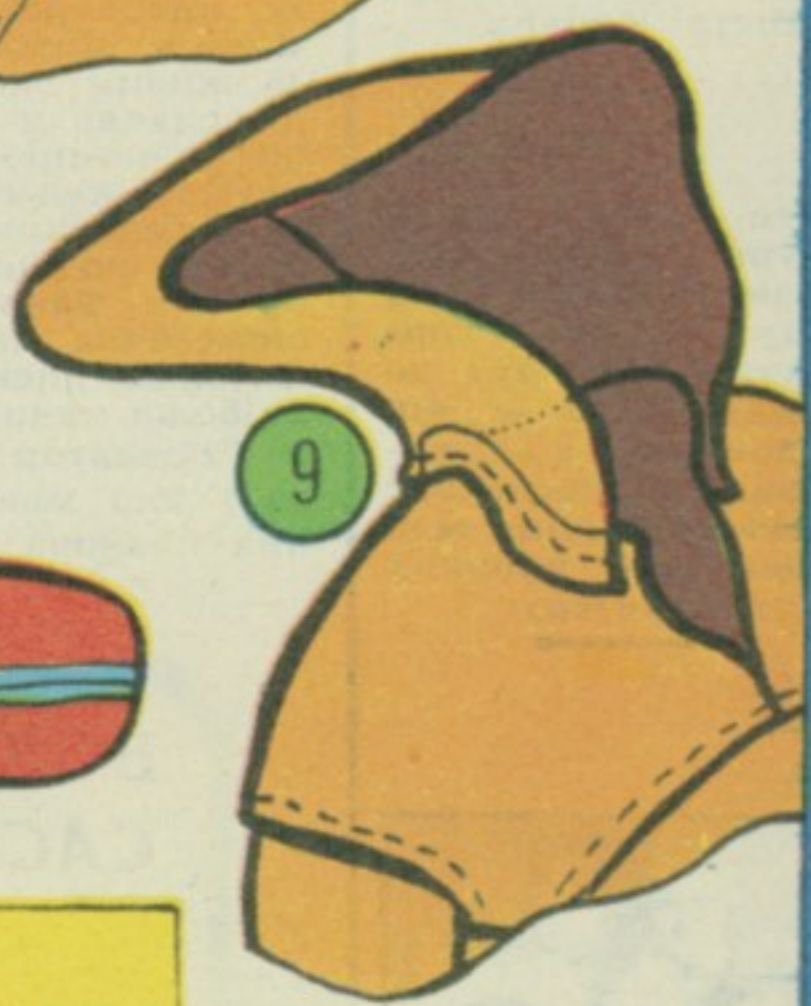
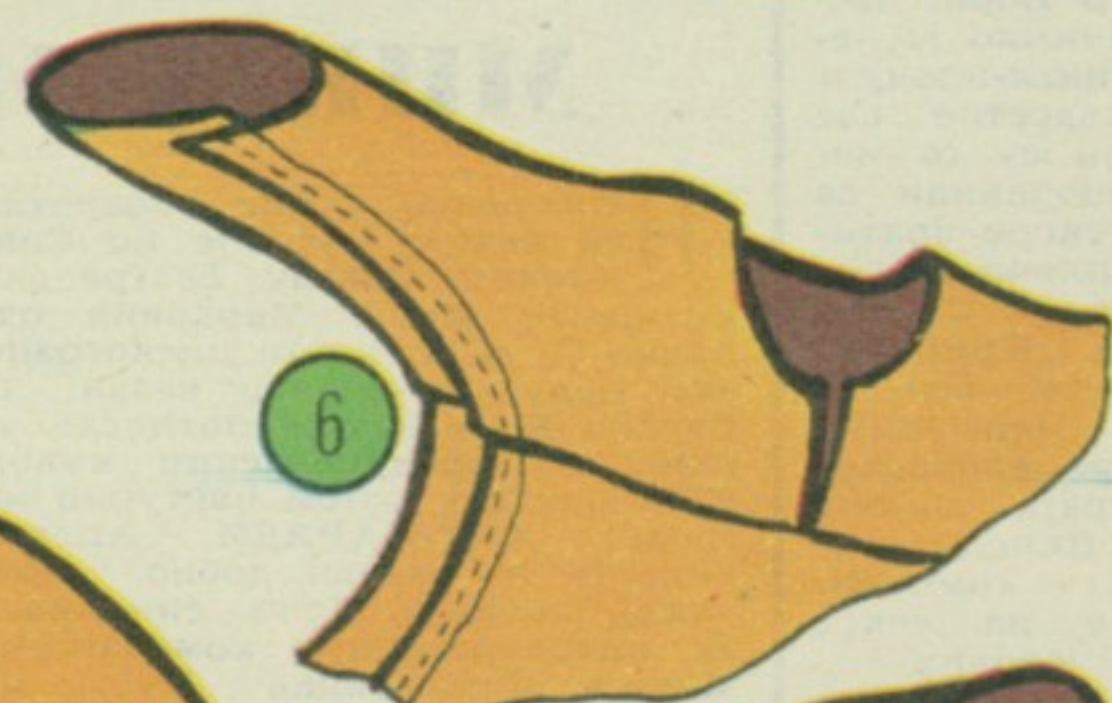
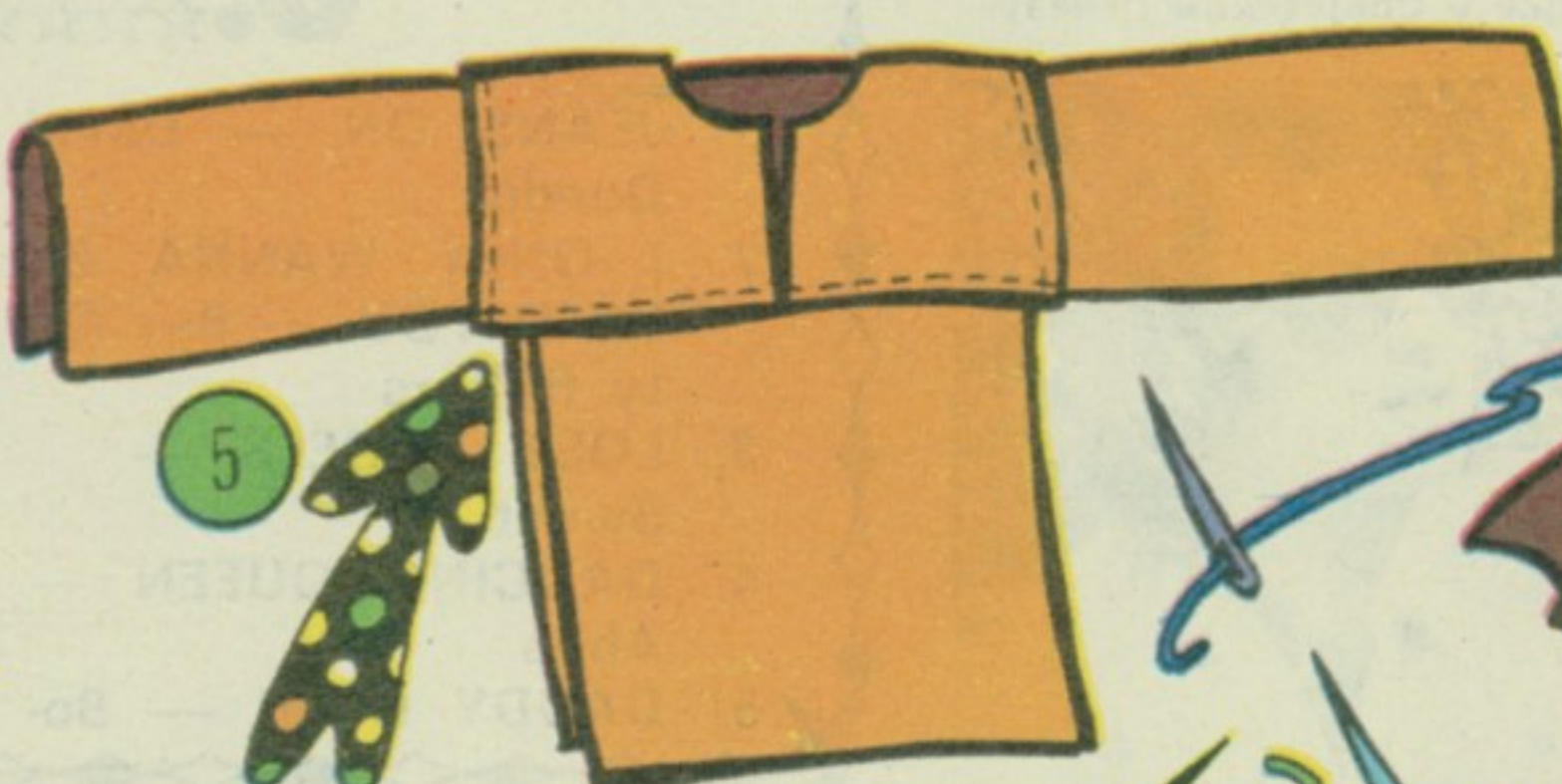
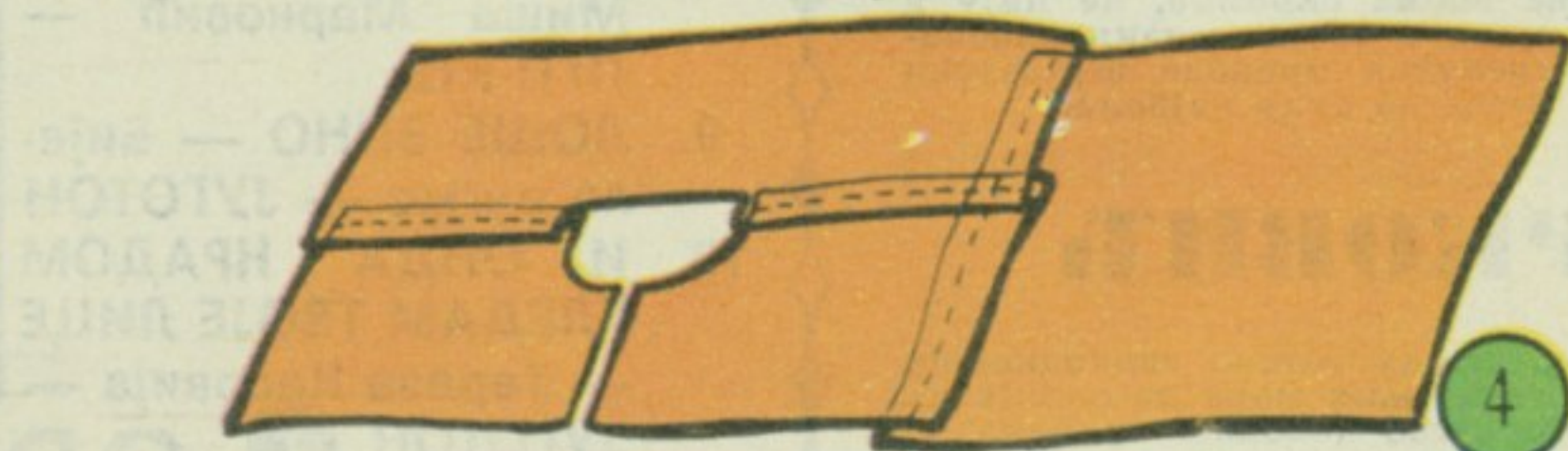
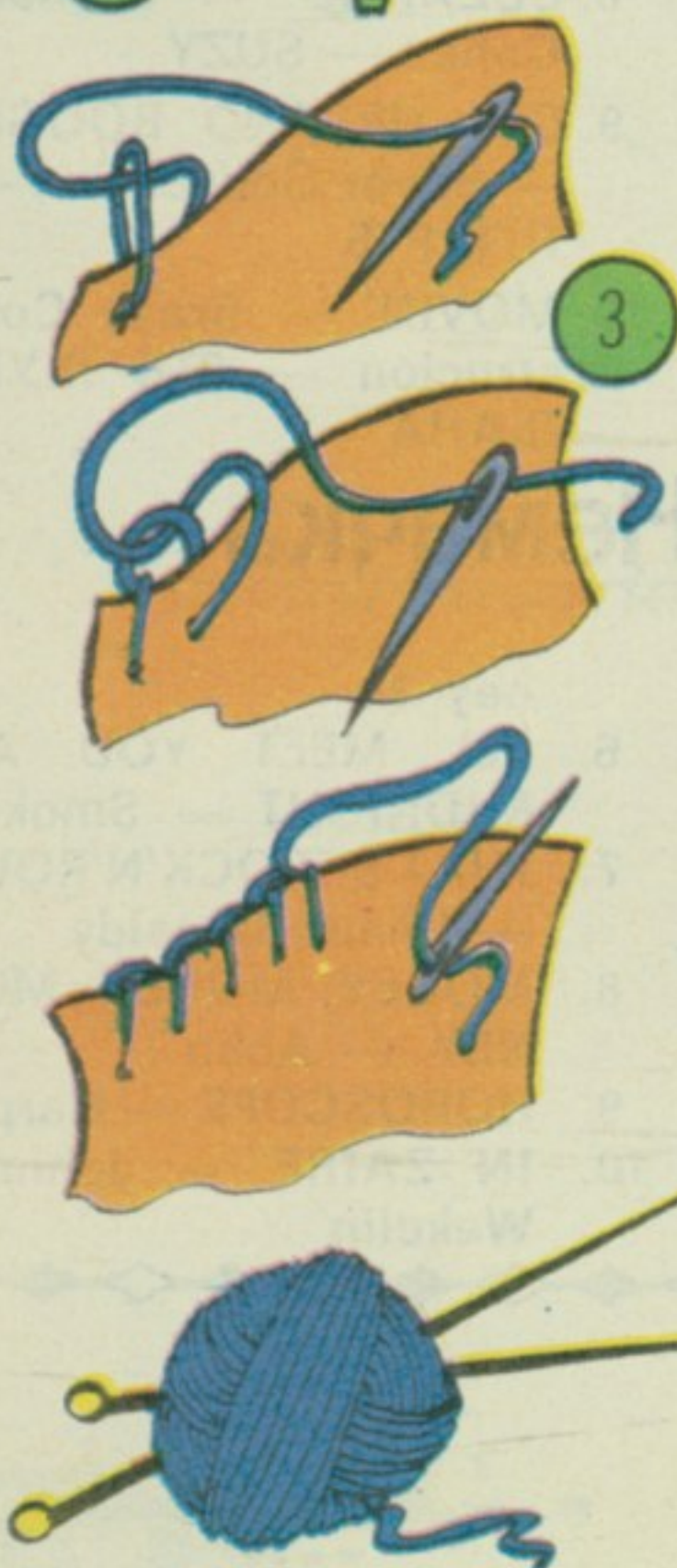
Као материјал за ветровку можете искористити неко старо небе које већ имате а можете и купити неко јевтиније, само пазите, ако купујете, да узмете оно најтање (уједно и најјевтиније).

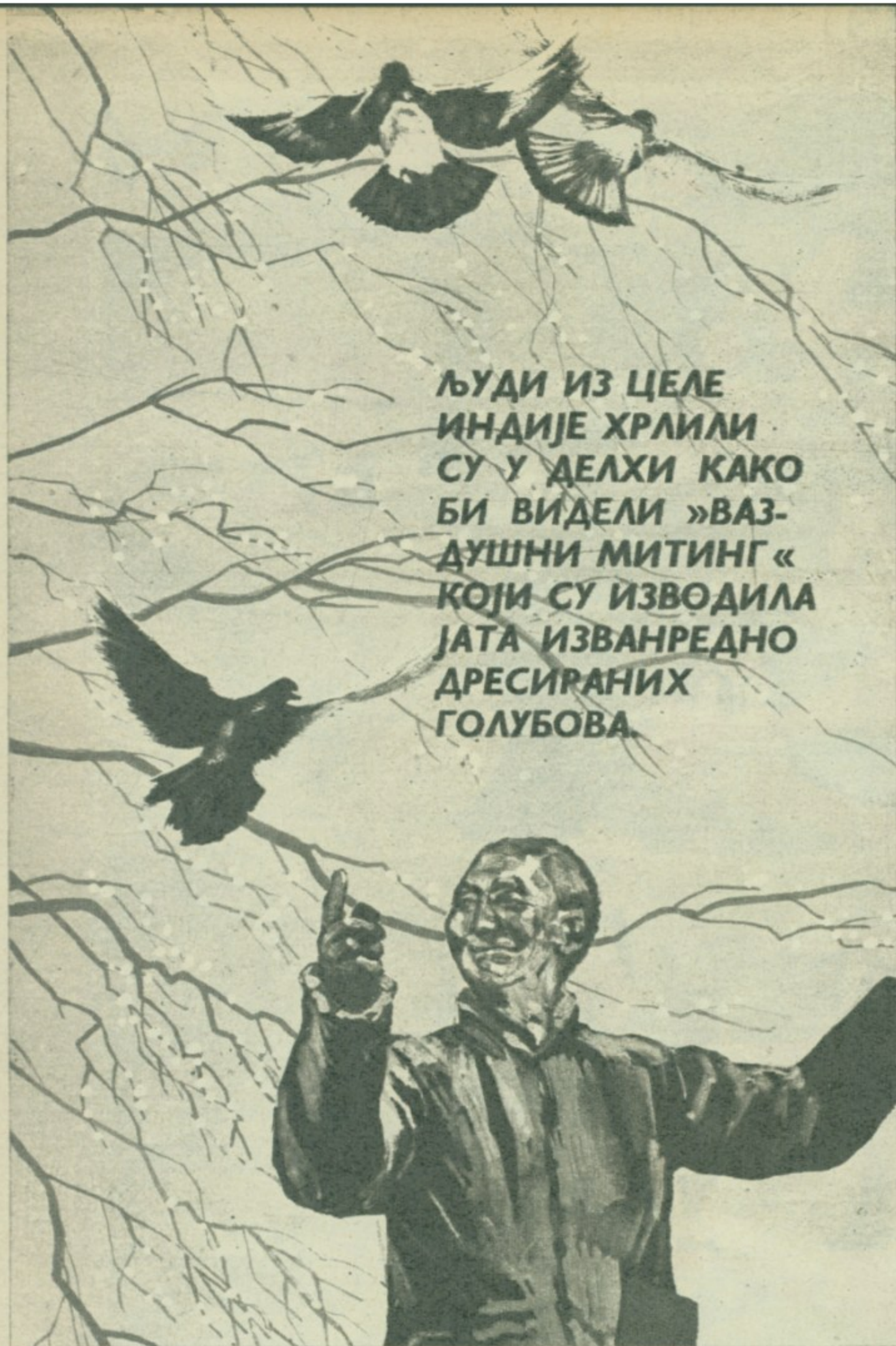
На цртежу 1 приказано је како се узимају мере, односно које делове тела треба измерити, а на цртежу 2 дат је крој јакне. Делови јакне су следећи: А је горњи део леђа, а Б је доњи део леђа. Делови Ц (два комада: пазите да приликом кројења скројите са лица и леви и десни део) су горњи предњи делови, а део Д предњи доњи део. Е је рукав (треба такође искројити два иста дела) а део Ф је капуљача (потребна су вам такође два дела).

Када кројите пресавијте мате-

ријал тако да материјал дуж линије означене цртицама од 40 см не буде сечен него само пресавијен, јер ће тада капуљача лепше да пада. Затим, сваки искројени део опшијте бодом који се види на цртежу 3. Добро би било да опшивате вуницом средње дебљине у боји која одговара материјалу. Небе се не осипа много и ово опшивање је довољно да спречи даље осипање а истовремено служи и као украс.

Пришијте најпре делове А и Ц, затим рукаве (црт. 4), онда делове В и Д (црт. 5), а на крају пришијте део испод рукава (црт. 6). Прошивајте руком, али не класичним бодом већ стављајте један руб преко другог као што видите на цртежима 4, 5 и 6, односно прошивајте бодом као када фирцајте у једном правцу (црт. 7), а затим фирцајте у супротном и то тако да конач покрива она места где га није било. И ово прошивање радите вуницом којом сте прошивали делове ветровке. Обичним бодом пришијте задњи део капуљаче (дужине 43 см) као што видите на (цртежу 8), а затим пришијте капуљачу на јакну (црт. 9). Готова јакна приказана је на цртежу 10.

ЉУДИ ИЗ ЦЕЛЕ
ИНДИЈЕ ХРЛИЛИ
СУ У ДЕЛХИ КАКО
БИ ВИДЕЛИ »ВАЗ-
ДУШНИ МИТИНГ«
КОЈИ СУ ИЗВОДИЛА
ЈАТА ИЗВАНРЕДНО
ДРЕСИРАНИХ
ГОЛУБОВА.

У Кини су још пре две и по хиљаде година пошту разносили голубови.

Када су Пруси 1870. године опсели Париз, становницима француске престонице пре-
пила је глад и неизвесност јер
поред тога што је снабдевање би-
ло онемогућено, није више радила
ни пошта. Али, Французи су се
досетили једног лукавства: из Па-
риза су стално узлетали балони
у чијим су се корпама налазили —
голубови писмоноше! Балони су од-
лазили у слободни Аур, а вести су
натраг у Париз, преко ватрене ли-
није, доносили голубови. И поред
тога што су Пруси нарочитим се-
кирама вешто хитнутим у зрак
обарали пернате поштоноше, они
су успели да у опседнути град пре-
несу, како се мисли, око милион
пошљики!

ЦАРЕВИ ПОШТАРИ

Занимљиво је да голубови нису
оувек били симбол мира. Најста-
рији цивилизовани народ за који
се зна, Сумери, имали су ратне за-

ставе на којима је био насликан
голуб и то нимало питома изгледа.
А народ са обала реке Тигар, Асир-
ци, сматрао је да се њихова цари-
ца, крвожедна Семирамида, која је
основала главни град Ниниву, ро-
дила — из голубијег јајета!

Ратоборни Вавилонци дали су
свом главном граду надимак Голу-
барник — при том свакако нису
мислили на питоме голубове! Ово
и није толико чудно, јер голубови
се међусобно стално кљуцкају, пра-
ве су мале кавгаџије. А ови дре-
вни народи још нису знали да се
они могу научити неким веома
корисним стварима.

Први су то запознали Кинези.
Још пре две и по хиљаде година
постојала је код њих „ваздушна
пошта“, али њом се нису сви ко-
ристили: само је цар имао право
да голубове шаље по вести које су
на тај начин брзо стизале и из
најудаљенијих крајева његове ве-
лике земље.

Један од највећих индијских
владара могул Целалудин Муха-
мед Акбар (1542—1605) много је
учинио да се развије узгајање и
обучавање голубова писмоноша.
Захваљујући томе што су брзо пре-
носили вести и поруке, Акбар је
увек довољно унапред знао спре-
ма ли се непријатељ да нападне
Делхи и могао је на време да ор-
ганизује одбрану. Својим војско-
вођама нипошто није поверавао
град уколико нису били вешти са
голубовима, бар колико и у бара-
тању копљем и мачем!

У Акбарово време голубови су
постали понос и атракција Индије.
Као што данас укротитељи и дре-
сери змија звуцима фруле уз које
ови гмизавци плешу привлаче ту-

ОРДЕН НА ПЕРНАТИМ ГРУДИМА

ПТИЦЕ РАТА И МИРА

ристе, тако су онда људи хрлили
са свих страна да виде голубове
научене да у јатима изводе у ваз-
духу лупинге, обрушавање и дру-
ге фигуре, на звиждук пиштаљке.
Тако нешто данас се нигде више
не може видети!

ПОДВИГ ШЕР АМИЈА

Колико голуб може да буде па-
метан и пожртвован показује ис-
гинита прича из 1918. године када
је први светски рат био већ тако-
рећи окончан. Немци су се повла-
чили са свих фронта, а савез-
нички војници се радовали скором
повратку кућама. У расположењу
радосног метежа кренуо је Њујор-
шки батаљон 77. америчке дивизи-
је на пут за повратак када су га
Немци пресрели и опколили. Ме-
ђутим, убрзо су се америчке трупе
појавиле са друге стране и нападе
Немце с леђа, али и Њујоршки
батаљон! Мислили су да и он при-
пада непријатељу.

Тај сукоб био би вероватно ко-
бан по Њујорчане да у помоћ није
притекао Шер Ами — верни го-
луб писмоноша! Он је полетео са
поруком опкољеног батаљона у ко-
манду америчких трупа и стигао у
последњем тренутку да спасе нес-
рећни батаљон. Притом је ова ср-
чана птичица изгубила око, ногу и
била рањена у груди. Али, није
посустала: баш као да је знала
да од ње зависи живот толиких
људи.

Овакав пример пожртвованости
гешко је наћи па је Шер Ами, ко-
јем тако лепо пристаје име које
значи „Драги пријатељ“, одлико-
ван једним од највиших францус-
ких ордена, Ратним крстом!

Сматра се да у свету данас
постоји око 500 врста голубо-
ва, од којих су нени веома ег-
зотични, нао овај са Нове Гви-
неје азурно плавог перја.

Не треба се чудити што су мно-
ги Французи пре десетак година
подигли глас против уништавања
голубова у Паризу, потеза који је
влада предузела да би главни град
заштитила од даљег загађивања.
Јер, многи људи воле ове паметне
птице и поред тога што оне могу
бити врло опасни преносиоци за-
разе.

М. К.

Наша средњовековна повест

ХАЈДУЦИ У БИТОЉУ

Током 17. столећа
хајдучија у Македони-
ји узима све више ма-
ха као једини могући
облик активног отпора
потлаченог становниш-
тва пред османлијским
зулумом.

Хајдуци се нису за-
довољавали само пре-
падима на усамљене
турске трговце него су
често упадали у добро
утврђене градове. Го-

дине 1661. хајдуци про-
ваљују у сам Битољ.
То драгоцене сведочан-
ство из наше бурне
прошлости оставио на-
ла је, овога пута као оче-
видац, турски путопи-
сац Евлија Челебија...
„У време док смо ми бо-
равили у овој вароши
дошао је хајдук по и-
мену Баја са пет сто-
тина ђаура из планине
Шапке и ушао с бак-
љама без икаква стра-
ха и бојазни. Развалио
је капије безистана и
узео скупоцених тка-
нина у вредности од
70.000 гроша. Затим су
се повукли према по-
љу шенлучећи пуцња-
вом из топова и пуша-
ка. У толикој вароши
није се нашао нико ко
би се усудио да се бар
речима супротстави...“

„ПИЈАЧНИ ДАН“

Михаило Марјанчевић: „Пијачни дан“

М. Марјанчевић
1975

Снимио: Душан Јовановић

Лето 1977

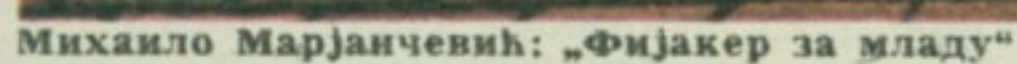

ЈУН						
п	у	с	ч	п	с	н
		22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЈУЛ						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АВГУСТ						
п	у	с	ч	п	с	н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

СЕПТЕМБАР						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
				4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22			

Снимио: Душан Јовановић

A simple line drawing of three leaves, likely maple leaves, arranged in a cluster. The leaves have serrated edges and prominent veins. They are drawn in a dark green color against a lighter green background.

ДЕЦЕМБАР						
п	у	с	ч	п	с	н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21				

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

МАРСЕЛ БАТЕН

Стари Хари остави насло-
њачу да се сама клати
на белој веранди, па по-
хита. Кроз стиснуте зубе
корио је свог унука који
је заборавио да га пробуди, па
се сад могло догодити да не види
полазак васионског брода.

Пође брзо, онолико колико му
је допуштала краћа десна нога,
неизбрисива успомена на послед-
ње бојеве рата 1986. године. Био
је сам на авенији оивиченој низом
једноличних зграда, сам на вре-
лом асфалту, јер су се, свакако,
скоро сви становници градића већ
окупили на тргу и кејовима према
песковитим просторствима Кејп
Канаверала.

Било му је остало још стотину
метара до угла за који је требало
да зађе да би се прикључио го-
мили, а тада зачу неједнаки, ђуд-
ливи, испрекидани звук мотора.

У младости је Хари био од оних
који су преко танких штапића од
балзе разапинали хартију што је
одјекивала као бубањ, па уз помоћ
вертикалног струјања дизао на за-
видну висину ову крхку крилату
конструкцију. Касније је, старији
и амбициознији, у костуре, са љу-
бављу и стрпљиво склапале, став-
љао мале моторе који су брујали
као бумбари. Дуге сате је прово-
дио, високо дигнуте главе, вртећи
у кругу модел, сам са својом
страшћу, у време кад је „млаз-
њак“ већ био овладао небом и по-
тиснуо авион са клипним мото-
ром.

Педесет година је већ минуло
од када се одрекао ове страсти а
ево, сад је до његовог уха поново
допро умилни, кашључави и неу-
једначени звук. Руком је закло-
нио старачке очи и зажмурио, јер
није могао да верује. Видео је апа-
рат који је одједном избио десно
од њега, на неколико стопа изнад
асфалтне траке. И авион је сле-
тео и зауставио се у последњем
обртају елисе и задњем тутњу мо-
тора.

Успели
смо!

Најзад, тле под ногама и излазак
из онога што им се чинило да је
ружан сан, кошмар сниван удвоје.
Обојица су стајали испред својих
седишта, непотични, на обала ко-
ја је могла да буде само обала
Сједињених Држава. Посматрали
су градић обасјан сунцем, израз
сумње видео им се на лицу...

Тек дуго после слетања почели
су да се смешкају, да честитају
један другом, затим да се смеју,
бучно и дуго. А кад је прво узбу-
ђење прошло, скочили су на ас-
фалт, неспретни у дебелим летач-
ким комбинезонима, кожним хау-
бама, са наочарима у рукама. Пи-
лот је на лицу имао дугачак ожи-
љак, а у руци је држао боцу ко-

њака. Сели су и леђима се осло-
нили на један точак апарата. Пи-
лот је отворио боцу и пружио је
навигатору:

— Видиш, успели смо! Први смо
прелетели Океан!

Може човек да буде и шериф
једног града у Флориди, па опет
да има све људске слабости. Он је
видео кад је авион слетео на ау-
то-страду за млазне аутомобиле,
али ипак није напустио своје мес-
то међу суграђанима који су се
окупили да издалека посматрају
полетање првог васионског брода
чији су циљ — звезде. Помиш-
љао је на свој поновни избор, па
га је ваљало разумети.

Међутим, кад су ти исти сугра-
ђани окренули леђа Кејп Канаве-
ралу, привучени необичним звуком
на њиховом небу и путу, разрога-
чили су очи пред призором којим
им се указао и у један глас про-
мрмљали „Шта ли је ово?!“, ше-
рифу ништа друго није преостало
него да провери да ли му је знач-
ка на месту, па да крупним кора-
цима крене ка узрочнику нереда.

Хари пође за шерифом, вукући
ногу и предосећајући нешто нео-
бично, као да су му одједном ожи-
веле успомене из детињства. За
шерифа и остале апарат није тре-
бало да се ту налази зато што
авиону није место на ауто-стради.
За Харија није требало да се ту
налази зато што... Тешко је то
изразити, па чак и схватити. Он
је овакав апарат виђао само на ста-
рим сликама. Овакав тип апарата
ишчезао је скоро пре једног сто-
лећа. Којим ли је то лакрдија-
шима пало на памет да васкрсну
ову препотопску машину?

ЛИНИЈА ВРЕМЕНА

И његово старачко срце живље
закуца при помисли да у ери ме-
ђузвезданих путовања, можда, пос-
тоје млађи људи које покреће иста
она страст која је њега некад пок-
ретала, који ту страст обнављају,
негују, потхрањују, јер он се само
бавио моделарством, а они, ето...

Писмени
доказ

Шериф обасу грдњама авијати-
чаре. Грдње беху пропраћене ши-
роким покретом руке, који је от-
прилике значио „чистите се, сместа
одавде, сместа ослободите пут“ и
то је било све што су они разу-
мели. Још су се смејали, нервозно,
без речи, јер то је било смешно,
да, тако смешно! Смејали су се,
одустали су од припремљеног и
заборављеног говора, скупили су
оно мало енглеских речи које су
знали и рекли једино чега су се
још сећали: да су дошли из Фран-
цуске.

Одговор је гласио да сместа мо-
рају да ослободе пут, били они из
Француске или не.

Тако им је говорио шериф, при-
носећи уху ручни часовник доте-
ран по Кејп Канавералу, а који му
је казивао да је до сата X остало
још само десет минута. Он то није
хтео да пропусти, морао је зајед-
но са својим бирачима да види по-
летање васионског брода.

— Из Француске! — поновише
ваздухопловци и рекоше своја име
на, али их он не разумеде.

Тада они извадише из џепова
својих летачких комбинезона не-
какве папире који су личили на
службене папире, али давно, дав-
но издате, нарочито онај издат од
једне америчке амбасаде на којем
је писало да се пилот зове Нен-
жесер, а навигатор Коли...

Каквог то значаја може да има!
Зар истина не бode очи свима, па
и шерифу Џерому Карпентеру и
свим становницима града! Овај
проклети апарат слетео је, против-
но свим прописима, локалним, др-
жавним и федералним, па и ме-
ђупланетарним, на пут, на ауто-
страду! И, пре свега, зашто се
праве да не знају енглески. И
зашто му пружају папире, шта он
да ради са папирима? А ова њи-
хова машина стара је бар стотину
година... Датуми на папирима до-
каз су за то!

Да ли су
разумели?

До врага! Варају се они ако
мисле да се тако може са шери-
фом Џеромом Карпентером... Хеј,
Хари, куда ћеш?..

Хари је стао сасвим уз авион и
његове старачке сасушене руке
милују оплату и закичке. Он пи-
пак глатко дрво елисе, пече га издувна
цев. Опија га мирис прегрејаног
метала. Са неверицом по други
пут чита две речи невесте наша-
ране на трапу у висини пилото-
вог седишта: „Бела птица“.

„Не — каже Хари у себи — тс

није могуће. Ја сањам. Јер, кад
би то било могуће...

У гомили завлада жамор и сви
се одједном окретоше. Десет ми-
нута је прошло.

— Пет, четири, три, два, један,
НУЛА — чуше сви.

У истом часу, далеко испред
себе видеше вертикални блесак
двобојне муње: бели метал угла-
чан као огледало а испод њега
црвени, бакарни пламен ракете,
која од земље одиже огромни брод,
чији ће јонски мотор бити став-
љен у покрет тек у васиони.

Дуго, пола минута, он остаје вид-
љив, а Хари авијатичарима објаш-
њава полугласно, полако, да је
сунчани систем потпуно испитан,
„освојен“, да треба ићи даље, ка
другим системима, да је васионски
брод који је узлетео плод дуго-
годишње сарадње свих држава
света.

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Наука престаје где се
пренида нужна повеза-
ност.

(Ф. Енгелс)

ПОЧЕТНОМ МАЈА 1927. ГОДИНЕ СА ПАРИСКОГ АЕРО-ДРОМА »БУРЖЕ« УЗЛЕТЕЛИ СУ НА »БЕЛОЈ ПТИЦИ« ФРАНЦУСКИ АВИЈАТИЧАРИ НЕНЖЕСЕР И КОЛИ И— НЕСТАЛИ БЕЗ ТРАГА. НИКАД НИЈЕ НАЂЕН НИ ДЕЛИЋ ЊИХОВОГ АПАРАТА, НИТИ СЕ ДОШЛО ДО БИЛО КАКВОГ ПОДАТКА КОЈИ БИ ОМОГУЋИО ДА СЕ БАР ПРИБЛИЖНО ОДРЕДИ МЕСТО КАТАСТРОФЕ. ОКО ЊИХОВОГ НЕСТАЊКА СПЛЕО СЕ ВЕНАЦ ЛЕГЕНДИ...

Да ли су разумели? Он у то није сигуран, јер све то њима мало или ништа не казује, њима који су из другог времена, онг кад се летело на неописивом споју гвожђа, дрвета и платна, кад су авантуре биле сто пута безумније од авантура данашњих васионских пилота. Биле су то крхке птице ганутљивих имена: „Госпођица“, „Антоанета“, „Дуга“, „Знак питања“, чије су команде биле узице, а командна палица права палица, крила као у инсекта, а мотор нејак, кукаван.

Авијатичари ћуте. Можда нејасно назиру шта покреће посаду васионског брода, али не знају (и Хари свим срцем жели да у том незнању остане) какве ће им баснословне награде донети ово путовање и колико је то допринело њиховој решености да се подухвата прихвате. Оно што треба највише да их дирне, то су опасности које они наслућују у овој експедицији и не познајући их, а Хари се плаши да ће их морати разочарати: путовање је тешко, нема сумње, али је скоро играчка кад се упоређи са задацима првих васионских бродова. Опасности овог путовања су израчунате, познате, предвиђене, а безначајне кад се упореде са опасностима којима су се излагали некадашњи пилоти приликом најмањег лета изнад ледина.

Они ћутке слушају Харија и као да не схватају.

Само секунд

Васионски брод је ишчезао, гомила се помера, лагано се креће према њима. Шериф им је поново пришао. Са Харијем, који помаже колико може, гурају стењући, апарат изван коловоза, на банкину. Затим их Хари узима за руке и полазе према граду. Људи их радознало посматрају, чуде се њиховом оделу, необичном изгледу авиона око кога се једна група мало задржава, али се брзо растура, засићена. Шериф гунђа да треба, што је могуће пре, да дођу код њега у канцеларију, а затим одлази, слежући раменима. Они одлазе са Харијем, а корачају као медведи у својим тешким, заштирањим чизмама.

Корачају авенијом и тек тада Хари постаје свестан необичне стварности коју ће морати да им објасни. Један од њих, онај са великим ожиљком на лицу (да ли је то Ненжесер или Коли), суморним гласом пита га за датум. Хари му каже и додаје годину, наглашавајући сваки слог: две хиљаде двадесет прва.

Они не одговарају, чуде се, али некако споро, покушавају да схвате, идући поред њега. Он их испитује полако, стрпљиво, као што се пита болесно дете. Како су путовали? Нису ли нешто ненормално приметили, некакав необичан догађај који би могао да објасни овај скок, овај заобилазни пут кроз време које су савладали и превалили заједно са километрима?

Они ми причају о свом паду у белчасти, праменасти океан сли-

чан вати, о паду невероватном, из ненадном, необјашњивом, о чудноватном лудилу које је било обузело инструменте, о некој врсти непостојања које их је притискало, како се њима учинило, само један делић секунде, о коми из које су се пробудили на плаветнилу неба, у ваздуху без дрхтаја, близу обале...

Тада Хари, врло полако, да им ниједна реч не би измакла, прича о ономе што је наука недавно наслућивала, посматрала најпре са ужасом, а затим пожелела као објашњење за многе необјашњиве појаве: о времену које спорије тече на телу које се брже креће, о слојевима у које се ступа данас да би се изишло јуче или сутра, где се трајање прексмерно продужава или невероватно скраћује. О времену које је понекад и статично. Тако се може узлетети у једном веку, а слетети у другом, после скретања са линије времена коју је човек мудро од детињства следио.

Кренути онда кад је ваздух требало освајати, а стићи кад је већ освојен, онда кад други крећу према звездама...

Они ништа нису разумели од онга што им је Хари испричао, јер човеков ум не може за један час да савлада закашњење од сто година, исто као што не може за један дан да научи да чита.

Ипак су једно схватили и разумели: немају шта да траже у 2021. години.

Поставили су тада једно питање Харију, само једно, питање које нису могли да не поставе: ГОРИВО. Енглески којим су се служили био је несигуран, сиромашан, али је Хари разумео:

— Гориво? О, да! — весело је одговорио Хари.

Слим има горива. Слим је циција, то је истина, али зна да буде и дарежљив кад је пријатељ у питању. Он ће дати горива. Већ годинама чува ту резерву горива, нико не зна зашто. Реч „гориво“ не може се више наћи ни у реченицима. Али Слим ће дати гориво. Даће га сигурно!

Ојрошшај

„Бела птица“ поиграва мало по путу, челом окренута истоку, мотор кашљуца, па прихвата, грми. Машина се тешко, незграпно, диже. У једном тренутку авион мало клати крилима и Хари зна да је то опроштај са њим, тако су некад давно пилоти поздрављали.

Стојећи на средини пута, ослоњен на здраву ногу, погледом прати авион у његовом тешком и мучном пењању. Руке су му на леђима, а прсте толико крши да га боли.

Скретање са линије времена — рекао је стари.

Ненжесер се смешка, а од осмеха бледи му ожиљак на лицу.

Они су у одласку скренули са линије времена. Хоће ли је у повратку наћи?

Ветар звижди кроз упорнице старог двокрилца.

Позади, Коли певуши.

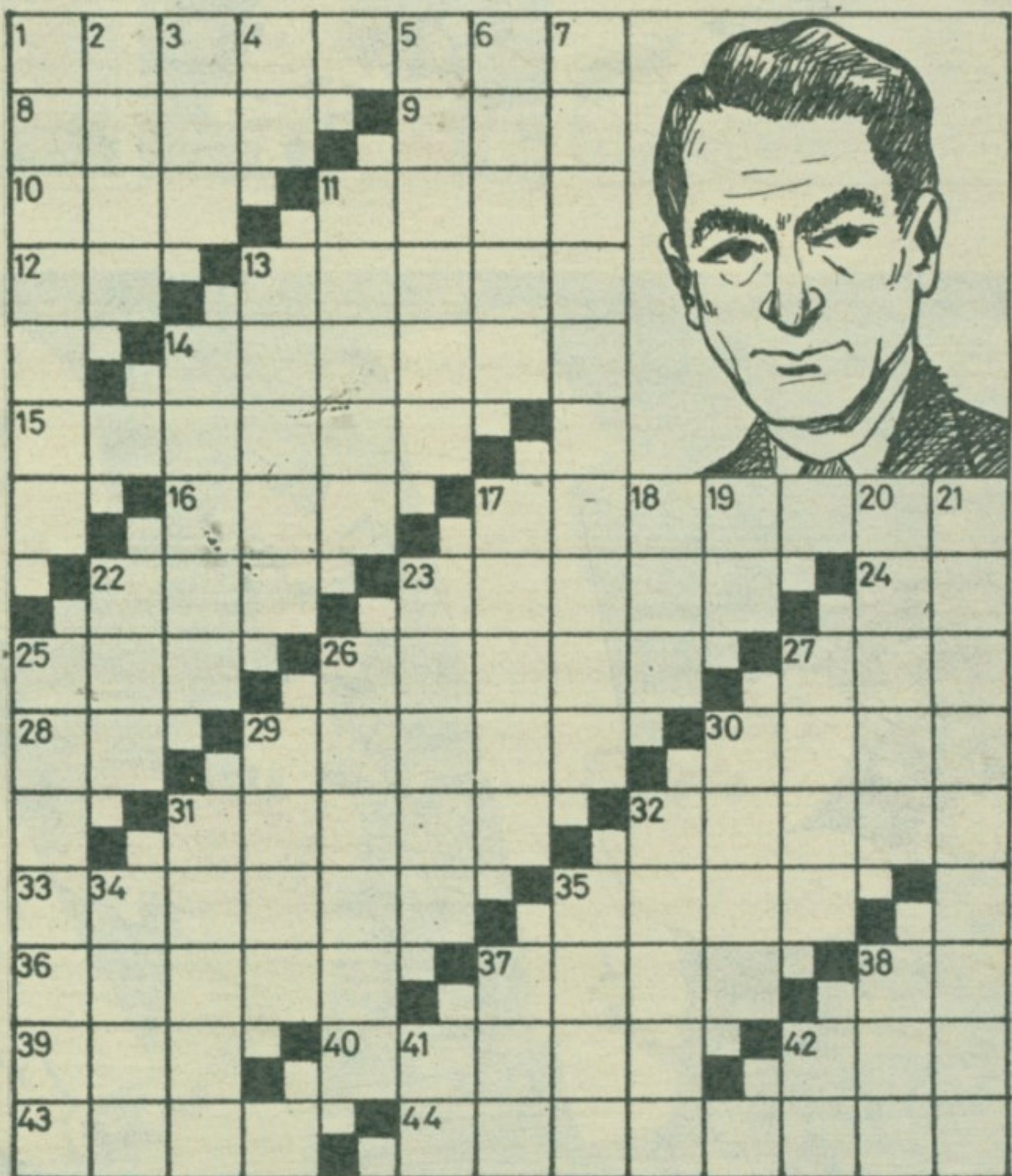
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ МАКЕДОНСКОГ ПЕСНИКА И ПРЕВОДИОЦА (види слику!), 8) покварен, гњиво, 9) мађарски песник (Ендре), 10) љут корен, 11) лако испарљива течност, 12) историјско место у Малој Азији, 13) део тела код птица, 14) прад у Пољској, 15) уплаћена сума новца, 16) орган чула слуха, 17) место за спортака такмичења, 22) узвик при скоку, 23) врста земље, употребљава се у грнчарству, 24) хемијски знак за баријум, 25) личност из романа „Далеко је сунце“, 26) бактерија, 27) градски плато, 28) сугласник и самогласник, 29) знаност, 30) локални назив за ратара, 31) врста јела, 32) ред бисера, 33) страни новац, 35) недовољно, 36) прад у САД, 37) плодно место у пустињи, 38) домаћа животиња, 39) део теразија, 40) груди, прса, 42) дивља мачка, 43) подједнако, 44) познато дело Ивана Цанкара.

УСПРАВНО:

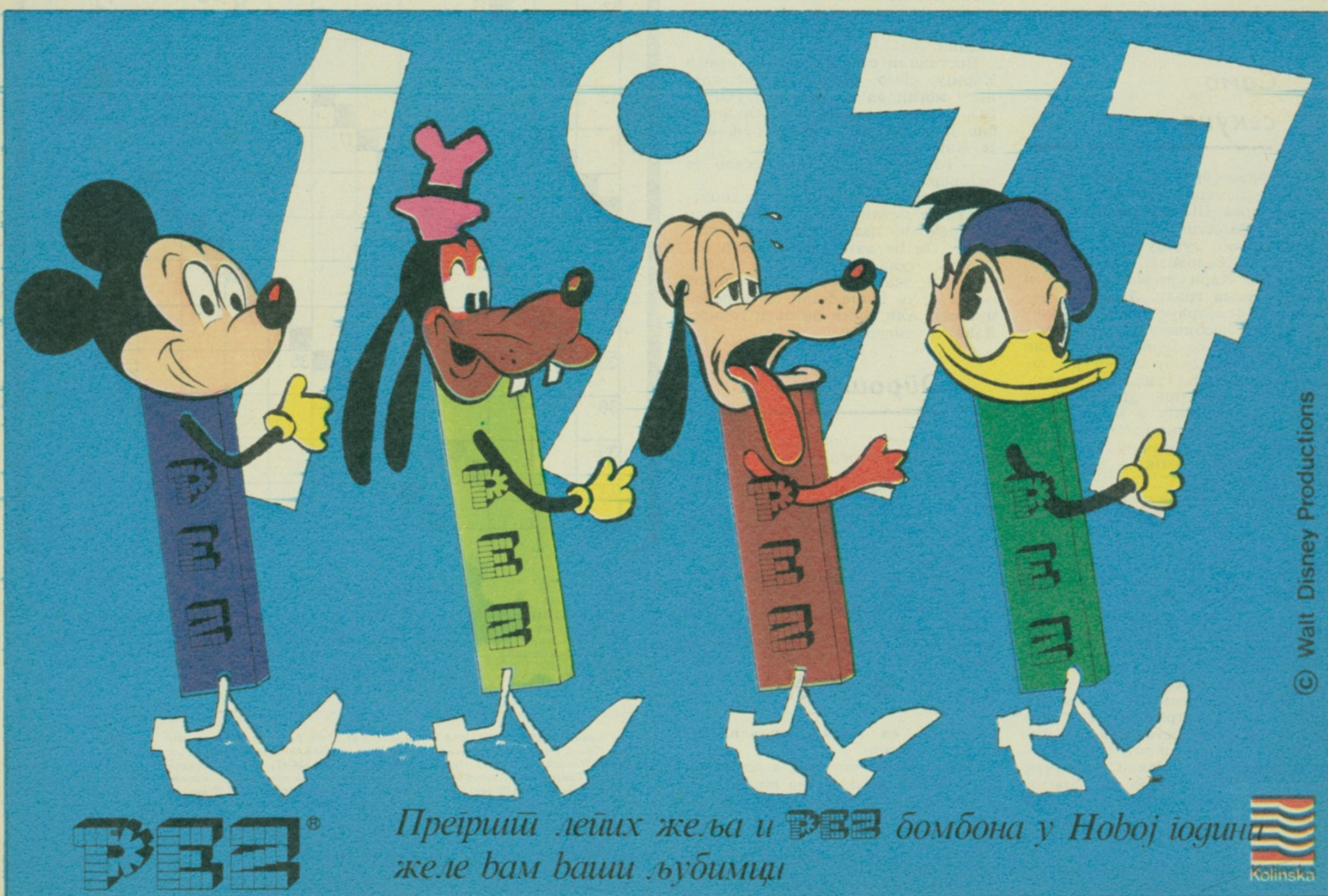
1) Додатак подмету (грам.), 2) острво на Јадрану, 3) скраћеница једне светске организације, 4) енглески књижевник (Бернард), 5) спортски реквизит, 6) врста одеће, 7) прад у Подравини, 11) муза љубавне поезије, 13) домаћа животиња, 14) део школског намештаја, 17) фотографија, 18) име Карелине, 19) потврдна речца, 20) одређена количина јела, 21) ЗИРКА ПЕСАМА КЊИЖЕВНИКА СА СЛИКЕ, 22) ПЕСМА ПЕСНИКА СА СЛИКЕ, 23) глумачка вештина, 25) приковати за нешто, 26) тврд папир, 27) италијански песник (Торквато), 29) намера, накана, 30) тестера, 31) наслада, ужитак, 32) носни тлас, 34) речни рибар, 35) име књижевника Твена, 37) песма узвишеног садржаја, 38) шала, 41) име глумице Маргарет, 42) хемијски знак за радон.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Плива, 6) чирак, 11) летина, 13) титани, 14) атом, 15) Мао, 17) ат ол, 18) кан, 19) Федра, 21) ако, 22) ек, 23) риба, 24) ли, 26) ар, т, 27) кафа, 28) Сава, и, 30) Атина, 32) сателит, 34) ара, 35) миса, 36) К(арси) С(танислав), 37) ри, 38) киви, 39) кат, 40) кајмани, 42) барок, о, 44) „Аида“, 45) Руси, о, 46) ПА, 48) те, 49) бора, 50) КР, 51) или, 53) трема, 55) Кири, 60) авалит, 62) нарвал, 64) Рацин.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Бузатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојад Стојановић. Уредници: Кринка Јиторовић, телефон 324-191/525. Нурићхана Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тромесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тромесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства сплати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије Број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавнице,

ЗВЕЧАРКИНА ЗВЕЧКА

Шта је то што омогућава звечарки да производи свој карактеристичан звук?

Васка Благоев, Пирот

Карактеристичан звук који производе звечарке — звечање — служи змији, тврде научници, као заштита, да би опоменула веће животиње да не стану на њу или је узнемире јер — она нема чуло слуха.

Звечку чине низ тврдих, сувих ројнатих прстенова на крају репа. То су, у ствари, остаци непресушене коже а њихов број се повећава приликом сваког пресвлачења. Погрешно би било веровати да се број година звечарке утврђује пребројавањем звечки јер ове змије се пресвлаче три до четири пута годишње. Када је звечка потпуна, има око осам звечки, оне крајње опадају.

Мала звечарка, на пример, не може да звечи пошто има само једну звечку. Тек пошто се после неколико узастопних пресвлачења створи неколико прстенова међусобно, трљање ових сувих шупљих љусака може да произведе типичан звук са високим тоном који вибрира.

ЗАМЕЊЕНИ ИЛОК И БАЧ

У „Политикином забавнику“, број 1295. од 22. октобра 1976. године, на странама 12. и 13. поткрала се техничка грешка у напису о средњовековним градовима на Дунаву. Наиме, текст о Илоку налази се поред фотографије куле града Бача, а потпис за овај град испод Илочке тврђаве.

Извињавамо се Илочанима и Бачанима за ову ненамерну замену, а оним читаоцима који су нам указали на пропуст захваљујемо.

РЕДАКЦИЈА

ТИШИНА, СНИМА СЕ!

Често у италијанцима прочитам изјаву неког глумца или режисера да је „пала прва клапа“. Интересује ме шта то, у ствари, значи.

Софија Мрђа, Краљево

У филмској терминологији врло често се среће израз — пала је прва клапа, што значи да је почело снимање филма, односно да су снимљени први кадрови.

Када је у студију или ван њега све спремно за почетак снимања, пред камеру искаче један од чланова екипе с „клапом“, таблом на којој пише који се кадар снима и по који пут. Он тресне прикаченом полугом и чује се мукли клап-ударац који остаје као звучни запис на врпци слике, а затим се повуче.

Клап-табла је потребна не само због тога што се поједини кадрови филма не снимају један за другим, онако како их видимо на платну, већ и зато што се кадар увек понавља, просечно шест пута. Тражећи савршенство, поједини режисери један кадар снимају и по тридесетак пута. Пример Чарли Чаплина је типичан — да би добио коначну верзију кадра он га у просеку сними 33 пута, што за 3.000 метара ефективног филма износи негде око 100.000 метара утрошене траке. Резултат је познат — његови филмови су права ремек-дела филмске уметности.

БЕСЛОМ ПО МЕДАЉЕ

Знаш ли откад код нас почињу да се одржавају веслачка такмичења и који су највећи успеси наших веслача?

Игњат Моловић, Кладово

Код нас су још у 18. веку биле познате регате Вишана, а међу првима се помиње она између Макарана и Сплићана одржана 1767. године.

У Загребу се 1872. оснива Прво хрватско веслачко и рибарско друштво, наш први веслачки клуб. Читава деценију касније, 1882, у Зрењанину (тадашњем Великом Бечкереку) основан је веслачки клуб Торонтал, 1885. Данубиус у Новом Саду...

У Љубљани се 1922. године оснива Југословенски веслачки савез који годину дана касније, 1923, организује и прво државно првенство у Цриквеници. Следеће године Југославија, као члан ФИСА (Међународне веслачке федерације), први пут стартује на европском првенству.

Највећи успеси нашег веслања везују се за веслачки клуб Гусар из Сплита: њихов осмерац је 1932. године првак Европе, титулу европског првака освојио је и скиф на првенству 1953. године, посада четвртца без кормилара закинула се 1952. златном олимпијском медаљом...

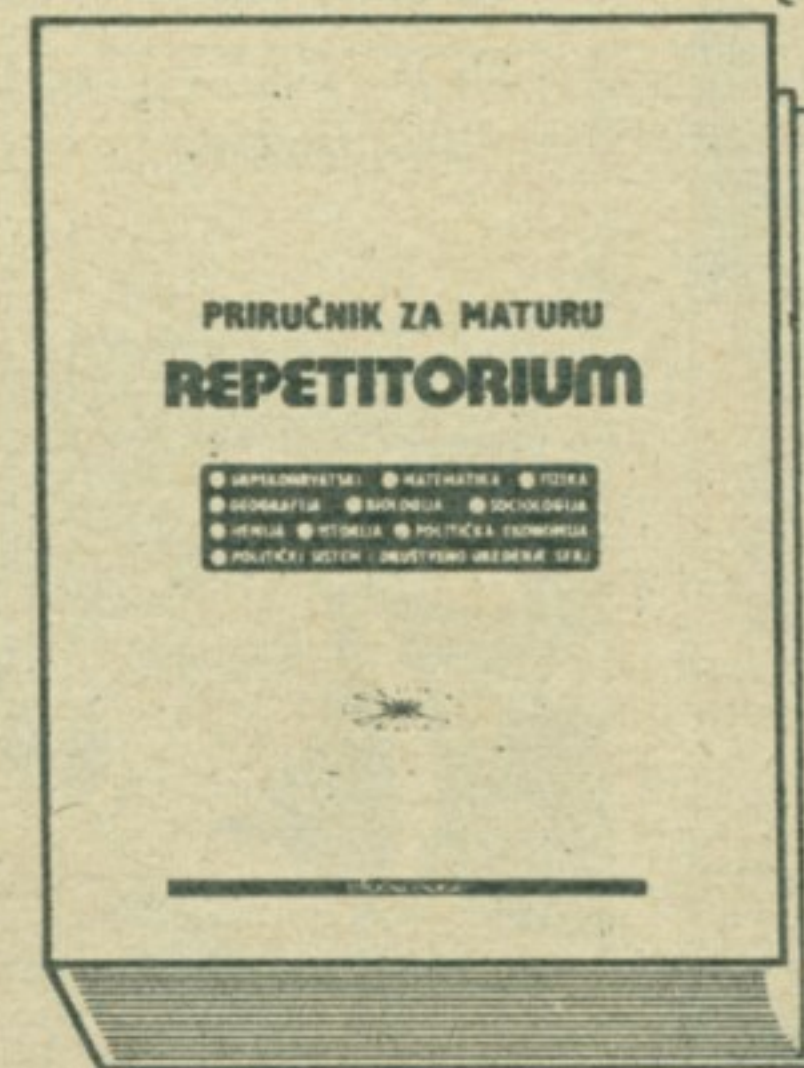
На последњој Олимпијади наш кануиста Мате Љубек освојио је две медаље (златну на 1000 м и сребрну на 500 м).

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну изроду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школе године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Имам око 400 Забавника и свако ко ми пошаље значку или две разгледнице добиће 8 Забавника. Драган Павловић, 78230 Скендер Вакуф, Средњошколски центар

Посеђујем аустријски метални новчић из 1891. године и један оз 1908. мени непознатог поријекла јер на њему ништа не пише. Не знам шта ћу са њима па молим заинтересоване нумизматичаре да ми се јаве. Ђазим Мустафић, 52000 Пула, Каптанер 25/II

Скупљам значке и маркице свих земаља па бих желео да се мењам са девојчицама и дечацима у Југославији. Слободан Ђосовић, 32000 Чачак, Босанска 35

Имам велики број стрипова које бих желео мењати за значке. За једну значку дајем један стрип. Бранко Каракушевић, 11070 Нови Београд, Отона Јупанчића број 20/107

Пошто одлазим на одслужење војног рока желим бих поклонити читаоцима који се јаве 20 комада Екс-алманаха и око 50 комада Микијевог забавника. Владо Гашић, 43350 Ђурђевац, Браће Маркача 25

Молимо све читаоце који поседују дупликате Забавника да нам их пошаљу јер желимо да отворимо библиотеку Забавникових читалаца. Већ смо пронашли и један грамофон и радио. Тодор Савић, 14000 Ваљево, Седлар 85

